

॥ श्री अर्हे नमः ॥

श्री अन्नयदंवसूरिजी महाराज विरचित,

॥ जयतिहुअण स्तोत्र. ॥

शास्त्री रामचंद्र दीनानाथे

रा. रा. गीरभरलाल हीराजाई सारु गूजराती
टीका करी, मूळ तथा तेनी संस्कृत टीका
सहित शोधी पाठान्तर साथे गीरधर-
लालना खरचथी प्रसिद्ध करयुं.

अमदावामां

घीकांटे “युनियन” प्रिन्टिंग प्रेसमां
शा. घेलाभाई नरसिंहदासे ठाप्युं.

संवत् १९४७. सने १८९०.

गीरधरलाल हीराजाइ तरफनी जेट.

श्री अर्हैनमः प्रस्तावना.

आ “जयतिहुअण” स्तोत्र, प्रथम फकत तेनी गुजराती टीका साथे प्रसिद्ध थएलु जोवाने मारो मनोरथ घणा लांबा काळथी हतो. परंतु गुजराती टीका बनावनारनो जोग नहीं आवेथी मारा वीचार मारा मनमां रह्या हता. एक शास्त्री पासे ये गुजराती टीका लखावी पण मने ते बरोबर पसंद पमी नहीं. ठेवटे शास्त्रीजी रामचंद्र दीनानाथने ए काम करवा में वीनंती करी; अने तेमणे श्रम लइ ए टीका करी एटलुज नहीं पण मुळपाठनी तथा संस्कृत टीकानी पाठांतर साथे आ आवृति तैआर करी; ते विद्वानोने पसंद पडशे एवी हुं आशा राखुं. बेशक घणो श्रम एमणे लीधो ठे.

अजयदेवसूरिजी माहाराजे आ स्तोत्र क्यारे रूच्यु ते जणातुं नथी. परंतु एमनो स्वर्गवास थयानुं वर्ष केटलाकना अज्जीप्राय मुजब वीक्रम संवत ११३५ अने केटलाकना अज्जीप्राय मुजब ११३६ ठे; तेथी

તે પેહેલાં ગમે તે વસ્તુએ એ સ્તોત્ર તેમણે રચ્યું હતું
એમ નકી થાય છે.

આ માહા પંમિતના ચરિત્રનો ટુંકો પણ હેવાલો
મને મળ્યો નથી, નહીં તો આ જગ્યાએ તે બેશંક.
લખવા જેવો હતો.

એમણે કેવી રીતે આ સ્તોત્ર રચ્યું હતું તે સં-
સ્કૃત ટીકાના ઉપોદ્ઘાત ઉપરથી સમજાય છે એ-
ટલે તે વીષે અત્રે બોલવાની જરૂર રહેતી નથી.

આ સ્તોત્રના ગુણ વીષે મને પંમે અનુજ્ઞવ થયો
છે; અને તેનાં જેટલાં વચ્ચાણ કરીએ તેટલાં થોડાં છે.

સ્થંજળ પાર્શ્વનાથજીની પ્રતિમા આગળ આ
સ્તોત્ર પ્રથમ ઉચ્ચારણ કરવામાં આવ્યું હતું. એ પ્ર-
તિમા હાલ સંજ્ઞાત શેહેરમાં સ્થાપનામાં નામના મે-
હેલ્લામાં એક સુંદર દેહરામાં મુલનાયકના આસને
વીરાજમાન છે. એ પ્રતિમાનું કદ આશરે બાર આં-
ગળનું હશે, અને તેમનો વર્ણ શ્યામ છે. એ દેહરામાં
ગજારામાં પેસતાં જમણી બાજુએ એક મોટી સામઝી
પ્રતિમા છે, જેની પીઠમાં બસોલ છે. એમ કહેવાય છે.

કે તે બસોલમાં અસલવારે સ્થંજન પાર્શ્વનાથજીની
પ્રતિમા રાખતા હતા; અને તેમ કરવાનું કારણ એકે
એ પ્રતિમાને કોઈ અજાણ્યો સઘસ લઈ જઈ શકે નહીં.

શ્રી મેરુતુંગ આચાર્યનો સંસ્કૃત જ્ઞાપામાં રચે-
લો પ્રબંધ ચિંતામણિ નામે ગ્રંથ છે, તે શાસ્ત્રીજી રામ-
ચંદ્રે ગુજરાતી જ્ઞાપાંતર સાથે ઢપાવ્યો છે. એમાં આ
સ્થંજન પાર્શ્વનાથજીની પ્રતિમા લગતી હકીકત છે.
તેમાંથી સ્વપ જોગ સાર હું અત્રે લખું:—અસલ ઘા-
રિકામાં સમુદ્રવિજય રાજાએ શ્રી નેમીનાથ તિર્થક-
રના મૂલ્યથી માહા પ્રતાપવાળી શ્રી પાર્શ્વનાથજી મુ-
હારાજની પ્રતિમાનું વર્ણન સાંજળી પોતાના કરાવે-
લા અનુપમ રત્ન જમીત પ્રાસાદમાં તે સ્થાપન કરે-
લી હતી અને ઘારિકા જલ્મય થવાથી તે પ્રતિમા
બુઝેલી હતી. ત્યાંથી એ પ્રતિમાને કાઢામી કાંતિ-
પુરનો રેહેનાર ધનપતિ (ધનેશ્વર) નામનો શેઠ લઈ
ગયો હતો અને એક મોટું દેવાલય બંધાવી તેમાં એ
પ્રતિમા સ્થાપન કરી હતી અને એ દેવાલયમાંથી
નાગાર્જુન નામનો યોગી એ પ્રતિમાનું હરણ કરી ગયો

હતો અને સંજ્ઞાત નજીક આવેલી શેઠી નદિને કાંઠે નીર્જય સ્થાનકે રાખી હતી. નાગાર્જુનના મરણ પ-
છી, કાઢે કરીને એ પ્રતિમા, મુખ માત્ર દેખાય એમ પૃથ્વીમાં સમાયેલી હતી; જ્યાંથી અન્નયદેવ સૂરીજી-
એ આ “જયતિહુઅણ” સ્તોત્ર વત્રીસ ગાથાનું કરી તે પ્રગટ કરી હતી; અને દેવતાની આજ્ઞાથી એ સ્તો-
ત્રની બે ગાથા તેમણે ગુપ્ત કરી દીધી; અને સંજ્ઞાત-
માં એ પ્રતિમાનું સ્થાપન કરચું હતું; અને ઉપર કહ્યા પ્રમાણે એજ પ્રતિમા હાલ ત્યાં વિદ્યમાન છે.

પ્રબંધ ચિંતામણિમાં પાને ૩૧૧ માં એ પ્રતિમાના વૃત્તાંતનું સંક્ષેપમાં એક કાવ્ય છે, તે તથા તેનો અર્થ ગુજરાતી જ્ઞાણાંતરમાં પાને ૩૧૬માં છે તે આ મુજબ:--

યન્માર્ગેપિ ચતુઃ સહસ્રશરદો દેવાલયે
યોર્ચિતઃ । સ્વામી વાસવવાસુદેવવરુણૈઃ સ્વા-
વાસમધ્યે તતઃ ॥ કાન્ત્યામિભ્યધનેશ્વરેણ
મહતા નાગાર્જુનેનાર્ચિતઃ । પાયાત્સ્તમ્ભન-
કે પુરે સન્નવતઃ શ્રીપાર્શ્વનાથોજિનઃ ॥૧॥

અર્થ-જે પ્રતિમાની ઇંદ્રે તથા વાસુદેવે તથા વ-

રુણદેવે પોતપોતાના નિવાસમાં રાખી પૂજા કરી છે, તથા કાંતીપુરમાં ધનેશ્વર શેઠે તથા નાગાર્જુન જોગીએ જેની સેવા કરી છે, એવી રીતે માર્ગમાં આવતાં જેને ચાર હજાર વર્ષ થઈ ગયાં છે, એવા સ્થંનના પાર્શ્વનાથ તમારી રક્ષા કરો.

આ માહા પ્રતાપવાન પ્રતિમાના દર્શન સંવત ૧૯૪૬ ના ફાગણ માસમાં અમે કર્યાં હતાં.

સ્વંનાતમાં (ઘર દેહેરાસર શીવાયનાં) એકંદર જિનાલયમાં અમે દર્શન કર્યાં તેની નુંધ મેહેલ્લાવાર વાંચનારના જાણવા માટે નીચે મુજબ છે:-

સ્વારવાડામાં.

૧ શ્રી સ્થંનના પાર્શ્વનાથજીનું.

૨ મંધીરસ્વામીનું.

૩ અજીતનાથજીનું.

૪ સહેસફળા પારસનાથજીનું.

૫ આદેશર નગવાનનું.

૬ મોહોરપારસનાથજીનું.

૭ મુનીસુવ્રત સ્વામીનું.

૮ કસારીપારસનાથજીનું.

૯ અનંતનાથજીનું.

૧૦ માહાવીરસ્વામીનું(ચો-

११ मुनीसुव्रतस्वामीनुं. मुखजीना आकारनुंठे.)

बोर पीपळाना मेहेल्लामां.

१२ नवपल्लव पारसनाथजीनुं.

१३ वीमलनाथजीनुं(भुंइ-
रामां गोडीपारसनाथजी.)

१४ सोमचींतामणजीनुं. १५ संजवनाथजीनुं.

१६ मुनीसुव्रतस्वामीनुं. १७ वजे चींतामण पारस-

१८ संजवनाथजीनुं (भुंइ- नाथजीनुं

रामां त्रण मोटा बींब ठे) ते

... शांतीनाथजी आदिना ठे.

चोळावाडामां.

१९ सुमतीनाथजीनुं.

उंडीपोळ अथवा गीपट्टीमां.

२० माहावीरस्वामीनुं. २१ अजीतनाथजीनुं.

(आ बे देहेरां जेगां ठे.)

दंतारवाडामां.

२२ शांतीनाथजीनुं. २३ शांतीनाथजीनुं.

૨૪ કુંથુનાથજીનું. ૨૫ શાંતીનાથજીનું.
૨૬ ચીંતામણ પારસના- ૨૭ ગોઢીપારસનાથજીનું.
થજીનું (ભુંદરામાંથી- ૨૮ રીસજીદેવસ્વામીનું.

જાણ પારસનાથજીની
પ્રતિમા છે. પણ મુલ આ
નામવાળી પ્રતિમા નં. ૧
વાળા દેહેરામાં છે તેજ
સમજવાની છે.)

આઠીપાડામાં.

૨૯ શાંતીનાથજીનું. ૩૦ સુપાર્શ્વનાથજીનું.

માંડવીની પોઠમાં.

૩૧ વીમળનાથજીનું. ૩૨ રીસજીદેવસ્વામીનું.
૩૩ નેમનાથસ્વામીનું. ૩૪ મુનીસુવ્રતસ્વામીનું.
૩૫ કુંથુનાથજીનું. ૩૬ પદમ પ્રભુજીનું.
૩૭ સુમતીનાથજીનું.

કુંજારવાડામાં.

૩૮ શીતળનાથજીનું. ૩૯ વેરમાન ૧૯ મા માહા-
જીદેવસ્વામીનું.

जीरावळा पाडामां.

४० अरनाथस्वामीनुं. ४१ मनमोहनपारसनाथजीनुं

४२ वासुपुज्यस्वामीनुं. ४३ अजीनंदनस्वामीनुं.

(नंबर ४२-४३ वाळा
देहेरामां भुंइरां ठे ते-
मां माहावीरस्वामीआ
दि प्रतिमाउ ठे.)

४४ अमीऊरापारसनाथ- ४५ जीरावळापारसनाथ-
जीनुं. जीनुं.

४६ शांतीनाथजीनुं. ४७ नेमनाथस्वामीनुं.

४८ शांतीनाथजीनुं. ४९ चंद्रप्रभुजीनुं.

नागरवाडामां.

५० वासुपुज्यस्वामीनुं.

चोकसीनी पोळमां.

५१ जगवह्मजपारसनाथ- ५२ गौतमस्वामीनुं (आ
जीनुं. देहेरामां मुळ नायक-

५३ श्रेयांसनाथजीनुं. जीनी प्रतिमा माहा-

५४ सुवधीनाथजीनुं. वीरस्वामीनी ठे पण

- ૫૫ ચંદ્રપ્રભુજીનું. તેમાં ગૌતમસ્વામીની પ્ર
(નંબર. ૫૩-૫૪-૫૫ તિમા ઢે તેથી દેહેરુ ગૌ-
વાળા દેહેરાં જોગાં છે.) તમસ્વામીનું કહેવાય છે.)
- ૫૬ મનમોહન પારસનાથ- ૫૭ ચીંતામણપારસનાથ-
જીનું. જીનું.
- ૫૮ ચંદ્રપ્રભુજીનું. ૫૯ શીતલનાથજીનું.
- ૬૦ મોહોરપારસનાથ- ૬૧ ચૌમુખજીનું.
- જીનું. ૬૨ શાંતીનાથજીનું.
- ૬૩ વીમલનાથસ્વામીનું.

જોયરા પાડો.

- ૬૪ નવસંહા અથવા ભુ- ૬૫ ચંદ્રપ્રભુજીનું.
વનપારસનાથજીનું.
- ૬૬ મહાવીરનાથજીનું. ૬૭ શાંતીનાથજીનું. (આ
૬૮ નેમનાથજીનું. દેહેરાની જોડે શાળા
૬૯ શાંતીનાથજીનું. (આ ઢે તેમાં શુદ્ધવીજયજી
નંબર ૬૮-૬૯ વાળાં અને વીરવીજયજી મા-
દેહેરાં જોગાં છે.) હારાજ ઉતરતા એવું
કહેવાય છે.)

માણેક ચોકના મેહેલ્લામાં.

- ૭૦ ધરમનાથજીનું. ૭૧ મહાવીરસ્વામીજીનું.
 ૭૨ શાંતીનાથજીનું. ૭૩ શીતલનાથજીનું.
 ૭૪ ચીંતામણ પારસના- ૭૫ ચીંતામણપારસનાથ-
 થજીનું (આ દેહેરા- જીનું.
 માં મુંદરામાં રીસવ- ૭૬ આદીનાથજીનું.
 • દેવસ્વામી આદિ પ્ર- ૭૭ અન્નીનંદનસ્વામીનું.
 તિમાઝ બે.) ૭૮ ચંદ્રપ્રજીનું.

અલીંગનો મહેલ્લો.

- ૭૯ રીસવદેવસ્વામીનું.
 સ્વંજાતથી આશરે અઢધો ગાઝ સકરપર
 ગામ બે સાં બે દેહેરાં બે.

- ૮૦ ચીંતામણપારસના- ૮૧ મંધીરસ્વામીનું.
 થજીનું.

અમદાવાદમાં માંમવીની
 પોઢમાં નાગજી મુધરની
 પોઢ. સંવત ૧૯૪૬ ના } ગીરધરલાલ હીરાજી.
 આસો વદ ૧૧ વાર શની.)

पाठांतरनी समजुती.

- आ आवृति तैयार करवामां अमे नीचे बता-
वेली प्रतो उपयोगमां लीधी हती.
- (क)—शांतिसागरजीनुं सटीक पत्र. ५
- (ख)—रा. रा. गिरधरलाल हीराजाईनु मूल
रहित टीकानु पुस्तक प० ५ लखेलु
संवत् १६६१ वर्षे कार्तिकशुद्ध १२ बुधे.
- (ग)—शांतिसागरजीनु सटीक गंगा यमुना-
नी रीते पंचपाट लखेलु टीका संपूर्ण.
मूलमां च्यार काव्य न्यून प० ४
- (घ)—रा. रा. गिरधरलाल हीराजाई तरफनु
सटीक प० ५ लखेलुं संवत् १६८०
वर्षे आसो शुद्ध १
- (ङ)—मूल मात्र शांतिसागरजी तरफनु जे-
मां बत्रीश काव्य पण ठे. प० २

હવે પઠી પાઠાંતર જણાવવા માટે, ક. ય. ગ. ઘ. ઙ. માંથી જે જે અક્ષર જ્યાં જ્યાં મુક્યા હોય ત્યાં ત્યાં તે અક્ષરને અનુસારે ઉપર બતાવ્યા મુજબની પ્રતો સમજવી.

જ્યાં પાઠાંતર દેખાડવા કોઈપણ પ્રતનો હવાલો ના આપ્યો હોય તો જાણવું કે અમને જે સારુ લાગ્યું તે કાયમ રાખ્યું છે.

ઉપોદ્ધાત પઠી સ્તોત્ર સરુ થાય છે તેમાં મુલ ગાથામાં નુંઠો ઉપર જે જૈની લીપીના આંકડા મુક્યા છે તે અન્વય સૂચક છે અને નુંઠોમાં શબ્દના લગતા ગુજરાતી આંકડા મુક્યા છે તે પાઠાંતર સૂચક છે અને સંસ્કૃત ટીકામાં પાઠાંતર જણાવવા માટે બાલ્લભોધ લીપીના આંકડા ટીકાની નુંઠોમાં શબ્દના લગતા મુક્યા છે. અને પાનાને અંત્યે ઝીણા અક્ષરથી ટીપમાં પાઠાંતર બતાવેલા છે.

उपोद्घात.

अत्रायं वृद्धसंप्रदाय^१: ॥ पुरा जगवान्
श्रीअन्नयदेवसूरिगूर्जरत्रायां शंभाणकस्थाने
विहृतवान्^२ । तत्र च महाव्याधिवशेनातीव
शरीरापाटवेसति प्रत्यासन्ननगरग्रामेभ्यः
पाद्विकप्रतिक्रमणाय समाजिगमिषुर्विशे-
षेण समाहूतो मिथ्याहुःकृतदानाय सर्वश्रा-
वकसंघः । त्रयोद^३श्यर्द्धरात्रे चान्नाणि शास-
नदेवतया । प्रज्ञो स्वपिषि जागर्षि वा । ततो
मन्दस्वरेणोक्तं जगवता । जागर्मि । पुनरूचे
तया, प्रज्ञो शीघ्रमुत्तिष्ठ । नवैताः सूत्रकुक्कु-
टिका उन्मोचय । जगवानाह । न शक्नोमि ।

१ ग. घ. अत्रायं संप्रदायः पुरा श्रीमदभयदेवसूरिर्भगवान्.

२ ख. गूर्जरधरत्रीयां यंभणकस्थाने विहृतवान् । घ. । सिंचाणकतो
गूर्जरधरित्रीयां विहृतवान् । ग. । गूर्जरयात्रायां शंभाणकस्थाने वि-
हृतवान्. ३ ग. घ. समाजिगमिषुः श्रीसंघो मिथ्यादुष्कृतदानाय

• विशेषेण समाहूतस्तदा परमभाग्योदयात्त्रयोदशी.

देवता प्राह । कथं न शक्नोषि अद्यापि चि-
 रकालं वीरतीर्थं प्रजावयिष्यसि नवाङ्गीवृत्तिं
 च विधास्यसि । जगवानवोचत् । कथमेवं-
 विधशरीरो विधास्यामि । देवतावादीत् ।
 स्तम्भनकपुरे सेटिकानद्यु^४पकण्ठे खंवरप-
 लाशमध्ये श्रीपार्श्वनाथः स्वयंनूरस्ति तत्पुरो
 देवान्वन्दस्व येन स्वस्थशरीरो जवसि । ततः
 सा तिरोऽनूत् । प्रातःकृणे प्रत्यासन्ननगर-
 ग्रामेभ्यः समागत्य श्रावकसंघेन ववन्दे ज-
 गवान् । जणितं च जगवता । स्तम्भनकपुरे
 श्रीपार्श्वनाथं वन्दिष्यामहे । श्रद्धैरचिन्ति ।
 नूनं कश्चिदुपदेशः प्रभूणां येनेदमावेदयन्ति ।
 ततस्तैरपि जणितम्^५ । वयमपि वन्दिष्या-
 महे । ततो वाहनेन गच्छतः प्रजोर्मनाक् श-

४ ख. सेटिका नदी । ग. घ. सेडी नदी. ५ क. ख. घ. ।

रीरसौख्यमभूत्^६ । ततो धवलकपु^७रात्परतः
 पादचारेण विहृतवान् । स्तम्भनकपुरं श्रा-
 वकाः सर्वतः^८ पार्श्वनाथमवलोकयन्तो गु-
 रुणान्निहिताः । खंखरपलाशमध्येऽवलोक-
 यत । ते तथा चक्रुः । ततस्तत्र दृष्ट्वा श्री
 पार्श्वनाथप्रतिमा केवलं गोपालवचनात् ।
 तत्र च प्रत्यहं^९ गौरेका समागत्य प्रतिमामू-
 र्ध्नि क्षीरं क्षरति । ततो दृष्टैः श्रावकैर्यथा-
 दृष्टं निवेदितं गुरोः पुरतः । ततः श्रीअन-
 यदेवसूरिस्तत्र गत्वा दर्शनमात्र एव स्तोतुं
 प्रवृत्ते^{१०} जयतिहुअणेत्यादिनिर्द्वात्रिंशता
 तात्कालिकैर्नमस्कारैः । ततोन्त्यनमस्कार-

६ क. शरीरसौस्थ्यमभूत् । ख. शरीरं सौख्यमभूत् ग. शरीरे
 सौस्थ्यमभूत् । ७ क. धवलककपुरात् । ग. धवलककरपुरात् ।
 घ. धवलकपुरात्. ८ ग. घ. स्तम्भनकपुरं प्रति श्राद्धाः सर्वतः
 ९ क. ग. पार्श्वनाथप्रतिमा तत्र च प्रत्यहं । घ. पार्श्वनाथप्रतिमा
 तत्र प्रत्यहं. १० ख. स्तोतुं प्रवृत्तः । ग. स्तोतुं प्रवर्त्तते ।

द्वयमतीव देवताकृष्टिपरमवगम्यान्निदधे दे-
वतया । जगवंस्त्रिंशतापि नमस्कारैरध्येतृणां
जडं^{११} विधास्येऽतोन्त्यनमस्कारद्वयमस्मदा-
कृष्टिकरत्वेन नः कष्टावहमित्यपसार्यताम् ।
तदनुरोधात्तथा चक्रे । ततोऽचिन्त्यप्रजाव-
त्वात्प्रचुकृतनमस्कारैः स्वयं प्रत्यङ्गीनूते श्री
पार्श्वनाथे विधिना चैत्यवन्दनं^{१२} संघेन सह
विदधे । ततस्तत्र कारितं श्रावकसंघेनोत्तुङ्ग-
तोरणं देवगृहम्^{१३} । ततो रोगोपशमात्सुस्थी-
नूतशरीरेण प्रभुणा श्रीअनयदेवसूरिणा
स्थापितस्तत्र श्रीपार्श्वनाथः । विदधे च प्र-
तिष्ठा । प्रसिद्धं च महातीर्थमिति^{१४} । सेयं
नमस्कारद्वात्रिंशिका^{१५} किञ्चिद्वाख्यायते ॥

११ ख. नमस्कारैर्नृणां भद्रं । १२ क. ख. तथा चक्रे ।
विधिना चैत्यवन्दनं. १३ ग. घ. कारितं श्राद्धैरुत्तुङ्गतोरणं देवगृहम् ।
१४ ग. घ. प्रसिद्धं च महातीर्थं समजनि. १५ ख. सेयं नमस्कार-
त्रिंशिका । ग. सेयं नमस्कारत्रिंशिका । घ. सेयं नमस्कारत्रिंशतिका ।

संस्कृत उपोद्घातनु गूजराती.

• आ स्तोत्रनी उत्पत्ति विषे टीकाकार ल-
खे ठे.के, आ स्तोत्र विषे वृद्धसंप्रदाय(वृ-
द्ध परंपराथी चाल्यो आवतो इतिहास)आ
प्रकारनो ठे.

पूर्वे महा समर्थ एवा श्री अन्नयदेवसूरि,
गूजरात देशमां शंजाणक नामे स्थानमां
(पाटण नजीक) विचरता हता. त्यां ते-
मणे पोतानु शरीर, महा व्याधिवडे अ-
तिशे व्याप्त थये सते, एटले जीववानी आ-
शा मुक्ये सते, समीप रहेलां नगर तथा
गाममां तेथकी पाखी पद्मकमणु करवाने अ-
र्थे श्री अन्नयदेवसूरि पासे आववाने इठतो
एवो सर्व श्रावकनो संघ, पोतेज ठेवटनुं

मिठामिडकड देवाने विशेषे करीने बोला-
व्यो हतो. तेरशनी मध्य रात्रे शासनदेवता-
ए आवीने, श्रीअन्नयदेवसूरिने कहुं. हे
प्रन्नो! तमो जागोढो के, निद्रामां छो? ते
वाक्य सांजलीने सूरि,पोताना शरीरनी घ-
णी अशक्ति थई ठे माटे मंदस्वर वडे,एटले
धीमे रहिने बोल्या के, जागुंबुं. त्यारे वली
देवता बोली के, हे प्रन्नो! उतावला उठो.नें,
आ सूतरनी नव कोकडीयो घुचवाई गई ठे
तेने उकेलो. त्यारे सूरि बोल्या के,हु ए कौं-
कडीयोने उकेलवा समर्थ नथी. त्यारे वली
देवता बोली के, केम समर्थ नथी! हजु तो
घणा काल सूधी वीरजगवंतना तीर्थनो उ-
द्योत करशो.नें, नव अंगनी टीका करशो.!!
त्यारे सूरि बोल्या के, आ प्रकारना शरीर

वालो हुं, कीधै प्रकारे नव अंगनी वृत्तिक-
 री शकीश. !!! त्यारे देवता बोली के, स्तंज-
 नकपुर पासे (खंजातने समीप) सेढी नदीने
 कांठे, खाखरानां पानडां मध्ये, एटले खा-
 खरानु वन ठे, तेमां वृद्धोनां पडेलीं पान-
 डाना ढगला ठे, तेमां ढंकाई गयेला एटले
 घणा काले करीने मटाई गयेला एवा स्व-
 यंचू (शिलाटे न घडेला) श्री पार्श्वनाथजी
 महाराज ठे. तेमनी आगल देववंदन करों.
 जेणे करीने तमो स्वस्थ शरीरवाला थशो.
 एम कहीने पढी ते देवता, अंतर्ध्यान थई.
 पढी प्रातःकाले नगरनो, तथा गामडांनो
 श्रावक संघ आव्यो. नें, सूरिने वंदना करी
 वांछा. पढी सूरि, ते संघ प्रत्ये बोलया के,
 अमो तो स्तंजनकपुर पासे रहेला श्री पा-

श्वनाथ प्रभुनी वंदना करीशुं. एटले खंजात
 अइ देववंदन करीशुं. आ प्रकारे सूरिनु वा-
 क्य सांजलीने श्रावकसंघे विचारयुं के, नि-
 श्वे कोइ देवादिकनो सूरिमहाराजने उपदे-
 श थयो जणाय ठे. जेणे करीने आ प्रकारे
 आपणने कहेठे. एटले कोई देवादिके आ-
 वीने सूरिमहाराजने आश्चर्यकारी कांइ पण
 कह्युं जणाय ठे, जेथी आटली बधी अश-
 क्तिमां पण विहार करवानु कहे ठे. तारपठी
 ते श्रावकसंघे कह्युं के, अमो पण आपनी
 साथे आवीने देववंदन करीशुं. पठी वाहन
 वडे (डोलीमां बेसीने) संघ सहित चाल्या.
 मारगमां जरा जरा शरीरे सारु थवा मां-
 ड्युं. पठी तो धोलकु मुकी आगल चासतां
 तो, एटलु बधु सारु थयुं के, पगे चालीने

अवहार कस्यो. स्तंजनपुर (खंजात) समीप
 आया. सूरिमहाराजनी आझाथी श्रावक
 संघे श्री पार्श्वनाथ प्रज्जुने च्यारे तरफ खो-
 लवा मांझ्या. पढी गुरुए कह्यु के, खाख-
 राना वनमां पानमाना समूह तले तपास
 करो. तार पढी त्यां केवल, गोवालियाणा
 वचनथी श्रीपार्श्वनाथ प्रज्जुनी प्रतिमा दीठी.
 शी रीते के, श्रावकसंघे गोवालियाने प्रति-
 मा संबंधी वात पुढी, तारे तेमणे कह्यु के,
 एक जगाए एक गाय नित्य आवीने प्र-
 तिमाना मस्तक उपर छुध वरसे ठे. एटले
 छुधंथी नवरावे ठे. ते वात सांजली राजी
 थयेला श्रावकसंघे गुरुमहाराजना आगल
 ते वात निवेदन करी. तार पढी श्री अन्न-
 यदेवसूरि महाराज, ते जगाए पधारया.नें,

ते स्थान देखवा मात्रमांज तेमणे जयति-
हुअण इत्यादि तत्काल करेलां नमस्कारनां
बत्रीश काव्य, तेणे करीने स्तुति करवा म्मं-
डी. पढी अधिष्ठायक देवताए (प्रत्यक्ष आ-
वीने) सूरिमहाराजने कहु के, आ स्तोत्र-
मांथी ठेह्नां बे काव्य काढी नांखो. केमजे
ते बे नमस्कार काव्य, देवताने आकर्षण
करवानी (परांणे खेंची लाववानी) अतिशे
शक्तिवालां ठे तेथी अमने कष्टकारी थाय
माटे दूर करो. नें, आ स्तोत्रना पाठ कर-
नारनु कल्याण तो, त्रिश काव्ये करीने पण
करीश. एवी रीते देवताए अजयदेवसूरिनी
प्रार्थना करी, आग्रहथी ते बे काव्य दूर क-
राव्यां. तार पढी अचिंत्य ठे प्रजाव ते जे-
मनो एवां ते काव्यथी, पोते श्री पार्श्वनाथ

પ્રજ્ઞ પ્રત્યક્ષ થયે સતે, શ્રાવકસંઘ સહિત
 ગુરુમહારાજે ચૈત્યવંદન કર્યું. તાર પઠી શ્રા-
 વક પાસે, ઝંઘાં ઢે તોરણ તે જેમાં એવું મોટું
 ત્યાં દેવાલય કરાવ્યું. તાર પઠી રોગનો ના-
 શ થવાંથી સ્વસ્થ થયું ઢે શરીર તે જેમનુ એ-
 વા શ્રી અન્નયદેવસૂરિયે, તે મંદિરમાં શ્રીપદ-
 શ્વનાથજી મહારાજનુ સ્થાપન કર્યું. ને તેની
 પ્રતિષ્ઠા કરી. પઠી તે મહા મોટું તીર્થ પ્ર-
 સિદ્ધ થયું. તેજ આ નમસ્કાર દ્વાત્રિંશિકા
 એટલે જયતિહુઅણ નામે સ્તોત્ર, તેની કાં-
 ડક વ્યારન્યા, હુ કરું. ॥

* આ આશુ જયતિહુઅણ સ્તોત્ર રોજાવૃત્તમાં *
* ઢે. તેનુ લક્ષણ સ્તોત્રના અંસ્યે જણાવ્યુ ઢે. *

॥ जयतिहुअण स्तोत्र ॥

मूलकाव्य. १

रोलावृत्तम्.

३ १

जय तिहुअण^१-वर-कप्प-

४ ३

रुक्क जय जिण-धन्नंतरि ।

६ ५

जय तिहुअण^२-कह्नाण-

७

कोस डरिअ-क्करि-केसरि ॥

८

तिहुअण^३-जण-अविलंघि-

९

आण^४ नुवण-त्तय-सामिअ^५ ।

१ क. ग. तिहुयण. २ ग. ड. तिहुयण. ३ ग. तिहुयण.

४ क. ग. ड. अविलंघियाण. ५ ग. ड. सामिय.

१४

१३

१२

कुणसु सुहाइ जिणेस,

११

१०

पास थंनणय-पुर-ठिञ्च ॥१॥

(संस्कृत टीका. १)

जयेति० जय १ सर्वोत्कर्षेण वर्त्तस्व । त्रिभुवन-
 धरकल्पवृद्ध त्रिलोकमनोरथकल्पद्रुम १ जय जिन
 धन्वन्तरे वैद्यविशेष २ ३ जय त्रिभुवनकल्याणकोश
 कोशो ज्ञाण्डागार ३ डरितकरिकेसरिन् उपध्ववह-
 स्तिर्सिंह ४ त्रिभुवनजनेनाविलङ्घिताङ्ग अखण्डित-
 शासन ५ भुवनत्रयस्वामिन् ६ कुरुष्व सुखानि जिने-
 श पार्श्व स्तम्भनकपुरस्थितः इति षट् धाराणि॥१॥

(गूजराती टीका. १)

हे तिहुअणावरकप्परुख, (हे त्रिभुवन
 वरकल्पवृद्ध !) त्रिभुवन के० त्रण जग-

टी० १ ग. ॥ यथा ॥ जयतिहुयणेत्यादिना त्वं जय. घ.

॥ यथा ॥ जयति० जय. २ ख. ग. घ. जिनधन्वंतरिवैद्यविशेष.

३ ग. घ. स्तम्भनकपुरे स्थितः

तने विषे वर के० श्रेष्ठ, कल्पवृक्ष के०
 कल्पवृक्षसमान, एटले त्रण जगतमां र-
 हेनार प्राणिमात्रना प्रधान कल्पवृक्षनी
 पेठे सर्व मनोरथ पूरण करनार एवा हे पा-
 र्श्वनाथ महाराज ! तमो जय के० जयवंता
 वर्त्तो. अर्थात् सर्वोत्कर्षण वर्त्तो. श्रेष्ठ क-
 ल्पवृक्ष कहेवानु तात्पर्य एवु जणाय ठे के,
 जे पुरुष पोताना शरीरवडे कल्पवृक्ष तले
 जई मने करीने जे वस्तुनु जेटलुं चिंतवन
 करे तेटलुज ते आपे. ने, आ श्री पार्श्वनाथ
 महाराज रूप श्रेष्ठ कल्पवृक्ष तो, केवल म-
 नवडे आश्रयमात्र करवार्थी वांछित करतां
 पण अधिक पदार्थ मात्रने आपी शके ठे.
 माटे एमने विषे कल्पवृक्षपणु श्रेष्ठ, प्रधान,
 नै अपूर्व एवं रह्यु ठे; एम स्तुति करनारे
 जणाव्यु ॥ अथवा त्रण जगतना रहेनार

पुरुषमात्रना वर के० वांछित अनिलाष
 (वरदान) तेने आपवाने कल्पवृक्षसमान॥
 अथवा । त्रण जगतने विषे के० त्रण जं-
 गतमां रहेनारा देव, मनुष्यादिक तेने विषे
 स्वरूप संपत्ति अतिशयवडे, वर केतां श्रेष्ठ,
 सर्वोपरि एवा, नें कल्पवृक्ष के० आश्रित-
 जनना मनोरथ पूरवामां कल्पवृक्ष समान
 एवा. १—हे जिणधन्वंतरि(हे जिन धन्वन्तरे!)
 तमो जय के० जयवंता वतों. जिन के० जिते
 बाह्यशत्रुने तथा रागादि आभ्यंतर शत्रुने
 जिते ते जिन कहिए. । अथवा । जिते बा-
 ह्य रोगने तथा संसारनु कारण एवा आ-
 भ्यंतर रोगने जिते ते जिन कहिए. एटले
 सामान्य केवली प्रमुख, तेमने विषे धन्वं-
 तरि के० धन्वतंरिनामे महा वैद्य समान
 एवा. आ विशेषण कहेवामां ए तात्पर्य

जणाय ठे के, स्तुति करनार पुरुषना शरी-
रमां उत्पन्न थयेला व्याधिनी शांति करवा
पूर्वक आगल स्तुति करवानु सामर्थ्य प्राप्त
थवाथी. संसाररूप रोगने शांत करो !!!
एवुं स्वानिप्रायगर्जित कथन ठे. अथवा ।
हे जिन के० हे वीतराग ! हे धन्वंतरे
के० हे सर्व व्याधि मटाडवाने धन्वंत
रिनामे त्रैद्य विशेष समान एवा १—हे
तिहुअणकल्याणकोस (हे त्रिजुवन कल्या-
णकोश !) त्रिजुवन के० त्रण जगतमां
रहेलां कल्याण के० श्रेयमात्र तेमने रहे-
वानो कोश के० जांडागार समान एवा,
एटले त्रण जगतमां रहेलां कल्याण मात्र
तेमने रहेवानुं एक स्थानरूप एवा ॥ अथ-
वा । त्रण जगतमां रहेला प्राणिमात्रने क-
ल्याण के० सुवर्ण, एटले डव्यथी, सोनु,

रुपु, मणि, मोति, प्रमुख तेजस्वी पदार्थ,
 ने नावथी समग्र ज्ञान सुख ते बेने तमो
 आपोढो माटे, तेमने रहेवाना कोश केतां
 डव्य जंडार समान एवा. आ विशेषण
 कहेवामां ए तात्पर्य जणाय ठे के, तमारी
 सेवा प्रार्थना करनार संघनु सघजु डःख
 दारिद्र नाश करवाने प्रकट थइ शीघ्र
 दर्शन आपो. आ वृत्तमां त्रण जगाए
 जय शब्द मुक्यो ठे तेनु कारण ए ज-
 णाय ठे के, अतिशे नाकिना उदयथी
 आदर करवामां वारंवार एक शब्दनु उ-
 च्चारण करवुं तेमां बाध नथी. अथवा तमो
 जगतमां पण त्रण काले त्रण प्रकारे सदा
 जयवंता वर्त्तो ठो. एम सूचना करवा माटे
 त्रण वखत जय शब्द कह्यो. ३—हे
 छुरिअकरिकेसरि (हे डुरितकरिकेसरिन्!)

डुरित के० पाप अथवा उपद्रव ते रूप
 करि के० हस्ति तेने नाश करवामां के-
 सरी केतां सिंहसमान एवा. एटले जेम
 सिंहनी गर्जनार्थी बनना हाथी पलायन
 करे ठे. तेम जेना नामोच्चारण मात्रथी
 पाप तथा उपद्रव नाश पामे ठे. ४—हे
 तिहुअणजणअविलंधिआण (हे त्रिजुवन-
 जनाविलङ्घिताइ!) त्रिजुवन के० त्रण
 जगत् तेमां रहेला जन के० लोक. ते-
 मणे अविलंधिताइ के० नथी उल्लंघन
 करी के० नथी खंमन करी आइहा के०
 शासन ते जेनुं एवा. एटले त्रण जगतमां
 एवो कोई समर्थ नथी के, जेना शासननु
 खंमन करे. अर्थात् देव मनुष्यादिक सर्वे
 जेनी आइहाने मस्तके चमावे ठे एवा.
 ५—हे जुवणत्तयसामि (हे जुवनत्रयस्वा

मिन् !) भुवनत्रय के० त्रण जगत् तेना
 स्वामी केतां अधिपति. एटले स्वं केतां प्र-
 ताप, अैश्वर्य, अथवा ओत्रीश अतिशय ते
 जेने ठे, ते स्वामि कहीए. त्रण जगतने
 विषे स्वामि केतां सकलैश्वर्य संपूर्ण एवा
 ६—हे थंजणयपुराठिअ (हे स्तम्भनकपुर-
 स्थित!) स्तंजनकनामेपुरने विषे स्थित केतां
 रहेला एवा हे पास के० (हे पार्श्व) हे जिणे-
 स के० (हे जिनेश) हमारां सुहाइ के०
 (सुखानि) मनोवांछित सुख प्रत्ये कुण-
 सु के० (कुरु) करो. एटले अमने सर्व प्र-
 कारे सुखी करो. सुख शब्दमां बहु वचन
 कर्युं ठे तेथी आ लोक परलोक संबंधि
 सकल सुखनी प्राप्ति, तमारी स्तुति करना-
 रने अणधारी थाय ठे, एम सूचना करी.
 इहां त्रण पदमां ठ वाक्यवडे ठ प्रकारनां

आगल कहीशु एवां द्वार, तेमनी सूचना
 करी. ने चोथा पादवडे स्वयंनू श्री पार्श्व-
 नाथनां प्रत्यक्ष दर्शनथी स्तुति करनार स-
 कल संघनां मनोवांछित पूर्ण करवानी प्रा-
 र्थनां, स्तोत्र करनार श्री अजयदेवसूरिये
 करी देखामी. ॥१॥

मूलकाव्य. १

१ २ ६
 तइ समरंत^१ लहंति,

५ ४
 जति^२ वर-पुत्त-कलत्तइ ।

७
 धस्स-सुवस्स-हिरस्स-

३ ए ८
 पुस्स जण भुंजइ^३ रज्जइ^४ ॥

१ क. तइ सुमरंत. २ (क. ड.) जज्जति. ३ क. सुवन्नहि-
 रन्नपुन्नइंजणभुंजदि (ग.) सुवन्नहिरन्नपुन्नजणभुंजइं. ४ घ. कलत्तय
 धणसुवण्णहिरण्णपुन्न जणि भुंजीह रज्जइ.

३६

३५

३४

३३

पिक्खइ^५ सुख असंख-

३३

३०

३२

सुख तुह पास पसाइणः ।

३६

३७

इअ^७ तिहुअण वर-कप्प-

३०

३३

३६

३८

रुख सुखइ कुण मह जिण ॥१॥

(संस्कृत टीका. ३)

(तर्हिति) त्वां स्मरन्तो यस्माद्धज्जन्ते जगिति शीघ्रं वरपुत्रकलत्राणि^१ । तथा धान्यं व्रीह्यादि, सुवर्णमघटितं हेम, हिरण्यं घटितं, अथवा सुवर्णं सामान्येन हिरण्यं तु रूप्यं तैः पूर्णानि भृतानि राज्यानि भुज्जन्ते प्राप्नुवन्ति जनाः । तथा मोक्षमसंख्य-सौख्यमनन्तसुखं पश्यन्त्यनुजवन्तीत्यर्थः । हे पार्श्व ! तव प्रसादेन, इति हेतोः त्रिभुवनवरकल्पवृक्ष सौख्यानि कुरु मम जिन ॥१॥

मू०-५ क. पिक्खइहिं. ६ क. पसायण. ७ (क. घ.) इय.

टी०-१ क. ज्झगिति शीघ्रं वरपुत्रकलत्राणि हि.

(ગૂજરાતી ટીકા. ૧)

(હે જગવન્) તઙ્ કે० (ત્વાં) તમને, સ-
મરંત કે० (સ્મરન્તઃ) સંજારતા એવા, જણ
કે० (જનાઃ) જન જે તે, વરપુત્રકલત્તઙ્
(વરપુત્રકલત્રાણિ) વર કે० શ્રેષ્ઠ એવા, પુત્ર
કે० પુત્રો, તથા કલત્ત કે० સ્ત્રીયો તેમને,
ઝત્તિ કે० (ઝટિતિ) શીઘ્ર, લહંતિ કે०
(લજન્તે) લાજે છે. એટલે પાંમે છે. પુત્ર શ-
બ્દમાં હઃસ્વથી રક્ષણ કરવા વાચકૂ અર્થ
રહેલો છે. કલત્ર શબ્દમાં વંધ્યપણુ ઇત્યાદિ
દોષ રહિત, ને પતિવ્રતાદિ ગુણો સહિતપણુ
ઇત્યાદિ અર્થ રહેલો છે. તોપણ વર કેતાં
શ્રેષ્ઠ એવાં પુત્ર તથા કલત્ર એમ કહ્યું, તેણે
કરીને આ લોક પરલોક સંબંધિ સુખ સા-
ધન કરવામાં મદદ દેનારાં જે પુત્ર કલત્ર
મળે છે, તે પણ તમારી સ્મરણરૂપ નક્તિનો

મહિમા છે. એમ સૂચનાકરી એનાવ છે. વ-
 લી ધન્નસુવણ્ણહિરણ્ણપુણ્ણ (ધાન્યસુવર્ણહિ-
 રણ્યપૂર્ણાનિ) ધન્ન કે० માંગેર પ્રમુખ ધા-
 ન્ય તથા સુવણ્ણ કે० સુવર્ણ એટલે સોનું તથા
 હિરણ્ણ કે० રૂપુ, તેમણે કરીને, પુણ્ણ કે०
 સંપૂર્ણ જરેલાં એવાં, રક્કાહ કે० (રાજ્યાનિ)
 રાજ્યને જુંજહ કે० (જુઞ્જન્તે) નોગવે છે.
 જો પણ સોનુ, રૂપુ, પ્રમુખ હવ્યથી ધા-
 ન્યની પ્રાપ્તિ થાય છે તોપણ, મુખ્યપણે ધા-
 ન્ય શબ્દને પ્રથમ ગણ્યો તેનુ તાત્પર્ય એ છે
 કે, મહા મોટી રાજ્યાદિ સમૃદ્ધિ મલી હોય
 તોપણ, મેઘવૃષ્ટિ પ્રમુખ કારણથી ઉત્પન્ન થ-
 યેલાં કેવલ ધાન્યવડેજ શરીરની સ્થિતિ રહે
 છે. ને તે શરીરવડે તમારી નક્તિ થાય છે.
 માટે નક્તિ કરવાનું અસાધારણ કારણ શ-
 રીર છે, ને તે શરીર ધાન્યમય છે, તેથી તે મુ-

ख्यपणे गएयुं ठे. तथा धान्य विनाना रा-
 ज्यादिक अकिंचित्कर ठे एम पण सूचना
 करी ए जाव ठे. ॥ हे पास के० (हे पार्श्व-
 नाथ!) तुह के० (तव) तमारा, पसाइण
 के० (प्रसादेन) प्रसादे करीने, असंखसुख
 (असंख्यसौख्यं) असंख्यातु ठे अर्थात्
 अनंतु ठे सुख जेने विषे एवो, मोख के०
 (मोक्षं) मोक्षने, पिखइ (पश्यन्ति) देखे
 ठे. अर्थात् अनुभव करे ठे. तमारा प्रसादे
 करीने आलोक संबंधि तथा देवलोक संबं-
 धि नाशवंत सुख मले ठे एटलुंज नही
 परंतु जेनो नाश नथी एवं मोक्ष सुख पणा
 मले ठे ए जाव जाणवो. ॥ इय के० (इति
 हेतोः) ए हेतु माटे, हे तिहुअणवरक-
 पुरुख के० (हे त्रिजुवनवरकल्पवृक्ष!) त्रण
 जुवनने विषे श्रेष्ठ कल्पवृक्षसमान एवा, हे

जिण के० (हे जिन परमात्मन्!) मह के०
(मम) मारां, सुखइ के० (सौख्यानि) सु-
खना समूहने, कुण के० (कुरु) करो. सर्वे
सुख आपवाने तमो समर्थ हो, तथा सर्वे
सुख मागनार उपर तमो क्रोधादि करता
नथी माटे हे जिन एवु संबोधन करी कहुबु
के, वर्तमानकालमां उपस्थित थयेला कष्टने
कापी वांछित सुख आपो ए ज्ञाव ठे. ॥१॥

मूलकाव्य. ३

३ ज३र जङ्ग३र प३रिजु३ष्,

कण-नहुठ सुकुठिण ।

४

५

चक्षु-स्कीण खण्ण,

६

७

८

९

खुस्स^२ नर सल्लिय^३ सूलिण ॥

१३

१०

१२

तुह जिण सरणरसाय-

१३

१५

१४

णेण लहु हुंति पुणस्सव^४ ।

१६

१७

जय-धन्नंतरि पास,

१८

२०

१९

२१

महवि तुह रोगहरो नव ॥३॥

. (संस्कृत टीका. ३)

. (जरेति) ज्वरेण जर्जराः अकिंचित्कराः । सु-

कुष्टेन गलितकुष्टेन परिजूर्णकर्णाः शटितश्रवणाः न-

ष्टौष्ठाश्च । तथा प्राकृतत्वेन पूर्वनिपातात् क्षीणचक्षुषः ।

तथा क्षयेण क्षयव्याधिना क्षुष्माः कृशाङ्गाः । तथा

मू०-२ ग. घ. खुन्न. ३ ग. घ. सल्लिअ. ४ ग. घ. पुणन्नव.

शूलेन शल्यिताः संजातशल्यः । नरा मनुष्याः, हे
जिन तव स्मरणरसायनेन लघु शीघ्रं ज्वन्ति पुनर्नवाः,
अत एव जगद्धन्वन्तरे पार्श्व ममापि त्वं रोगहरो ज्ञा
सरोगत्वात्कवेः सान्निप्रायेयं प्रार्थना ॥३॥

(गूजराती टीका. ३)

हे जगवन् ! जरजङ्कार के० (ज्वरजङ्काराः)
जंर के० ताववडे जीर्ण थयेला. एटले कांइ
पणा करवाने न समर्थ एवा. सुकुठिणा के०
(सुकुष्ठेन) गलत् कोठना रोगवमे, परिजुष्ण-
कण्ठानहुठ (परिजूर्णकण्ठानष्टौष्ठाः) परिजुष्ण
के० (परिजूर्णाः) शमी गया ठे कांन ते जे-
मना एवा. अने नहुठ के० (नष्टौष्ठाः) नाश
पाम्या ठे होठ ते जेमना एवा. तथा च-
खुस्कीणा के० (क्षीणचक्षुषः) नाश पाम्यां
ठे नेत्र ते जेमनां एवा. तथा खण्ण के०
(क्षयेण) क्षयरोगवमे, खुष्ण के० (क्षुष्णाः)

डुर्बल थयेला एवा. तथा सूलिण के०
 (गूलेन) गूलरोगे करीने सल्लिय के० (श-
 ल्यिताः) शल्यवाला थयेला एवा, नर के०
 (नराः) पुरुषो जे ते, हे जिण के० (हे जि-
 न परमात्मन्!) तुह के० (तव) तमारा
 सरणरसायणेण (स्मरणरसायनेन) सरण
 के० स्मरणरूप, रसायणेण के० रसायणे
 करीने अथवा (शरणरसायनेन) तमारु
 शरणु करवुं ते रूप रसायणेण के० रसायने
 करीने लहु के० (लघु) शीघ्र, पुण्णव के०
 (पुनर्नवाः) फरीथी नवा एवा हुंति के०
 (नवंति) होय ठे. एटले जांणे कोइ दिव-
 स रोग हतोज नही एवा थाय ठे. माटे हे
 जयधन्वतरि के० (हे जगद्धन्वन्तरे!) जगत्
 जीव प्राणिमात्रना संसाररूप रोगने हर-
 वामां धन्वतरि वैद्य समान एवा हे पास

के० (हे पार्श्व!) हे पार्श्वनाथप्रज्जो! महवि के०
 (ममापि) मारो पण, रोगहरो के० रोगने
 हरनार एवा, तुह के० (त्वं) तमो जव के०
 थानु ॥ एटले जेनो आश्रय करवा मात्रथी
 अथवा जेनुं नाम स्मरण करवा मात्रथी
 अथवा तेनुं शरणु करवा मात्रथी पूर्वे कह्य
 एवा महारोग तथा राजरोग तथा असा-
 ध्यरोग पण, नाश पांम्या ठे तो, महारो
 साध्यरोग नाश करवो ते तो, तमारी गण-
 त्रीर्मा आवशेज नही ए नाव ठे. ॥३॥

मूलकाव्य. ४

३
 विज्ञा-जोइस-मंत-

७
 तंत-सिद्धिनु१ अपयत्तिण२।

४

५

भुवणऽब्जुनः अठविह,

६

७

१

२

सिद्धि सिद्धहिः तुह नामिण ॥

ए

१०

११

तुह नामिण अपवित्त-

१२

१४

१३

नवि जण होइ^५ पवित्तन ।

१५ १७

तं तिहुअणः-कह्नाण-

१८

१६

१९

कोस^७ तुह पास^८ निरुत्तन ॥४॥

(संस्कृत टीका. ४)

विज्ञेति ॥ विद्याज्योतिष्कमन्त्रतन्त्राणां सिद्ध-
यः सफलीभवानि । विद्यामन्त्रयोश्चायं विशेषः ।-

मू०-३ ख. भुवणब्जुय ग. घ. भुवणब्जुअ. ४ ख. ग.
घ. सिद्धिइ. ५ ख. जणु होइ घ. जण हुइ. ६ क. ड. तिहुयण.
७ ड. कोसु, ८ ड. पासु.

इत्थी विज्ञानिहिया^१, ।

पुरिसो मंतुत्ति तव्विसेसोयं^२ ॥

विज्ञा ससाहणा वा ।

साहणरहिउ^३ य मंतुत्ति ॥ १ ॥

तन्त्राणि^४ कर्मणादीनि । अप्रयत्नेन अक्लेशेन । तथा भुवनाद्भुता विश्वाश्चर्यभूताः । अष्टविधाः सिद्ध्यः सिद्ध्यन्ति तव नाम्ना ध्यानेनेति शेषः । अष्टसिद्ध्योऽणिमादयस्तद्यथा ॥ अणिमा १ महिमा २ लघिमा ३ गरिमा ४ प्राप्तिः ५ प्राकाम्यं ६ ईशित्वं ७ वशित्वं ८ चेति ॥ तत्राणिमा^६, अणुशरीरकरणं, येन विशब्धिदमपि विशति, तत्र च, चक्रवर्त्तिनोगानापि भुङ्क्ते ॥ १ ॥ महिमा, मेरोरपि महत्तरशरीरकरणसामर्थ्यम् ॥ २ ॥ लघिमा, वायोरपि लघुतरशरीरता ॥ ३ ॥ गरिमा, वज्रादपि गुरुशरीरतया इन्द्रादिन्निरपि प्रकृष्टबलैर्दःसहता ॥ ४ ॥ प्राप्तिः, भूमिस्थस्याद्गुल्यग्रेण मेरुपर्वताग्रप्रज्ञाकरादिस्पर्शसामर्थ्यम् ॥ ५ ॥ प्राकाम्यं, अप्सु प्रविशतो भूमावि-

१ ख. भणिया. २ ख. तित्थसेसोयं. ३ ख. रहिओ. ४ ग. घ. सफलीभवन्ति । तन्त्राणि. ५ म. घ. ईशित्वं ६ ग. घ. अत्राणिमा

व गमनशक्तिः, तथा भूमाबुन्मज्जननिमज्जने^७ अ-
 प्स्वित्र करोति ॥ ६ ॥ ईशित्वं, त्रैलोक्यविभुता,^८
 तीर्थकरत्रिदशेश्वरवाहिकरणम्^९ ॥ ७ ॥ वशित्वं, सर्व
 जीववशीकरणलब्धिः ॥ ८ ॥ तथा तवनाम्नाऽपवि-
 त्रोपि नीचकुलोपि जनः पवित्रोऽत्युच्चकुलो ज्ञव-
 ति। तस्मात्त्रिभुवनकल्याणकोश त्वं पार्श्वं निरुक्तः^{१०}
 कथितो बुधैरिति गम्यते ॥ ४ ॥

(गूजराती टीका. ४)

हे जगवन् तुह के० (तव) तमारा, ना-
 मिणा के० (नाम्ना) नामे करीने एटले नाम
 स्मरणे करीने, अथवा ध्याने करीने, “ए-
 काग्रचित्ते तमारु स्मरणा करवथी एटलो
 ज्ञाव जाणवो.” विज्ञाजोऽसमंततंतसिद्धिउ
 (विद्याज्योतिर्मन्त्रतन्त्रसिद्ध्यः) विज्ञा के०

७ क. तथा अप्स्वित्र भूमाबुन्मज्जननिमज्जने. ख. तथाऽब्धाविव
 भूमाबुन्मज्जननिमज्जने. ८ ख. प्रभुता. ९ ख. ग. घ. तीर्थ-
 करात्रिदशेश्वरकाहिकरणं च १० ख. कल्याणकोशस्त्वं पार्श्वं निरुक्तः
 • ग. घ. कल्याणकोशस्त्वं निरुक्तः

विद्या जोइस के० ज्योतिष् मंत्र के०
मंत्र तंत के० तंत्र तेमनी सिद्धि के०
(सिद्ध्यः) सिद्धियो जे ते अर्थात् सफल
थवु जे ते, एटले विद्यासिद्धि, ज्योतिःसि-
द्धि, मंत्रसिद्धि, तंत्रसिद्धि, जेते, तथा जु-
वणब्भुज के० (जुवनाद्भुताः) लोकने विषे
आश्चर्यकारी एवी, अष्टविहं (अष्टविधाः)
आठ प्रकारनी सिद्धि के० (सिद्ध्यः) सि-
द्धियो जे ते अपयत्तिण के० (अप्रयत्नेन)
प्रयत्न बना सिज्जहि के० (सिद्ध्यन्ति) सिद्ध
थाय ठे, एटले प्राप्त थाय ठे. “अणिमा-
आदिक आठ सिद्धियोनुं स्वरूप” अणि-
मा एटले अणुमात्र शरीर करवु, जेणे क-
रीने कमलना तंतुनु जे ठिड तेमां पण
प्रवेश थाय; एटलुज नही, परंतु चक्रवर्त्ति रा-
जाना नोगने पण त्यांज रहेलो सतो नोगवी

शके.!!! इत्यादि सामर्थ्य, अणिमानामे सिद्धिवालाने प्राप्त थाय ठे. ॥ १ ॥ बीजी महिमानामे सिद्धि, एटले महिमानामे सिद्धिवालो, मेरुपर्वत थकी पण अतिशे महोदुं शरीर करवु होय तो करी शके!!! इत्यादि सामर्थ्य महिमा सिद्धिवालाने प्राप्त थाय ठे. ॥ २ ॥ त्रीजी लघिमानामे सिद्धि, एटले लघिमा सिद्धिवालो, वायुथकी पण लघुतर कहेतां अतिशे हलकु पोतानुं शरीर करवु होय तो करी शके!!! इत्यादि सामर्थ्य लघिमानामे सिद्धिवालाने प्राप्त थाय ठे. ॥ ३ ॥ चोथी गरिमानामे सिद्धि, एटले गरिमानामे सिद्धिवालो, पोताना शरीरने वज्रथकी पण, अतिशे नारे एवु करी शके, के जेणे करीने महा बलवंत एवा इंद्रादिक देवोने पण दुःसहपणु थाय!!!

ઇત્યાદિક સામર્થ્ય ગરિમાનામે સિદ્ધિવાલા-
 ને પ્રાપ્ત થાય છે. ॥૪॥ પાંચમી પ્રાપ્તિનામે
 સિદ્ધિ, એટલે પ્રાપ્તિનામે સિદ્ધિવાલો પૃથ્વી
 ઉપર બેશીને પોતાની આંગલીના અગ્રવડે,
 મેરુપર્વતના અગ્રનાગમાં રહેલા સૂર્યમંડલા-
 દિકને પણ સ્પર્શ કરી શકે !!! ઇત્યાદિ
 સામર્થ્ય, પ્રાપ્તિનામે સિદ્ધિવાલાને પ્રાપ્ત થાય
 છે. ॥૫॥ ઠઠી પ્રાકામ્યનામે સિદ્ધિ, એટલે
 પ્રાકામ્ય સિદ્ધિવાલો, જેમ પૃથ્વી ઉપર ચા-
 લે, તેમ જલ ઉપર ચાલે. ને જેમ જલમાં
 ડુબકી મારે ને વલી ઉપર આવે; તેમ પૃ-
 થ્વીમાં પ્રવેશ કરી જાય અને વલી ઉપર
 આવે. !!! ઇત્યાદિ સામર્થ્ય પ્રાકામ્યનામે
 સિદ્ધિવાલાને પ્રાપ્ત થાય છે. ॥૬॥ સાતમી
 ઈશિત્વનામે સિદ્ધિ, એટલે ઈશિત્વનામે સિ-
 દ્ધિવાલો શ્રી તીર્થંકર મહારાજની પેઠે તથા

ઈંડની પેટે ત્રણ લોકના અધિપતિપણાનું
 ઐશ્વર્ય વિકુર્વી શકે. !!! इत्यादि सामर्थ्य
 ईशित्व सिद्धिवालाને પ્રાપ્ત થાય છે. ॥૭॥
 આઠમી વશિત્વનામે સિદ્ધિ, એટલે સર્વ
 જીવ પ્રાણ માત્રને વશ કરવાની લબ્ધિ
 થાય. इत्यादि सामर्थ्य वशित्वनामे सि-
 द्धिवालाને પ્રાપ્ત થાય છે. ॥૮॥

આ પ્રકારે આઠ સિદ્ધિયોનું સ્વરૂપ જાણવું.
 પ્રથમ કહી જે વિદ્યાસિદ્ધિ, જ્યોતિષસિ-
 દ્ધિ, મંત્રસિદ્ધિ, અને તંત્રસિદ્ધિ, તે સિદ્ધિ-
 યો ન જાણવી. કેમ જે, ત્યાંતો સિદ્ધિ શ-
 બ્દનો સિદ્ધ થવું એટલે નિષ્પન્ન થવું એટ-
 લો અર્થ છે. તેમાં વિદ્યા ને મંત્ર તે બેમાં
 આ પ્રકારનો વિશેષ કહ્યો છે.—

વિદ્યા, સ્ત્રી એટલે સ્ત્રીને આકારે છે. ને,
 મંત્ર, પુરુષને આકારે છે. તે બેમાં આ પ્ર-

कारनो विशेष हे. जे साधनसहित होय ते विद्या कहीए. ने जे साधन रहित होय, ते मंत्र कहीए. ॥१॥

जे नूतनविष्यादिक कहेवु ते ज्योतिष विद्या कहीए, जे कोइ प्रकारनी वस्तुवडे कामण प्रमुख करवुं ते तंत्रविद्या कहीए. एम विवेक करवो.

वली तुह के० (तव) तमारा, नामिणा के० (नाम्ना) नामोच्चारणमात्रे करीने, अप-वित्तनु वि के० (अपवित्रोपि) अपवित्र एवो पण, जण के० (जनः) लोक जेते, पवित्तनु के० (पवित्रः) पवित्र एवो, होइ के० (जवति) थाय हे. नीच कुलनो होय तो पण, तमारा नाम स्मरणो करीने उंचा कुलनो थाय हे. तं के० (तत्) ते कारण माटे, हे पास के० (हे पार्श्व!) हे पार्श्वनाथप्रजो! हे तिहुअणक-

ह्याणकोस के० (हे त्रिजुवनकल्याणकोश!)
 त्रणा जगतनां जे कल्याण तेमने रहेवाना
 कोश नांडागार समान एवा. तुह के० (त्वं)
 तमो जेते, निरुत्तु के० (निरुक्तः) कहा
 हो. एटले पंडित पुरुषोए तमोने ए प्रकारे
 निरूपण करया ठे. ॥४॥

मूलकाव्य. ५

^१ खुद-पञ्च^२ मंत-

^३ तंत-जंताइ विसुत्तइ ।

^४ चर-थिर^१-गरल-गहुग-

^५ खगग^३-रिज-वग्गु विगंजइ ॥

७

६

डुठिय४-सठ अणठ-

१०

८

ए

घठ५ निठारइ दय करि ।

१४

१५

१२

१३

डुरियइ६ हरउ स पास-

११

देउ डुरिय७-करि-केसरि ॥५॥

(संस्कृत टीका. ५)

खुदैति ॥ क्षुदैः परापकारिभिः प्रयुक्तानि कृतानि यानि मन्त्रतन्त्रयन्त्राणि । मन्त्रतन्त्रे पूर्वोक्तं । एकाशीत्याद्यङ्कविन्यासो यन्त्रम् । तानि यो विसूत्रयति विफलीकरोति । तथा चरथिरगरलं^१ जङ्गम-स्थावरविषं ग्रहाश्च मङ्गलादयः,^२ उग्रखड्गो ज्ञीष-

मू०- ४ ग. घ. दुत्थिअ. ५ क. अणत्थदिच्छ घ. अणत्थगत्थ.
६ ग. घ. दुरिअइं. ७ ख. हरउ स पास देव डुरिय ग. हरउ
सुपासदेवु दुरिअ घ. हरओ सुपास देव दुरिअ.

टी०-१ ग. चरथिरगरलं च. २ ग. ग्रहाश्च आदित्यादयः

एकपाणो रिपुवर्गश्च शत्रुसमूहस्तेषां वा तानपि ग-
ञ्जयति पराजयति^३ । तथा डःस्थितसार्थान् डःखि-
तननसंचयान् अनर्थग्रस्तान् निस्तारयति सुखीक-
रोति दयां कृत्वा स डरितकरिकेसरी श्रीपार्श्वदेवो^४
डरितानि हरतु जनानामिति गम्यम्^५ ॥५॥

(गूजराती टीका. ५)

जे पार्श्वदेवप्रभु जेते, खुदपञ्चत्तइ के० (क्षु-
द्रप्रयुक्तानि) क्षुद्र पुरुषोए प्रयुंजेलां, एटले
परनो अपकार करवाने अर्थे करेलां. अ-
थवा करावेलां एवां, मंततंतजंताइ के०
(मन्त्रतन्त्रयन्त्राणि) मंत्र तथा तंत्र तथा
यंत्र ते सर्वेने, विसुत्तइ के० (विसूत्रयति)
निष्फल करे ठे. एटले पोताना सेवक उ-
पर शत्रुये मारण, मोहन, उच्चाटन, वशी-
करण करवाने अर्थे करेला अथवा करा-

३ ग. समूहस्तेषां घातानपि गंजयति पराभवतीत्यर्थः । ४ ख.

श्रीपार्श्वदेवो ग. पार्श्वदेवो. ५ ग. जनानामिति गम्यते.

વેલા મંત્ર પ્રયોગ, તથા તંત્ર પ્રયોગ, તથા
 યંત્ર પ્રયોગ, તેમને વિપરીત કરે છે; કહેતાં
 તે શત્રુનાં કરેલાં ઝુચ્છાટન મારણ વિગેરે
 શત્રુ ઝપરજ પમે છે, પરંતુ જેના સેવકને લાગી
 શકતાં નથી એવા, તે તમો શ્રીપાર્શ્વનાથ દેવ
 જે તે પાપને નાશ કરો; એમ આગલ સંબંધ છે.
 મંત્ર તંત્રનું સ્વરૂપ આગલ કહ્યું છે. ને એકાદી
 ઇત્યાદિ આંક જેમાં આવે તેને યંત્ર કહીએ.
 એમ યંત્રનું સ્વરૂપ જાણવું. વલી, ચરથિરગરલ
 કે० (ચરસ્થિરગરલ—) જંગમ તથા સ્થાવર
 એવાં ઝેર જેતે તથા ગહુગ્રસ્વગ્ગરિન કે०
 (ગ્રહોગ્રસ્વઙ્ગરિપુ—) ગ્રહ એટલે મંગલાદિ નવ
 ગ્રહ તથા ઝગ્ર એટલે નયંકર છે સ્વઙ્ગ એટલે
 તરવાર તે જેમને એવા રિપુ એટલે શત્રુ, તે-
 મનો, વગ્ગુ કે० (વર્ગ) સમૂહ જે તેને, (વિ-
 ગંજઙ કે० (વિગઞ્જયતિ) પરાજય કરે છે.

एटले जेना सेवकने, अर्थात् तमारा सेव-
 कने जंगम विष एटले सर्पादिकनु ञेर तथा
 स्थावर विष एटले सोमल प्रमुखनुं ञेर जे
 ते पराजव करी शकतु नथी. तथा मंगला-
 दिक ग्रह पण पराजव करी शकता नथी,
 तेमज जयंकर तरवार वाला शत्रु जे ते
 पण पराजव करी शकता नथी. वली अ-
 णञ्चघञ्च के० (अनर्थग्रस्तान्) अनर्थमां
 मग्न थयेला एवा, उञ्चियसञ्च के० (उःस्थि-
 तसार्थान्) उःखवाला एवा लोकनों जे स-
 मूह तेने, दय करि के० (दयां कृत्वा) दया
 करीने, निञ्चारइ (निस्तारयति) तारे ठे.
 अर्थात् उःखनो नाश करीने जे सुखी करे
 ठे; माटे उरियकरिकेसरि के० (उरितकरि-
 केसरी) पापरूप हस्तिनो पराजव करवामां
 सिंहसमान एवा, स के० (सः) ते पासदे-

ઝ કે૦ (પાર્શ્વદેવઃ) પાર્શ્વનાથપ્રજ્ઞુ જેતે, હુ-
 રિયડ કે૦ (હુરિતાનિ) પાપને, હરઝ કે૦
 (હરતુ) હરો. અર્થાત્ પાપનો નાશ કરો. !
 ઝત્તરાર્દનો જ્ઞાવાર્થ એ ઢે કે, હે પ્રજ્ઞો ! આ
 સંસારી જીવ, અનેક પ્રકારના અનર્થરૂપ
 મહા કાદવમાં મગ્ન થયેલો ઢે; માટે ચ્યારે
 પાસથી હુઃખના સમૂહવડે ઘેરાઈ ગયો ઢે.
 તેથી તેના ઝપર દયા કરિને તે કષ્ટથી
 તારો. અર્થાત્ ઝહાર કરો. જે હેતુ માટે
 મોટા મોટા પાપના ઢગલારૂપ મદોન્મત
 હાથીવડે ઘજરાડ ગયેલા પુરુષને હાથીનો
 શત્રુ જે સિંહ, તે વિના બીજો કોઈ સુખી
 કરી શકતો નથી; તે હેતુ માટે, તમો પાપ-
 નો નાશ કરી મને સુખી કરો. ॥૫॥

मूलकाव्य ६.

१ २ ५
तुह आणा थंनेइ,

३
नीमि-दप्पुद्धुर-सुरवर-

रकस-जक-फणिंद-

विंद-चोरानल-जलहर ॥

४
जलथर^१ चारि-रत्तद-

खुद-पसु-जोइणि-जोइय ।

६ ७
इय तिहुअण^२-अविलंधि-

११ १० ए ८
आण^३ जय पास सुसामि य^४ ॥६॥

मू० १ ख. ग. घ. जलथल. २ ग. घ. जोइअ इअ
तिहुअण. ३ ग. घ. अविलंधिआण. ४ ग. घ. सुसामिअ.

(संस्कृत टीका. ६)

तुह आणेति ॥ तव आज्ञा स्तम्भयति^१ कील-
यति । कानित्याह । जीमा जयंकरा दर्पोद्गुरा
दर्पिष्ठा ये सुरवराश्चात्युत्कटसुरा भूतप्रेतादयो राक्ष-
साश्च यक्षाश्च^२ प्रसिद्धा एव फणीन्ध्वन्दानि चाष्ट-
कुलनागकुलानि चौराश्च तस्कराः अनलश्च वैश्वा-
नरो जलधराश्च मेघाश्च ते तथा तान् । तथा जल-
स्थलचारिणो जलचारिणो नकादयः, स्थलचारि-
णो मृगेन्द्रव्याघ्रादयः । रौद्रा दर्शनेनापि जयंकराः
क्षुद्रा हिंसका ये पशवस्तिर्यञ्चो योगिन्यश्च जक्ता-
जक्तानुग्रहनिग्रहकारिमन्त्रतन्त्रज्ञाः^३ स्त्रियो योगि-
नश्च^४ एवंविधा एव पुरुषास्ते तथा तान् । इति हेतो-
स्त्रिभुवनाविलङ्घिताज्ञा^५ जय पार्श्व सुस्वामिन् ॥६॥

(गूजराती टीका. ६)

हे जगवन् ! तुह के० (तव) तमारी, आणा

१ ग. स्तम्भयति. २ ग. घ. अत्युत्कटाः सुरा राक्षसा
भूतप्रेतादयः यक्षाश्च ३ ख. मन्त्रतन्त्रजापाः ४ ग. घ. स्त्रियो
योगिन्यो योगिनश्च. ५ ख. अविलङ्घिताज्ञः.

के० आझा जे ते नीम—के० जयंकर एवा
तथा दप्पुछुर के० (दपोंछुर—) गर्वे करीने
उद्धृत थयेला एवा जे, सुरवर—के० क्रूर प्र-
कृतिवाला नूतप्रेतादि देवता जे तेने तथा
रस्कस के० राक्षस—तथा जस्क के० यक्ष—
तथा फणिंद के० (फणीन्द्—) नागेंद्र “आठ
प्रकारनां नागकुल ग्रहण करवां.” अथवा
(सुरावर—) सुर के० महोटा देवता तेमनी
अपेक्षाए अवर के० जुगा, एटले अल्पश-
क्तिवाला एवा. राक्षस, यक्ष, फणींन्द्र, ते
सर्वनो विंद के० (वृन्द—) समूह तथा चौर—
के० चोरिमा करनार तथा अनल—के० अग्नि
तथा जलहर के० (जलधरान्) मेघ जे तेमने,
वल्ली जलथरचारि के० (जलस्थलचारि—)
जलचारी अने स्थलचारी, जलचारी एटले
मगगर प्रमुख हिंसक जलजंतु तथा स्थल-

चारी एटले सिंहव्याघ्र प्रमुख हिंसक जीवो
 तथा रज्जु के० (रौड—) दर्शनमात्रथीज नय
 उपजावनार एवा ने खुद के० (क्षुड—) नि-
 रपराध हिंसा करनार एवा जे, पसु के०
 (पशु—) तिर्येच तथा जोड़णि के० (योगिनी—)
 पोताना नक्तनो अनुग्रह करवाने अर्थे
 अने अनक्तनो निग्रह करवाने अर्थे मंत्र-
 तंत्रना योगवडे सिद्ध थयेली स्त्रियो ते यो-
 गिनी कहीए. तथा जोड़्य के० (योगिनः)
 तेज प्रकारना सिद्ध थयेला योगि पुरुष जे
 तेमने, थंजेइ के० (स्तम्भाति) ते सर्वनी
 शक्तिनुं स्तंजन करे ठे. एटले तमारी आ-
 कामां चालनार पुरुषना उपर पूर्वे कहेला
 देवादिकनुं पण सामर्थ्य चालनु नथी. तो
 तमारा उपर तो कोनुं सामर्थ्य चाले.!!! इय
 के० (इति हेतोः) ए हेतु माटे हे तिहुअण

अविलंघिआण के० (हे त्रिजुवनाविलङ्घि-
ताइ) त्रण जगत्मां रहेनार देवादिकोए
नथी उल्लंघन करी आइा ते जेमनी एवा.
य के०. (च) वली हे सुसामि के० (हे सु-
स्वामिन्) हे श्रेष्ठ स्वामिन् एवा, हे पास के०
(हे पार्श्व) हे पार्श्वनाथप्रजो ! तमो जय के०
जयवंता वर्त्तो. ॥६॥

मूलकाव्य ७.

^१ पण्डिय-^२अठ अणठ-

^३ तठ^१. जत्ति-जर-निब्जर ।

^४ रोमंचंचिय^१-चारु-

^५ काय किन्नर-नर-सुर-वर ॥

७ ए ८
जसु सेवहिः कम-कमल-

६
जुयलः पस्कालिय-कलिमलु-

१० ११
सो नुवणत्तय-सामि,

१२ १३ १५ १४
पास मह मद्ध रिउ-बलुः ॥७॥

(संस्कृत टीका. ७)

पठियेति ॥ प्रार्थितार्थाः अनर्थत्रस्ताः जक्ति-
न्नरनिर्जराः रोमाञ्चैरञ्चितो विशेषितश्चारुर्मनोहरः
कायो येषां ते तथा एवंविधाः किन्नरनरसुरवराः,
यस्य सेवन्ते क्रमकमलयुगलं किन्नरशब्देन व्यन्तर-
भुवनपतीनामधोलोकवासिनां परिग्रहः । नरशब्देन
मध्यलोकवासिनां मनुजज्योतिष्काणां सुरवरशब्दे-

मू०-३ घ. सेवह. ४ क. जुअलु ग. जुअल ५ ग. घ. पक्खा
लिभ. ६ ग. रिउबलं घ. रिउबल.

નોર્દ્વલોકવાસિનાં વૈમાનિકદેવાનાં^૧ કીદૃગ્ ક્રમ-
કમલયુગલં પ્રક્ષાલિતકલિમલં વિનાશિતકલહપાપં ।
સ ભુવનત્રયસ્વામી પાર્શ્વો મમ મર્દયતુ રિપુબલમ્ ॥૭॥

(ગૂજરાતી ટીકા. ૭)

પન્થિયચ્છ કે० (પ્રાર્થિતાર્થાઃ) પ્રાર્થના
કર્યાં છે અર્થ એટલે અનેક પ્રકારનાં પ-
દાર્થ તે જેમણે એવા. અથવા પ્રાર્થના કર્યું
છે અર્થ એટલે વાંચિત પ્રયોજન તે જેમણે
એવા. અથવા પ્રકર્ષે કરીને અર્થિત એટલે
યાચના કર્યું છે અર્થ એટલે ધન તે જેમણે
એવાં. અર્થાત્ સઘલુ માગવુ નિષેધ કરીને
કેવલ ધનનીજ યાચના કરતા એવા. કેમ જે
“સર્વે પદં હસ્તિપદે નિમગ્નમ્” સઘલાં પગલાં
હાથીના પગલામાં આવી જાય છે; એ ન્યાયે

૧ ય્વ. નરશબ્દેન મધ્યલોકવાસિનાં સુરવરશબ્દેનોર્દ્વલોકવાસિનાં
જ્યોતિષ્કવૈમાનિકદેવાનાં ગ. નરશબ્દેન મધ્યલોકવાસિનાં મહુજ-
જ્યોતિષ્કાણાં સુરવરશબ્દેનોર્દ્વલોકવાસિનાં વૈમાનિકદેવાનાં.

एक धनमात्र मलशे तो सघलां सुख प्राप्त थशे, एम धारीने केवल धननी प्रार्थना करता एवा. अथवा “सर्वे गुणाः कांचनमाश्रयंति” सघला प्रतिष्ठादिक गुण सोनानो आश्रय करे ठे. एटले जो धनवंत थईशु तो एनी मेले सघलां संसारिक सुख मलशे. एम धारीने तमारी सेवा करता एवा. तथा अण्णत्तत्तु के० (अनर्थत्रस्ताः) अनर्थथी त्रास पामेला एवा. तथा नत्तिजरनिब्जर के० (नक्तिजरनिर्जराः) नक्तिना समूहथी अतिशे जरेला एवा “नज्धातुनो सेवारूप अर्थ ठे नें क्तिन् प्रत्ययनो प्रेमरूप अर्थ ठे. माटे प्रेमेसहित जे सेवा करवी तेनुं नाम नक्ति ठे.” तथा रोमंचियचारुकाय के० (रोमाञ्चितचारुकायाः) विकस्वर थयेलां रोमे करीने सुंदर ठे शरीर ते जेमनुं एवा. कि-

न्नरनरसुरवर के० (किन्नरनरसुरवराः) कि-
 न्नरमां श्रेष्ठ तथा मनुष्यमां श्रेष्ठ तथा देव-
 तामां श्रेष्ठ एवा पुरुषो जे ते. अर्थात् क-
 निष्ठ मध्यमं ने उत्तम ए त्रण प्रकारना अ-
 र्थार्थि पुरुषो जे ते, पस्कालियकलिमलु के०
 (प्रक्षालितकलिमलं) नाश करयो ठे कलि-
 काल संबंधि मल एटले पाप ते जेणे एवं.
 अथवा नाश कर्यां ठे कलि एटले कलह
 ने मल एटले पापरूप मेल ते जेणे एवं.
 जसु के० (यस्य) जे पार्श्वनाथ प्रजुनु, कम-
 कमलजुयल के० (क्रमकमलयुगलं) चरण
 कमलनु युगल जे तेने, सेवहि के० (सेवन्ते)
 सेवे ठे. सो के० (सः) ते, जुवणत्तयसामि
 के० (जुवनत्रयस्वामी) त्रण जगतना स्वामी
 एवा, पास के० (पार्श्वः) पार्श्वनाथ प्रजु जे
 ते, मह के० (मम) महारुं, रिउबलु के० (रिपु-

बलं) शत्रु बल जे तेने, मुद्दु के० (मर्दयतु) मर्दन करो. एटले मारा रागद्वेषादिक अनेक प्रकारना शत्रुनु बल शांत करो. अथवा, बाह्यना तथा अंतरना शत्रुनु बल एटले लशकर ते प्रत्ये मर्दन करो. अर्थात् शत्रु मात्रनो उपश्रव शांत करो. ॥७॥

अवतरणम्-टी० एवं यथोद्देशं षट्द्वाराणि व्याख्याय पुनर्घोरवृत्तमाह ॥

ज्ञा०—एवं के० ए प्रकारे जेम उद्देश क-
र्यों हंतो एटले जेवी रीते अनुक्रमे द्वार
गएयां हतां, तेवी रीत्ये ठ द्वार, अनुक्रमे
व्याख्यान करीने, वली बीजां ठ द्वार कहे-
वाने अर्थे, ते द्वारनां नाम देखाइता सता
स्तुति करे बे ॥

मूलकाव्य. ८

५ १ जय जोइय^१-मण-कमल-

२ नसल नय-पंजर-कुंजर ।

३ तिहुअण^२-जण-आणंद-

४ चंद नुवण-तय-दिणयर ॥

८ ६ जय मइ^३-मेइणि-वारि-

७ वाह जयजंतु-पियामह ।

९ थंनणय-ठिय^४-पास-

११

१२

१०

नाह नाहत्तण कुण मह ॥८॥

१ ख. ग. घ. जइ जोइअ. २ क. स्व. तिहुयण. ३ ऊ. जइमइ. ४ क. थंमणइठिय, ग. थंमणअठिअ. ऊ. थंमणठिय,

(संस्कृत टीका. ८)

॥जयेति॥ जय योगिमनःकमलनसल १ तथा
 जयपञ्जरकुञ्जर २ त्रिभुवनजनानन्दचन्द्र ३. भु-
 वनत्रयदिनकर ४ तथा जय मतिमेदिनीवाहिवाह ५
 जगज्जन्तुपितामह ६ स्तम्भनकस्थित पार्श्वनाथ ना-
 थत्वं कुरु मम इति षट्द्वाराणि ॥८॥

(गूजराती टीका. ८)

हे जोइयमणकमलनसल (हे योगि-
 मनःकमलनमर!) जोइय के० योगिलोक
 तेमनुं, मण के० मन ते रूप, कमलनसल
 के० कमलने विषे नमर समान एवा. ए-
 टले जेम कमलने विषे नमर रहे ठे, तेम
 योगि पुरुषना मनरूप कमलमां नमरनी
 पेठे निवास करी रहेता एवा. अथवा क-
 मलनसल कहेतां नसलकमल एटले न-
 सल के० योगिना मनरूप नमर, तेने र-

हेवाने कमल समान । (नसल शब्द ने कमल शब्द ए बेनो प्राकृत व्याकरणना नियमनो विकल्प थवाथी पूर्व निपात थयो ठे. एटले नसल शब्द प्रथम आव्यो ने कमल शब्द आगल थयो) स्पष्टार्थ ए ठे के, योग जेमणे साध्यो ठे ते योगि कहीए. एटले मन वचन ने काया तेमना योग, जेमने सिद्ध थया ठे एवा संयमी पुरुषो तेमना मनरूप नमराने कमलरूप ठो. एटले नमराने जेम कमलने विषे घणी प्रीति ठे, तेम संयमी पुरुषोना मनरूप नमराने तमारा स्वरूपमां प्रीति ठे. अथवा नमरो जेम अन्यरसनो त्याग करीने कमलना मकरंद रसनो आस्वाद करे ठे, तेम संयमी पुरुषोनुं मन, विषय रसनो आस्वाद त्याग करीने तमारे विषे रहेला अपार ज्ञानादि

गुणोनो आस्वाद करे ठे, माटे ए प्रकारनु
 संबोधन कह्युं. १ वली हे जयपंजरकुंजर !
 जय के० सात प्रकारना जय (आलोकजय,
 परलोकजय, आदानजय, अकस्मात्जय,
 वेदनजय, मरणजय, अपयशजय) तेरूप,
 पंजर के० पांजरु तेने विषे, कुंजर के० हाथी
 समान. एटले जेम हाथी पांजराने अव-
 गणना करी जागी नाखी स्वतंत्र वर्त्ते, तेम हे
 जगवन् ! तमो पण जयरूप पांजराने तोडी
 नाखी पोताना स्वजावमां वर्त्तो ठो. २ वली
 हे तिहुअणजणआणंदचंद (हे त्रिभुवन-
 जनानन्दचन्द्र!) तिहुयण के० त्रणजगतना,
 जण के० लोक तेमने, आणंद के० आ-
 नंदकारी, चंद के० चंद्र समान, एटले जेम
 चंद्रमा पोताना शीतलपणादि गुणोवडे
 आनंद उपजावे ठे, तेम तमो पण पोताना

अलौकिक गुणवडे त्रण जगतना रहेनार
 प्राणिमात्रने आनंद उपजावो ठो. ३ वली
 हे भुवणत्तयदिणयर (हे जुवनत्रयदिनकर!)
 जुवणत्तय के० त्रण जगतने विषे, दिण-
 यर के० सूर्य समान. एटले जेम सूर्य अं-
 धकारनो नाश करी लोकने सुखी करे ठे.
 तेम तमो पण त्रण जगतना लोकोनुं अ-
 ज्ञानरूप अंधकारनो नाश करीने महा सु-
 खी करो ठो. ४ एवा तमो, जयं के० अय-
 वंता वर्त्तो. वली हे मझमेझणिवारिवाहं (हे
 मतिमेदिनीवारिवाह!) मझ के० च्यार प्रका-
 रनी बुद्धि (जुत्पत्तिकी, वैनायिकी, कर्मणकी,
 पारिणामिकी)ते रूप, मेझणि के० पृथ्वी तेने,
 वारिवाह के० मेघ समान. एटले जेम मेघ
 वरसवाथी पृथ्वीमां रहेनार सर्व प्राणियोने
 आनंद थाय ठे, तेम मतिरूप पृथ्वीने प्रफु-

हित करवाने, तमो मेघ समान ठो. ५
 बली हे जयजंतुपियामह (हे जगज्जंतुपि-
 तामह!) जय के० जगत् तेना, जंतु के०
 प्राणिमात्र तेमना, पियामह के० दादा. ए-
 टले सर्व जगतना लोकोने जेनुं वचन, बहु
 मानथी आदर करवा योग्य ठे, माटे जगज्जी-
 वना पितामह (बापना बापने पितामह कही-
 ए) ते पितामह समान मानवा योग्य एवा. ६
 हे थंजणठियपासनाह। (हे स्तंजनस्थितपा-
 र्श्वनाथं!) थंजण के० स्तंजनपुर (खंजात)
 तेने विषे, ठिय के० रहेला एवा, पासनाह
 के० पार्श्वनाथप्रजो! मह के० (मम) म-
 हारुं, नाहत्तण के० (नाथत्वं) नाथपणुं एटले
 स्वामिपणुं, कुण के० (कुरु) करो. एटले मने
 साचो नाविक सेवक जाणीने मारा स्वामी
 थान. अर्थात् स्वामी होय ते सेवकनुं दुःख

मटाडे, माटे ज्यां सूधी मारु छुःख मटयुं
नथी, त्यां सूधी तमो मने सेवक, मांनता
नही होय; एम हुं मानुं बुं ए जाव ठे. ॥८॥

अवतरणम्-टी० अथैतान्येव षट्द्वाराणि क्रमेण स्पष्टयति॥

जा०-हवे एज ठ द्वारने अनुक्रमे स्पष्ट
करी कहे ठे.

मूलकाव्य. ए

७

८

बहु-विहु-वन्नु^१ अवन्नु,

ए

१०

५

सुन्नु^२ वन्निउ^३ छप्पन्निहि^४ ।

१

मुख-धम्म-कामठ-

३

४

काम नर नियनिय-सन्निहि^४ ॥

मू०-१ क. ग. बहुविह वन्नु घ. बहुविह वन्न. २ ग. सुन्न.

३ क. छप्पनिहि, ख. वन्निहिछप्पन्नहि. ग. वन्निय
छप्पन्नहि. ४ ग. सत्थाहि.

११ १२

३

जं ज्जायहि५ बहु-दरिस-

६

एण बहु-नाम-पसिच्च १

१३ १४

सो जोइय६-मण-कमल-

१६

१५

१७

नसल७ सुहु८ पास पवच्च९ ॥ए॥

(संस्कृत टीका. ए)

बह्विति ॥ स योगिमनःकमलनसलः सुखं पा-
 श्वः प्रवर्धयतु । ये मोक्षधर्मकामार्थान्कामयन्ते अ-
 निलषन्ति ते मोक्षधर्मकामार्थकामा बहुदर्शनस्था
 नरा ध्यायन्ति । यं बाह्येन्द्रियव्यापारान्निरुध्य मनसा
 पश्यन्तीत्यर्थः । क्रीटशमित्याह । वर्णितं प्रतिपादित-
 म् । उप्पन्नहिति । देश्यत्वादिदग्धैर्विघ्निरिति
 • यावत् । केषु । निज निजशास्त्रेषु आत्मीयात्मीयदर्श-

मू०-५ क. ग. ज्जायहिं. ६ ग. जोइअ. ७ क. नसल.

८ क. ग. सुह. ९ क. पविद्धउ, ग. पविद्धओ.

टी०-१ क. ख. यावत् निज.

न^२प्रतिपादकग्रन्थेषु । कीदृशं । वर्णितमित्याह । बहु^३-
विधवर्णं वैष्णवैः प्रतियुगं विष्णोरन्यान्यवर्णत्वात् ।
अवर्णं माहेश्वरैः नीरूपत्वादीश्वरस्य । शून्यं बौद्धै-
र्विशेषमाध्यमिकादिभिस्तन्मते बुद्धस्य शून्यरूपत्वात् ।
अतएव । बहुनामन्निर्विष्णुमहेश्वरबुद्धादिभिर्नामन्निः-
प्रसिद्धं तत्त्वतः पार्श्वनाथमेव । तथाविधनामन्निस्ते-
पि दर्शनिनः प्रतिपादयन्ति^४ । यत उक्तम् ॥

बुद्धस्त्वमेव विबुधार्चित बुद्धिबोधा-

त्त्वं शंकरोसि भुवनत्रयशंकरत्वात् ॥

धातासि धीर शिवमार्गविधेर्विधाना-

द्यत्तं त्वमेव जगवन् पुरुषोत्तमोऽसि ॥१॥

किंच—ते दर्शनिनः एवं प्रष्टव्याः । ये एते महेश्वरप्रभृतयो जवद्भिर्ध्यायन्ते ते किं सरागा नीरागा वा यदि सरागास्तर्हि अस्मदादिसमानत्वेन तेषामऽदेवत्वप्रसङ्गः ॥

२ ग. घ. आत्मायदर्शन.

३, ग. घ. वर्णितं बहु.

४ ग. घ. प्रतिपादयन्ति ॥९॥

सर्व्वेवि हु जइ जीवा ।

मेहुणसन्नाइ हंदि वठंति ॥

साहारणम्मि चरिए ।

कह देवो होइ अज्जहिउ ॥१॥ •

अथ नीरागास्तर्हि न ते जगवतः पार्श्वनाथा-
द्व्यतिरिक्ताः । यत उक्तम् ॥

विपक्वास्ते विरक्ताश्चेत्स त्वमेवाथ • रागवान् ॥
न विपक्वो विपक्वः किं खद्योतो शुतिमालिनः ॥१॥

तत्सिद्धं योगिमनःकमलजसलो जगवान् पा-
श्वनाथः ॥ ए ॥

(गूजराती टीका. ए)

हे जगवन् ! मुक्कधम्मकामञ्चकाम के०
(मोक्कधम्मकामार्थकामाः) मोक्क तथा धर्म
तथा काम तथा अर्थ, ए च्यार प्रकारना पु-
रुषार्थनी कामना एटले इच्चा तेने करे एवा,
बहुदरिसणाञ्च के० (बहुदर्शनस्थाः) घणा

दर्शनमां रहेला एवा, नर के० (नराः) पुरुष
जेते, नियनियसन्निहि के० (निजनिजशा-
स्त्रेषु, तृतीयास्थाने सप्तमी) पोतपोताना दर्श-
ननुं प्रतिपादन करनार एवां शास्त्रने विषे,
वप्पन्निहि के० (पण्डितैः, देशीशब्दत्वात्)
पंडित पुरुषोए, बहुनामपसिद्ध के० (ब-
हुनामप्रसिद्धं) घणां नामे करीने प्रसिद्ध
एवा. एज कारण माटे, बहुविहुवन्नु के०
(बहुविधवर्णं) घणा प्रकारना ठे, वर्णा ते
जेमना एवा. अने, अवन्नु के० (अवर्णां)
वर्ण रहित एवा. वली, सुन्नु के० (शून्यं)
आकाशमी पेठे शून्य एवा, वन्निज के०
(वर्णितं) वर्णन करेला एवा, जं के० (यं)
जेने, ज्जायहि के० (ध्यायन्ति) ध्यान करे
ठे. सो के० (सः) ते, जोइयमणकमलन-
सल के० (योगिमनःकमलम्रमरः) जोगिना

મનરૂપ કમલમાં રહેનાર ઝ્રમર સમાન એવા.
 પાસ કે० (હે પાર્શ્વ!) હે પાર્શ્વનાથપ્રજ્ઞો!,
 સુહુ કે० (સુખં) સુખ જે તેને, પવઙ્ગ કે०
 (પ્રવઙ્ગયતુ!!) અતિશે વધારો. જાવાર્થ એ
 ઢે કે, ચ્યારે પુરુષાર્થના અજિલાષી પુરુષો,
 બાહ્યથી ઇંદ્રિયોના વ્યાપારને રોકીને મન
 વડે તમને જુવે ઢે. કેમ જે પોતપોતાના
 શાસ્ત્રમાં વિદ્વાન્ પુરુષો, અનેક પ્રકારના
 નામવડે તથા અનેક પ્રકારના વર્ણવડે
 વિચારિ જોતાં તો, તમારુજ પ્રતિપાદન
 કરે ઢે. જેમ કે, વિષ્ણુના જુદા જુદા અ-
 નેક પ્રકારના વર્ણ ઢે, માટે તેને બહુવર્ણ
 કહે ઢે. તથા મહેશ્વરને નીરૂપપણે એટલે
 અરૂપી કહે ઢે. તથા કેટલાક બૌદ્ધલોકો
 શૂન્યરૂપપણે કહે ઢે. એમ વિષ્ણુ, મહેશ્વર,
 બુદ્ધ ઇત્યાદિ નામવડે હે પાર્શ્વનાથપ્રજ્ઞો!

તમારુજ પ્રતિપાદન કરે હે. તે શ્રીમાનતું-
ગાચાર્યે નક્કામરસ્તોત્રમાં કહ્યું હે કે,—

હે દેવપૂજિત ! બુદ્ધિના બોધથી તમેજ
બુદ્ધ હો. વલી ત્રણ જગતનું સુખ કરવાપ-
ણુ તમારે વિષે રહ્યું હે. માટે, તમો શંકર
(શિવ) હો. તથા હે ધીર ! મોક્ષ માર્ગના
વિધિની રચના તમો કરો હો માટે, ધાતા
કહેતાં સૃષ્ટિ કરનાર બ્રહ્મા, તમેજ હો. હે
જગવન્ ! પુરુષને વિષે ઉત્તમ તે પુરુષોત્તમ
કહીએ, પુરુષોત્તમ (વિષ્ણુ) એવા તો તમો-
જ હો; તે પ્રકટ પ્રમાણે પ્રત્યક્ષ દેખાય હે. ॥

વલી તે અન્યદર્શનીને પુઠીયે ઠીયે કે,
તમે 'જેનું ધ્યાન કરો હો, તે સરાગ હે કે,
વીતરાગ હે ? જો સરાગ કહેશો તો, તે આ-
પના જેવાજ દોષવંત થયા, માટે તેમનું દેવપ-
ણુંજ જશે. કેમ જો, તે વાત શાસ્ત્રમાં કહી હે.

જો સર્વે પણ જીવો જેતે મૈથુન, આહાર, નિદ્રા, જ્યાદિ સહિત વર્તે છે, તો સર્વનુ સાધારણ ચરિત્ર થયું. તેમાં આત્માનો હિતકારી એવો કોણ દેવ હોય ? અર્થાત્ રાગાદિ દોષરહિત હોય, તે ધ્યાન કરવાં યોગ્ય દેવ કહેવાય; પણ બીજો ન કહેવાય. ॥૧॥

વળી તે અન્યદર્શની, એમ કહે કે, અમારા દેવ તો રાગ રહિત છે. તો, જગવત્ એવા તમો શ્રી પાર્શ્વનાથજી, તેથી તે જુદા ન થયા. ! કેમ જે, તે વાત શાસ્ત્રમાં (વીતરાગ-સ્તોત્રમાં શ્રી હેમાચાર્યે) કહી છે.

હે જગવન્ ! તમારો વિપક્ષ, એટલે શત્રુ, અર્થાત્ અન્યદર્શની એ માનેલો ઇષ્ટદેવ જેતે, જો વિરક્ત છે, એટલે રાગરહિત છે તો; તે તમેજ છો. તમારાથી જુદો નથી. ને, હવે તે વિપક્ષ જે તે રાગવાલો છે તો, તે તમારો

વિપદ્વજ ન કહેવાય. કેમ જે, સ્વદ્યોત જેતે
(સ્વજીવો જીવ વિશેષ) સૂર્યનો શું વિપદ્વ કહે-
વાય ? અર્થાત્ નજ કહેવાય. ક્યાં સ્વદ્યોત,
ને ક્યાં સૂર્ય, તેમ ક્યાં સરાગ ને, ક્યાં વીત-
રાગ, એ બેનો ઘણોજ અંતર છે. માટે, અન્ય-
દર્શનીએ માનેલા નીરાગ દેવ, તે પણ તમેજ
હો. ॥૯॥

મૂલકાવ્ય. ૧૦

૧ ૨
નય-વિબ્જલ રણ-ઝળિર^૧-.

૩
દસણ થર-હરિય^૨-સરીરય ।

૪ ૫
તરલિય^૩-નયણ વિસુન્ન^૪,

૬ ૭ ૮
સુન્ન ગગ્ગરગિર^૫ કરુણય ॥

૧ ઘ. ઝળિર. ૨ મ. ઘ. હરિઅ. ૩ ગ. ઘ. તરલિઅ.

૪ ઘ. વિસિન્ન.

१० १३ ३३

तद् सहसत्ति सरंत,

१४ ए १२

हुंति नर नासियः-गुरुदर ।

१७ १ए ३०

मह विज्जवि सज्जसद्,

१६ १५

पास जय-पंजर-कुंजर ॥ १०॥

(संस्कृत टीका. १०)

॥ जयेति ॥ जयेन विह्वलाः^१ व्याकुलाः रणज-
 एदशनाः^२ अन्योन्यसंघट्टनेन^३ शब्दायमानदन्ताः ।
 थरहरियत्ति दैश्यत्वा^४ त्कम्पितशरीराः तरलितनय-
 नाः विषप्ताः शून्या^५ श्वेतनयरहिता गद्गदागिरः स-

मू०-५ क. गिगिरगिर. ग. गग्गरिगिर. घ. गग्निरगिर.

६ ग. घ. नासिअ. ७ ख. ग. मज्झ विज्झवि सज्झसद्.

घ. मज्झ विज्झवि सज्झसद्.

टी०-१ क. भयेनविकलाः २ क. रणक्षणदंसणाः ३ क. ग.

भयविह्वला अन्योन्यसंघट्टनेन. ४ क. ख. ग. दैश्यत्वात्. ५ क.

तरलनयनाः विषप्ताः शून्याः ग. तरलनयनाः विभिन्नाः शून्या.

षाण्यकण्ठसेनाव्यक्तवाचः कारुणिका दीनाः त्वां
सहसैव स्मरन्तो ज्वन्ति नराः नष्टगुरुदराः इति ज-
यपञ्जरकुञ्जर^६ मम विध्यापय अपनय साध्वसानि
जयानि पार्श्व^७ ॥१०॥

(गूजराती टीका. १०)

हे जगवन् ! जयविज्जल के० (जयविद्व-
लाः) जये करीनेव्याकुल एवा. तथा, रण-
ऊणिरदसणा के० (रणऊणदशनाः) रण
एटले परस्परसंघट्टन (अफलावबुं) तेणे क-
रीने शब्दायमान थता ठे, (बोलता ठे) दांत
ते जेमना एवा. तथा, थरहरियसरीरय के०
(कम्पितशरीरकाः, देशीशब्दत्वात्) थरथर
कंपतुं ठे शरीर ते जेनुं एवा. तथा, तरलिय-
नयणा के० (तरलितनयनाः) चंचल थतां ठे
नेत्र ते जेमनां एवा. तथा, विसुन्न के० (वि-

षष्ठाः) खेद पामता एवा. तथा, सुन्न के०
 (शून्याः) चैतन्य शून्य थयेला एवा. तथा,
 गग्गरगिर के० (गज्जदगिरः) गद्गद् ठे वाणी
 ते जेमनी एवा. तथा, करुणय के० (कारु-
 णिकाः) करुणा करवाने योग्य एवा. अ-
 र्थात् अतिशे रंक थयेला एवा. नर के०
 (नराः) मनुष्य जेते, तइ के० (त्वां) तमने,
 सरंत के० (स्मरन्तः) संनारता सता, ना-
 सियगुरुदर के० (नाशितगुरूदराः) नाश
 पाम्यो ठे जलोदरनामे रोग ते जेमनो एवा.
 सहसत्ति के० (सहसेति) शीघ्र, ए रीते रो-
 गी जे ते हुंति के० (जवन्ति) थाय ठे. माटे,
 नयपंजरकुंजर के० (हे नयपञ्जरकुञ्जर)
 नयरूप पांजराने जागवा हाथी समान
 एवा. पास के० (हे पार्श्वनाथ!) मह के०
 (मम) मारां, सज्जसइ के० (साध्वसानि)

જયને, વિજ્ઞવિ કે (વિધ્યાપય) નાશ કરો.
 પૂર્વે કહેલા મોટા મોટા રોગ પણ જેના
 સ્મરણમાત્રથી, અથવા જેનું શરણુ ગ્રહણ
 કરવાથી નાશ પામે છે; તો, તમારે શરણે
 આવેલોં એવો જે હું, તે મારાં રોગાદિક
 હઃસ્વ નાશ કરવાં, તે તમારે કાંઈપણ અ-
 સાધ્ય નથી. એ જાવ છે. ॥૧૦॥

મૂલકાવ્ય. ૧૧

૧ ૨ ૩
 પદ્મ-પાસિ-વિયસંત૧-

નિત્ત-પત્તંત, પવિત્તિય૨ ।

બાહ-પવાહ-પવૂઢ-

૪

રૂઢ-હહ-દાહ-સુપુલ્હય૩ ॥

૧ ક. પદ્મ પાસિવિયસંત, ગ. ઘ. પદ્મ પાસવિ વિઅસંત.

૨ ગ. ઘ. પવિત્તિઅ, ૩ ગ. ઘ. સુપુલ્હઅ.

१० ७ ८

मन्नइ मन्नु सउन्नु,

ए ६ ५

पुन्नु४ अप्पाणं सुरनर ।

११ १२

इय तिहुअण५-आणंद-

१४ १३

चंद जय पास-जिणेसर ॥११॥

(संस्कृत टीका. ११)

पइं षासीति ॥ त्वां दृष्ट्वा विकसन्नेत्रपत्रान्तेषु प्रव-
 त्तितो विस्तारितो योऽसौ बाष्पप्रवाहो हर्षाश्रुपूरस्तेन
 प्रव्यूढोऽन्तर्भूतणिगर्थत्वात्प्रवाहितः १ प्लावितो रूढ २-
 श्विरकालीनो डः खदाहो येषां ते तथा सुपुलकिताः

मू०-४ क. मन्नइमन्नु सउन्नपुन्ना, ग. मन्नहि मन्नु सउन्नु पुन्नु,
 घ. मन्निहि मन्नु सउन्न पुन्न. ङ. मन्नहि मन्नु सउन्नु
 पुन्नु. ५ ग. इअ तिहुअण.

टी०-१ क. प्रव्यूढोऽन्तर्भूतकारितार्थत्वात्प्रवाहितः ख. प्रव्यूढोऽन्तर्भूत
 कारितार्थत्वात्प्रवाहितः २ घ. प्रवाहितः प्रापितो रूढः

मन्यन्ते मान्यं पूज्यं सपुण्यं३ जाग्यवन्तं पुण्यं पवि-
त्रमात्मानं सुरनराः इति हेतोस्त्रिभुवनानन्दचन्द्र
जय पार्श्वजिनेश्वर ॥११॥

(गूजराती टीका. ११)

पइं के० (त्वां) तमने अथवा (पतिं)
स्वामी एवा, तमने पासि के० (दृष्ट्वा) दे-
खीने, वियसंत के० (विकसत्—) विकस्वर
थतां एवां, एटले प्रफुल्लित थतां एवां जे,
नित्त के० (नेत्र—) चक्षुष् ते रूप, पत्तंत के०
(पत्रान्त—) पत्रना अंतने विषे, एटले ने-
त्ररूप कमलपत्रना खूणामां, पवित्तिय के०
(प्रवर्त्तित—) प्रवर्त्तेलां एवां. बाह के० (बा-
ष्प—) हर्षनां आंसु तेमनो, पवाह के०
(प्रवाह—) प्रवाहे करीने, एटले हर्षथी नी-
कलेलां आंसुना पूरवडे, पवूठ के० (प्रव्यू-

ઢ—) વહન થઈ ગયો છે, અર્થાત્ નાશ પામ્યો છે, રૂઢ કે० (રૂઢ—) ચિરકાલથી આરૂઢ થયેલો, એટલે ઘણા કાલથી પ્રાપ્ત થયેલો એવો, હૃદાહ કે० (હઃસ્વદાહાઃ) હઃસ્વરૂપ દાહ તે જેમનો એવા. જ્ઞાવાર્થ એ છે કે, ઘણા કાલથી સંસારને વિષે ભ્રમણ કરવામાં અનેક પ્રકારનાં હઃસ્વરૂપ અગ્નિના જ્વળા આ જીવોના અંતરમાં લાગી રહ્યા છે. તેની શાંતિ અદ્યાપિ કોઈ પ્રકારે થઈ નથી, પરંતુ હે પ્રજો! હે જગતના પતિ! આજ તમારી મહાશાંતિ મુદ્રા જોઈને વિકસ્વર થતાં જે નેત્ર તેમાંથી નીકળ્યાં, જે હર્ષનાં આંસુ તેની ધારાનું, તેથીજ જાણે શું!!! ઘણા કાલનો હઃસ્વરૂપ અગ્નિ જેમનો શમી ગયો છે એવા. એજ કારણ માટે. સુપુલકિય (સુપુલકિતાઃ) સારી પેટે રોમાંચિત થયેલા.

एं१

एटले घणा आनंदथी रोमरोम विकस्वर
थयेला एवा. सुरनर के० (सुरनराः)
देवता तथा मनुष्यो जे ते “देव मनुष्यनु
ग्रहण करवाथी बीजा पण नाविक प्राणि-
योनु ग्रहण करवुं.” अप्पाणं के० पोताना
आत्माने, मन्नु के० (मान्यं) पूज्य एवाने,
अथवा कृतार्थ एवाने तथा, सउन्नु के०
(सपुण्यं) नाग्यवंत एवाने तथा, पुन्नु के०
(पुण्यं) पवित्र एवाने. मन्नइ के० (मन्यन्ते)
माने ठे, इय के० (इति) ए हेतु मीटे, हे
तिहुंअणआणंदचंद के० (हे त्रिजुवनानन्द-
चन्द) त्रण जगतने आनंदकारी चंद्र स-
मान एवा. पासजिणेसर के० (हे पार्श्व-
जिनेश्वर!) हे पार्श्वनाथ तीर्थकर! जय के०
तमो जयवंता वर्त्तो. ॥११॥

अवतरणम्-टी० प्रकारान्तरेण त्रिभुवनजनानन्दचन्द्र-
तमाह ॥

जा०-हवे बीजे प्रकारे जगवतनुं त्रण
जगतना जनने आनंद करवा रूप चंद्रपणु
तेने कहेवे.

मूलकाव्य १२.

१ २

तुह कल्लाणमहेसु

३

घंटंकारऽवपिह्निय१ ।

४

५

वह्निर-मह्न मह्न-

७

६

नत्ति सुरवर गंजुह्निय२ ॥

ए३

८

११

हल्लुप्फलिय३ पवत्त-

ए

१०

यंति नुवणेवि महूसव ।

११ १३

इय तिहुअण४-आणंद-

१६

१५

१४

चंद जय पास सुहुब्भव५ ॥१॥

(संस्कृत टीका. ११).

तुहेति ॥ तव कल्याणमहेषु घण्टा मुघोषा-तस्याष्टं-
कारेण शब्देनावदिप्ताः प्रेरिताः^१ वेल्लमानमाल्या
महानक्तयः^२ सुरवरा इन्धाः गंजुल्लियत्ति^३ देशयत्ता-
ओमाञ्चिताः हल्लुप्फलियत्ति^४ देशयत्तात्वरिताः प्र-

मू०-३ क. हलुफलिय, ग. घ. हल्लुप्फलिय. ऊ. हल्लुफलिय.

४ म. घ. इअ तिहुअण.

५ क. घ. सुहम्भव.

टी०-१ क. घ. शब्देन प्रेरिता.

२ क. वेलुमाल्याः

स्व. महतीमक्तयः ३ स्व. गंजुल्लियत्ति. ४ क. हल्लुफलियत्ति

स्व. हल्लुप्फलियत्ति घ. हलुप्फलियत्ति.

वर्त्तयन्ति कुर्वन्ति भुवनेषु महोत्सवान् इति हेतो-
स्त्रिभुवनानन्दचन्द्र जय पार्श्व सुखोद्भव सुखखाने. १२

(गूजराती टीका. १२)

हे जगवन् ! तुह के० (तव) तमारा, कं-
ल्लाणमहेसु के० (कल्याणकमहेषु) कल्या-
णकना उत्सवने विषे, घंट के० (घण्टा—)
सुघोषानामे महोत्सवने जणावनारी घंटानो
टंकार के० शब्द, तेणे करीने, अवपिह्निय,
के० (अवह्विताः) शीघ्र प्रेरणा करचा एवा.
अथवा टंकारव के० शब्द विशेष तेणे करीने
पिह्निय के० (प्रेरिताः) प्रेरणा करचा एवा.
वह्निरमह्न के० (वेह्नमानमाल्याः) उतावल
करवाथी हालता ठे पुष्पहार ते जेमनां एवा.
ने, महह्ननक्ति के० (महानक्तयः,) मोटी ठे
नक्ति ते जेमनी एवा. एज कारण माटे,
गंजुह्निय के० (रोमाञ्चिताः, देशीशब्दत्वात्)

વિકસ્વર થઈ છે, રોમરાજી તે જેમની
 એવા. સુરવર કે० (સુરવરાઃ) ચોસઠ ઇંછ
 જેતે, હલ્લુપ્ફલિય કે० (ત્વરિતાઃ, દેશીશ-
 બ્દત્વાત્) ઝતાવણા થયા સતા, એટલે પો-
 તાનાં મોટાં મોટાં વિષય સુખનો ત્યાગ ક-
 રીને, ઝુવણોવિ કે० (ઝુવનેપિ) આ લોકને
 વિષે પણ, મહૂંસવ કે० (મહોત્સવાન્) જન્મા-
 દિ કલ્યાણક મહોત્સવોને, પવત્તયંતિ કે०
 (પ્રવર્તયન્તિ) પ્રવર્તીવે છે. ઇંછાદિક મોટા
 મોટા દેવતાનું, સુધોષાનામે દેવતાના સંકે-
 તને જણાવનારી ઘંટાના શબ્દને સાંઝલી,
 મોટાં મોટાં વિષય સુખને તત્કાલ મુકી,
 મહાં મોટી નક્કીથી, જેનાં કલ્યાણકાદિ
 મહોત્સવને કરવા સાવધાન થાય છે; એવા
 તમો બો. એ જાવ જાણવો. હ્ય કે० (હિતિ
 હેતોઃ) એ હેતુ માટે તિહુઅણઆણંદચંદ કે०

(हे त्रिजुवनानन्दचन्द्र!) हे त्रण जगतने आ-
नंद करवाने चंद्र समान! एवा; तथा सुहु-
ब्जव के० (हे सुखोद्भव) हे सुखनी खांण!
एवा. एटले जेम रत्ननी खांणमांथी रत्न
नीकले ठे. तेम तमो सुखनी खांण ठो.
माटे सुखनी इच्छावालाने तो तमोज प्रार्थ-
ना करवा योग्य ठो, ए ज्ञाव जाणवो, पास
के० (हे पार्श्व!) हे पार्श्वनाथप्रजो! जय के०
तमो जयवंता वर्त्तो. ॥११॥

मूलकाव्य. १३

१
निम्मल-केवल-किरण-

नियर^१-विहुरिय^२-तम-पहयर ।

३
दंसिय-सयल-पयञ-

३
सञ्च विञ्चरिय-पहायर४ ॥

४
कलि-कलुसिय-जण-घूय-

लोय-लोयणह-अगोयर५ ।

६ ७ ८ ९
तिमिरइ निरु हरः पास-

५
नाह जुवणत्तय-दिणयर ॥ १३ ॥

(संस्कृत टीका. १३)

निम्पलेति ॥ निर्मलकेवलज्ञानमेव किरणनि-

मू०-३ क. पसत्थसत्थ. ४ क. वित्थरियपहाभरः ग. वित्थरिअपहाभर.
ङ. वित्थरिपहायर. ५ ग. घ. कलिकलुसिअजणघूअलोअ
लोअणहअगोअर. ६ ख. तिमिरइं निरु हर. घ. तिमिरइ
निरुअर.

करस्तेन विधुरितोद्धृस्तस्तमसोऽज्ञानस्य पहयरत्ति-
 देश्यत्वात्प्रकरो^१ येनस तथा तस्य संबोधनं । दर्शि-
 तसकलपदार्थसार्थ । विस्तृतप्रज्ञाजर । कलिना
 कलिकालेन कलुषिता मलिनिता ये जनास्त एव.
 धूकलोकस्तल्लोचनानामगोचर । पापिनां^२ जगव-
 दर्शनस्याऽसुलज्जत्वात् । इति भुवनत्रयदिनकर
 तिमिराण्यज्ञानानि निरु निश्चितं हर स्फोटय पार्श्व-
 नाथ ॥ १३ ॥

(गूजराती टीका. १३)

निम्मज्ज के० (निर्मल—) कर्मरूप मज्ज-
 वडे रहित एवं, केवल के० केवलज्ञान
 एज, किरणनियर के० (किरणनिकर—)
 कांतिनो समूह तेणे करीने, विधुरिय के०
 (विधुरित—) नाश करयो ठे, तमपहयरं के०
 (तमःप्रकर, देशीशब्दत्वात्) अज्ञानरूप अं-
 धकारनो समूह ते जेणो, तेना संबोधनने

विषे, हे निम्मलकेवलकिरणनियरविहुरिय-
तमपहयर (हे निर्मलकेवलकिरणनिकरवि-
धुरिततमःप्रकर!) अने दंसिय के० (दर्शित—)
देखाडगो ठे. सयल के० (सकल—) समस्त
एवो. पयलसल के० (पदार्थसार्थ) पदार्थनो
समूह ते जेणे तेना संबोधनने विषे. हे दं-
सियसयलपयलसल (हे दर्शितसकलपदा-
र्थसार्थ!) अने हे विहुरियपहायर के० (हे
विस्तृतप्रज्ञानर!) विस्तार पाम्यो ठे कांति-
नो समूह ते जेनो तेना संबोधनने विषे,
(हे विस्तृतप्रज्ञानर!) अने कलिकलुसिय
के० (कलिकलुषित—) कलिकाले करीने
मलिन थयेला. एटले पापयुक्त थयेला. ए-
वा. जे, जणयूलोय के० (जनघूकलोक—)
जन एज घूड तेनो, लोक कहेतां समूह
तेनां, लोयणाहअगोयर के० (लोचनागो-

चर) लोचन कहेतां नेत्र तेने अगोचर तेना
 संबोधनने विषे, हे कलिकलुसियजणधूय
 लोयलोयणाहअगोयर (हे कलिकलुषितज-
 नधूकलोकलोचनागोचर!) जुवणत्तयदिणयरं
 के० (हे जुवनत्रयदिनकर!) त्रणा जंगतने
 प्रकाश करवामां सूर्य समान एवा. पासनांह.
 के० (हे पार्श्वनाथ!) निरु के० (निश्चयेन)
 निश्चे, तिमिरइ के० (तिमिराणि) अज्ञान
 अंधकारने. हर के० हरो. एटले नाश
 करो. ॥ १३ ॥

मूलकाव्य. १४

१ २

तुह समरण-जल-वरिस-

सित्त-माणव-मइ-मेइणि ।

३

अवरावर-सुहुमन्त्र-

बोह-कंदल-दल-रेहणि ॥

७

४

जायइ फल-जर-जरिय,

५

६

हरिय२-डंह-दाह अणोवम ।

७

८

इय३ मइ-मेइणि-वारि-

१३

१०

११

११

वाह दिस४ पास मइं मम ॥१४॥

(संस्कृत टीका. १४)

॥ तुहेति ॥ त्वत्स्मरणजलवर्षसिक्ता मानवमति-
मेदिनी, अपरापरे नवनवा ये सूक्ष्मार्थबोधा जीवाजी-

मू०-१ घ. सुहुमन्त्र. २ ग. घ. भरिअ हरिअ. ३ ग. घ.
इअ. ४ क. ग. दिसु, घ. दिसि.

वादितत्वज्ञानानि तएव कन्दलानि नवाङ्कुराः दलानि
च पत्राणि तै राजतीखेवं शीला जायते । फलजरो
ज्ञानस्य, फलं विरतिरितिवचनात् देशविरसादिगु-
णस्थानानि तैर्जरिता पूर्णा । हृतङःखदाहा । अनुपमा
निरुपमा । इति हेतोर्मतिमेदिनीवारिवाह दिश देहि
पार्श्व मतिं मम । मेघवर्षणेनापि मेदिनी सकन्दलदला
फलपूर्णा हृतदाहा च जायते ॥ १४ ॥

(गूजराती टीका. १४)

हे जगवन् ! तुह के० (तव) तमारा, समर-
णजलवरिससित्त के० (स्मरणजलवर्षसित्त-)
स्मरण रूप जे जलनो वरसात, तेणे करीने
सिंचन थएली एवी, माणवमझ्मेइणि के०
(मानवमतिमेदिनी) मनुष्यनी बुद्धि रूप
पृथ्वी जे ते, अवरावरसुहुमल्लबोह के०
(अपरापरसूक्ष्मार्थबोध-) नवां नवा जे सू-
क्ष्म अर्थना बोध, एटले जीवाजीवादि प-

દાર્થનું જ્ઞાન તે રૂપ, કંદલદલરેહણિ કે०
 (કન્દલદલરાજિની) નવા અંકુરા તથા પા-
 નમાં તેણે કરીને શોનતી એવી. તથા, ફ-
 લન્નરન્નરિય કે० (ફલન્નરન્નરિતા) ફલ ક-
 હેતાં જ્ઞાનનું ફલ જે દેશવિરતિ તથા સર્વ
 વિરતિ ઇત્યાદિ ગુણનાં સ્થાન, તે રૂપ નારે
 કરીને નરેલી એવી. તથા, હરિયડહદાહ કે०
 (હ્રતડઃસ્વદાહા) નાશ પામ્યો હે ડઃસ્વ રૂપ
 દાહ તે જેનો એવી. તથા, અણોવમ કે०
 (અનુપમા) ઉપમા રહિત એવી. જાયંડ કે०
 (જાયતે) થાય હે. એટલે મનુષ્યની બુદ્ધિરૂપ
 પૃથ્વી, તમારા સ્મરણ રૂપ જલ વડે સિંચન
 થઈ, તો તે પૃથ્વીમાં જીવાજીવાદિ તત્ત્વજ્ઞાન
 રૂપ અંકુરા તથા પત્ર, ઉત્પન્ન થાયહે. નેં, તે
 લતારે દેશવિરતિ સર્વવિરતિ પ્રમુખ ફલ
 લાગે હે નેં, ડઃસ્વમાત્રને હરનારી, નેં અનુપમ

एवी ते थाय ठे. इय के० (इतिहेतोः) ए हेतु
 माटे, मइमेइणिवारिवाह के० (हे मतिमेदि-
 नीवारिवाह!) बुद्धि रूप पृथ्वीने मेघ समान
 एवा. पास के० (हे पार्श्व!) हे पार्श्वनाथ
 प्रजो! मम के० मने, मइं के० (मतिं) बुद्धि,
 दिस के० (दिश) आपो. एटले मेघ वरस-
 वाथी जेम कंद, पत्र, सहित एटले प्रफुल्लित
 एवी नें, संपूर्ण फलवाली नें, दाह रहित
 एवी पृथ्वी थाय ठे. तेम मारी बुद्धि, प्रफु-
 ल्लित तथा वांछित फल सहित नें, चिंता रूप
 तापे रहित एवी करो. ए जाव ठे. ॥१४॥

३ मूलकाव्य १५.

कय-अविकल-कह्नाण-

३

वह्नि उल्लूरिय-उह-वणु१।

१ ग. उल्लूरिअदुहवणु. घ. ओल्लूरिअदुहवण.

३
दाविय^२-सग्ग-पवग्ग-

४
मग्ग डुग्गइ-गम-वारणु ॥

५. ६
जय-जंतुह^३ जणएण,

७ ८ १२ ए
तुह्न जं जणिय हियावहु^४ ।

१० ११ १४ १६
रम्म^५ धम्म^५ सो जयन-

१५ १३
पास जय-जंतु-पियामहु^६ ॥१५॥

२ म. घ. दाविअ. ३ घ. गमवारणजयजंतूह. ४ क. जयजंतूह
जणएण उल्लंजि जणिउ हियावहु. ग. जअजंतुण जणएण उल्लुजिण
जणिअहिआवहु. घ. जयजंतूह जणएण तुल्लजयजणिअहिआवहु.
५ ग. रम्मधम्म. घ. रम्म धम्म. ६ ग. पियामहु. घ. पियामहु.

(संस्कृत टीका. १५)

कयेति ॥ कृता अविकला कल्याणवह्निर्येन स
 तथा । उल्लिन्नडःखवनो । दर्शितस्वर्गापवर्गमार्गः ।
 उर्गतिगमनवारणः । एवं जगज्जान्तूनां जनकेन तु-
 ल्यः । जनकोपि पुत्रस्य कल्याणं करोति डःखमपन-
 यति सन्मार्गं दर्शयति असन्मार्गप्रवृत्तिं निषेधयति ।
 येन जनितो हितावहो रम्यो धर्मः स जयतु पार्श्वो-
 जगज्जान्तुपितामहः । जयति हि जनकजनयिता पिता-
 महः ॥ इति षट् चाराणि समर्थितानि ॥१५॥

(गूजराती टीका. १५)

कयँ अविकलकल्याणवह्नि के० (कृतावि-
 कलकल्याणवह्निः) करी ठे सुंदर, कल्याणानी
 वह्नि एटले वेल, अर्थात् श्रेणि ते जेणे एवा.
 तथा, उल्लूरियडहवणु के० (उल्लिन्नडःखव-
 नः) नाश करयु ठे डःखरूप वन ते जेणे एवा.
 अथवा नाश करयो ठे डःखनो समूह ते जेणे
 एवा. तथा, दावियसगपवग्गमग्ग के० (द-

शीतस्वर्गापवर्गमार्गः) के० देखाडयो ठे, स्वर्ग
 अने अपवर्ग कहेतां मोक्ष, तेनो मार्ग ते
 जेणे एवा. तथा, दुग्गद्गमवारणु के० (दु-
 र्गतिगमनवारणः) दुर्गतिमां जवानुं निवा-
 रण करता, एटले दुर्गतिमां पडतानी रक्षा
 करनारा एवा. तथा, जयजंतुह के० (जग-
 ज्जंतूनां) जगतना जीव प्राणिमात्रना, ज-
 णएण के० (जनकेन) पिताने, तुल्ल के०
 (तुल्यः) समान एवा. एटले जेम पिता पु-
 त्रनुं कल्याण करे, तथा दुःखनो नाश करे.
 तथा सन्मार्गने देखाडे. तथा असत् मार्गने
 विषे जे प्रवृत्ति तेनो निषेध करे ठे. तेम
 तमो'करो ठो, माटे पिता समान एवा. तथा
 जं क्के० (यत्-येन) जेणे, हियावहु के०
 (हितावहः) हितकारी एवो नें, रम्मु के०
 (रम्यः) रमणीय एवो, धम्मु के० (धर्मः) धर्म

जेते, जणिय के० (जनितः) उत्पन्न करयो ठे,
 एवा. तथा, जयजंतुपियामहु के० (जगज्जा-
 न्तुपितामहः) जगज्जीवना पितामह, एटले
 पिताना पण पिता एवा. सो के० (सः) ते,
 पास के० (पार्श्वः) पार्श्वनाथप्रज्जु जे ते ज-
 यउ के० (जयतु) जयवंता वर्त्तो. ॥१५॥

मूलकाव्य. १६.

१

भुवणारम्भ^१ निवास-

दरिय-परदरिसण-देवय ।

२

जोइणि-पूयण^२-खित्त-

वाल-खुद्दासुर-पसुवय ॥

१ क. भुवणारम्भ निवास दरिय परदरिसण, ग. भुवणारम्भ
 निवास दरिअ परदरिसण. घ. भुवणारम्भ निवास दुरिअ परदरिसण.
 ड. भुवणारम्भ निवासि दुरिय परदरिसण. २ ग. घ. जोइणि पूअणि,

३ ४ ५

तुह उत्तठ सुनठ,

६ ७

सुठु अविसंठुलु^३ चिठहि ।

८ १०

इय तिहुअण-वण-सीह,

११ १२ १३

पास^५ पावाइ पणासहि ॥१६॥

(संस्कृत टीका. १६)

॥ भुवणेति ॥ भुवनान्येवारण्यानि तत्र निवासो
येषां ते तथा ते च ते दृष्टाः समदाश्च एवंविधा ये
परदर्शनदेवता^१ बुद्धादयः । योगिन्यः सिद्धउष्टमन्त्रा
मानव्यः^२ । पूतना उष्टव्यन्तर्यः । क्षेत्रपालाः क्षेत्र-
नायका व्यन्तराः । क्षुद्रासुरा^३ उष्टभुवनपत्यादयः ।

मू०-३ घ. तुह अतठ सुनठ सुठ अविसंठुल. ४ ग. इअ

तिहुअण. ५ ग. पासु.

टी०-१ ग. परदर्शनिनोदेवाः २ ख. मानव्यः ३ ग. घ. क्षेत्र-
नायकाः क्षेत्रासुराः

तएव पशुव्रजास्ते । किमित्याह । त्वत्तो जवतः* सका-
शाडुत्त्रस्ताः पलायिताः । सुनष्टाः अन्तर्हिताः । सुष्ठु
अतिशयेनाविसंष्टुलं सावधानं सन्नयमितियावत् ।
तिष्ठन्ति वर्तन्ते । इति त्रिभुवनवनसिंह पार्श्व पा-
पानि प्रणाशय ॥१६॥

(गूजराती टीका. १६)

जुवणारणनिवासदरिय के० (जुवनार-
एयनिवासदृष्ट—) जगत रूप अरएयने विषे
ठे निवास ते जेमनो एवी सती मद सहित
एटले अहंकार युक्त एवी, परदरिसणदेवय
के० (परदर्शनदेवताः) अन्यदर्शननी देवंता
एटले बुद्धादिक देव जे ते, तथा, जोइणि-
पूयणखित्तवाल के० (योगिनीपूतनाक्षेत्र-
पाल—) योगिनी के० सिद्ध ठे डष्ट मंत्र
ते जेने एवी मनुष्य जाति स्त्रियो, तथा

पूतना के० डुष्ट व्यंतरीज, तथा क्षेत्रपाल
 के० क्षेत्रना नायक एवा व्यंतर देव, तथा खु-
 दासुरपसुवय के० (क्षुडासुरपशुवजाः) क्षुडा-
 सुर एटले डुष्ट एवा जुवनपति प्रमुख असुर,
 तेज, पशुना समूह जेते, तुह के० (त्वत्तः) तमा
 राथकी, उत्तठ के० (उत्त्रस्ताः) अतिशे त्रास
 फांमता एवा, सुनठ के० (सुनष्टाः) अदृश्य
 थएदा सता, सुठु के० (सुष्ठु) अतिशे करीने,
 अविसंठुजु के० (विसंष्ठुजं) सावधानपणे. एट
 ले नय सहितपणे, चिठहि के० (तिष्ठन्ति) रहे
 ठे. अर्थात् वर्त्ते ठे. इय के० (इति) ए हेतु माटे,
 तिहुअणवणसीह के० (त्रिजुवनवनसिंहः)
 त्रण जगत रूप वनने विषे सिंह समा-
 न एठजे जेम सिंहथी वननां पशुमात्र
 त्रास पामी दूर थाय ठे तेम प्रथम कहेला
 सर्वे क्षुड देवादिक, तमने उपडव करी श-

कता नथी एटलुज नही, परंतु तमारी स्तुति
 करनारने पण, उपड्व करी शकता नथी.
 एवा, पास के० हे श्री पार्श्वनाथ स्वामिन्!
 पावाइ के० (पापानि) पापमात्रने पणासहि
 के० (प्रणाशयतु) नाश करो ॥१६॥

मूलकाव्य. १७

३
 फणि-फण-फार-फुरंत-

रयणकर-रंजिय^१-नहयल-

फलिणी^२-कंदल-दल-

तमाल-निलुप्पल-सामल ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीपार्थीयक्ष.

श्री पद्मावतीदेवी.

३

कमठासुर-उवसग्ग-

यग्ग-संसग्ग-अगंजिय३ ।

६ ३

जय पच्चक-जिणोस,

५ ४

पास थंनणय-पुरठिय४ ॥१७॥

(संस्कृत टीका. १७)

॥ फणीति ॥ फणी प्रस्तावाद्भरणेन्द्रस्तस्य फ-
 णेषु स्फाराणि विस्तीर्णानि स्फुरन्ति देदीप्यमाना-
 नि यानि रत्नानि तेषां करैः किरणै रञ्जितनज-
 स्तले फलिणी प्रियङ्गुलता तस्याः कन्दलानि च
 नवाङ्कुराः दलानि च पत्राणि तमालानि च तमा-
 लपत्राणि नीलोत्पलं च फलिनीकन्दलदलतमाल-
 नीलोत्पलानि तानीव, श्यामल । कमठासुरोपसर्ग-

मू०-३ ग. अगंजिअ.

४ ग. पुरठिअ.

टी०-१ ग. घ. नीलोत्पलं च तानीव.

वर्गसंसर्गेण अगञ्जित अपराभूत । जय प्रत्यङ्गजि-
नेश पार्श्व स्तम्भनकपुरस्थित । प्रत्यङ्गेति सान्निप्रायं
षोडश नमस्कृता जगवति व्यवहिते कृताः सप्तदशे तु
प्रत्यङ्गीभूत इति वृद्धाः^२ कथयन्ति ॥१७॥

(गूजराती टीका. १७)

हे फणिफणफारफुरंतरयणकर के० (हे
फणिफणस्फारस्फुरझलकर—) फणी कहेतां
प्रस्तावथी धरणेंद्र तेनी जे फणानु तेने विषे.
स्फार के० अतिशे विस्तार पामता एवा
जे, रत्नकर के० रत्नना किरणो तेणे क-
रीने रंजियनहयल के० (रञ्जितनजस्तल—)
रंग्यु एवुं जे आकाशतल तेने विषे, फलिणी-
कंदलदलतमालनिलुप्पलसामल के० (फ-
लिनीकन्दलदलतमालनिलोत्पलश्यामल!)
फलिनी एटले प्रियंगुलता “वाघाटाची वेल”
तेना. कंदल के० नवा अंकुरा तथा पांन-

डां, तथा तमालवृक्षनां पानडां, तथा कालु
 कमल, ते जेवा श्यामल कहेतां श्याममूर्ति
 एवा, अने हे कमठासुरजवसग्वग्वसंसग्व
 अंगजिय के० (हे कमठासुरोपसर्गवर्गसंस-
 र्गांगजित!) कमठनामे जे असुर तेनो जे
 उपसर्ग तेनो जे समूह तेना संसर्गथी एटले
 संबंधथी, अंगजित के० न पराजव पामेला
 एवा, हे पञ्चस्कजिणेस के० (हे प्रत्यक्षजि-
 नेश!) मारी दृष्टिगोचर थया मांटे प्रत्यक्ष
 एवा हे जिनेश्वर थंजणयपुरठिय के०
 (हे स्तम्भनकपुरस्थित!) स्तम्भनकपुरमां
 रहेला! एवा, पास के० (हे पार्श्व!) हे पा-
 र्श्वनाथप्रजो! तमो जय के० जयवंता वत्तो.
 आ काव्यमां प्रत्यक्ष पद मूक्युं तेनो एवो
 अजिप्राय ठे के, सोल काव्यवडे सोल न-
 मस्कार करया, त्यार पठी सत्तरमा काव्य-

मां प्रत्यक्ष थया. एम वृद्ध वाणी ठे.॥१७॥

अवतरणम्-टी० तव मनोवाकायेषु शुक्लेषु सत्सु अहं
प्रसादं विधास्यामीति न परिज्ञान्यमित्याह ॥

ज्ञा०-तारां मन वचन काय शुन. सते हूं
प्रसाद करीश. एम हे जगवन् ! तमारे न
विचारवं. ए रीत्ये कहे ठे.

मूलकाव्य. १८

१ २ ५ ३

मह मणु तरलु पमाणु,

४ ६ ७

नेय^१ वायावि विसंहुलु ।

८ ९ १० ११

नेय तणुर ऽवि अविणय-

१२

सहावु^२ अलस-विहलंथलु^३ ॥

१३ १४ १५

तुह माहप्पु पमाणुः,

१६ १७

देव कारुण्य-पवित्तञ्च ५ ।

१८ १९ २० २१

इयं मइ मा अवहीरिः,

२२ २४ २३

पास पालिहि विलवंतञ्च ७ ॥१८॥

(संस्कृत टीका. १८)

॥महेति॥ मम मनःप्रसादे नैव प्रमाणं । यतस्त-
रत्नं । वाचापि नैव यतो विसंशुला । नच तनुरपि,
अविनयस्वजावा अविनीता आलस्येन विशृङ्खला
परवशाच्च । यतः किंतु तव माहात्म्यं प्रज्ञावः प्र-
माणं देव कारुण्येन पवित्रं युक्तमिति हेतोर्मा माम-
वधीरय^२ प्रसादकरणे मा अवगणय । किंतु पालय

मू०-४ घ. माहप्प पमाण. ऊ. माहप्प पमाणु. ५ क. कारुण्य

पवित्तञ्च, घ. कारुण्य पवित्तञ्चो. ६ ग. घ. इअ मइ मा

अवहीर. ७ ग. पालिहि विलवंतो, घ. पालिहि विलवंतञ्चो.

टी०-१ क. युक्तमिति भावः इतिहेतोः २ घ. मामवधारय.

રાગાગ્રરિભ્યોરરક્ત વિલપન્તમિતિ હઃસ્વિત્વેન પરિદે-
વમાનમ્ ॥૧૮॥

(ગૂજરાતી ટીકા. ૧૮)

હે જગવન્ ! મહ કે० (મમ)મારુ, મણુ કે०
(મનઃ) મન જે તે પ્રસન્ન છે તેમાં, પ્રમાણુ
કે० (પ્રમાણ) પ્રમાણ જે તે, નેય કે० (નૈવ).
નથીજ. જે હેતુ માટે, તરલુ કે० (તરલં)
ચંચલ છે; તે હેતુ માટે. વલી, વાયાવિ
કે० (વાચાપિ) વાણી પણ પ્રસન્ન છે, તેમાં
પ્રમાણ, નેય કે० (નૈવ) નથીજ. જે હેતુ માટે
વિસંદુલુ કે० (વિસંધુલા) અવ્યવસ્થિત છે.
ઘટલે ચલવિચલ છે, તે હેતુ માટે. તથા
તનુર ઽવિ કે० (તનુરપિ) શરીર જે તે પણ,
અવિણયસહાવુ કે० (અવિનયસ્વજાના)
અવિનીત છે, ઘટલે વિનય રહિત છે સ્વજાવ

ते जेनो एवी ठे; जे हेतु माटे. अलसविह-
लंथलु के० (अलसविशृङ्खला) आल-
स्ये करीने वशवर्ति नथी रही. अर्थात् पर-
वंश थई ठे. माटे, तुह के० (तव) तमारु.
माहपु के० (माहात्म्यं) माहात्म्य जे ते प-
माणु के० (प्रमाणं) प्रमाण ठे. एटले के-
बल तमारु माहात्म्य प्रमाणथी परम शुद्ध
ठे, पण मारा मन वचन कायाना योग,
शुद्ध नथी, तोपणा तमारु माहात्म्य घणु
मोटु ठे, माटे मारा उपर कृपा करो ए जाव
ठे. माटे हे देव ! कारुण्यपवित्र के० (का-
रुण्यपवित्रः) तमारी घणी करुणाए करीने
पवित्र भुं. इय के० (इति) ए हेतु माटे, मइ
के० (मां) मने, मा अवहीरि के० (मा अ-
वधीरय) मां अवगणना करो. माटे, पास
के० (हे पार्श्व !) हे पार्श्वनाथप्रन्नो ! विलव-

तउ के० (विलपन्तं) डःखवमे विलाप क-
रतो, एटले शोक करतो एवो मुजने, पा-
लिहि के० (पालय) पालन करो. अर्थात्
रागादि शत्रु थकी रहण करो. ॥१०॥

अवतरणम्-टी० नन्वन्यानापि रुद्रादिदेवान् प्रार्थयस्व
किमामेव प्रार्थयस्वेत्यपि न वाच्यमित्याह ॥

जा०—“ननु इति वितर्के” अन्य एका
रुद्र प्रमुख देवनी पण प्रार्थना करो. मारीज
केवल प्रार्थना करवानुं गुं कारण ठे! एम
पण तमारे न धारवुं. एम स्तुति करे ठे.

मूलकाव्य. १ए

३ ५ ४
किं-किं कप्पिउ नेय-

७ ८ ६ ए १०
कलुण्णु किं-किं व न जंपिउ ।

१३ ११ १४ १५ १२
किं व न चिच्छिन्नं किहु,

१६ १७ १८
देव दीणयमऽवलंबिन्नः ॥

१९ २२ २३ २०
कासु न किय निष्फल,

२१ २ ३
लल्लिः अम्हेहि डहत्तिहि ॥

२४ २० २१ २९
तहवि न पत्तन्न ताणु,

२८ २६ २५ २७
किंपि पइ पहु परिचत्तिहिः ॥ १९ ॥

• (संस्कृत टीका. १९)

• ॥ किंकिमिति ॥ किंकिं कल्पितं चिन्तितं नैव मनसा करुणं दीनं । किंकिंवा न जल्पितं वाचा ।

मू०-२ क. चिद्विओकिद्वि. घ. चिद्विओकिद्वि. उ ग. घ. अवलंबिओ.
४ क. लल्लिय. ५ क. दुहुत्तिहि.
ग. दुहुत्तिहि. ६ ग. परिचत्तिहि. घ. परिचत्तह.

किंवा न चेष्टितं क्लिष्टं सकष्टं देव दीनतामवलम्ब्य
कायेन । कस्याग्रतो न कृता निष्कला लक्षित्ति चादु-
काराः अस्मान्निः डःस्वार्त्तैस्तथापि न प्राप्तं त्राणं
शरणं किमपि त्वया प्रज्ञो परित्यक्तैः ॥१॥

(गूजराती टीका. १॥)

हे नगवन् ! डहत्तिहिं के० (डःस्वार्त्तैः).
डःखवमे पीमाता एवा. अम्हेहि के० (अ-
स्मान्निः) अमे, किं किं के० गुं गुं. नेय के०
(नैव) नथीज, कप्पिउ के० (कल्पितं) चिं-
तवन कश्चुं ! अर्थात् डःख मटामवाने म-
नवमे सघलुं विचारी जोयुं. व के० (तथा)
वली, कलुणु के० (करुणां) दीन एवं. किं
किं के० गुं गुं, न जंपिउ के० (न जल्पितं)
वाणीवमे नथी जाषण कश्चुं ? अर्थात् स-
घलु दीन वचन बोल्या. व के० (तथा)
वली, किठु के० (क्लिष्टं) क्लेशसहित एवं.

किं के० शुं, न चिठिउ के० (न चेष्टितं)
 देहे करीने नथी आचरण करयुं! अर्थात्
 सघलु कष्टकारी आचरण कायाये करीने
 करयुं. हे देव! दीणयं के० (दीनतां) दी-
 नपणाने एटले रंकपणाने, अवलंबिउ के०
 (अवलम्ब्य) अवलंबन करीने, कासु के०
 (केषु) किया पुरुषनी आगल निष्फल के०
 (निष्फला) निष्फल एवी. लल्लि के० (ल-
 ल्हिः) चाटु उक्ति; एटले नम्रता पूर्वक प्रिय
 मधुर वचन बोलवुं ते, न किय के० (न कृ-
 ता) नथी करयुं. अर्थात् सघलु करयुं. त-
 हवि के० (तथापि) तोपणा, पहु के० हे प्रजो!
 पइ के० (त्वया) तमोये. परिचत्तिहि के०
 (परित्यक्तैः) परित्याग करेला एज कारण
 माटे अमोए, किंपि के० (किमपि) कांइ
 पण, ताणु के० (त्राणं) रक्षण अथवा श-

रण, न पत्तन के० (न प्राप्तं) नथी पाम्भुं.
 एटले मन वचन कायाए, करीने सर्वनी
 आगल विनति करी पण तमारी कृपा मारा
 उपर थया विना कोइ देवादिक कांइपण
 श्रेय करवा समर्थ नथी थया. एवा तमो स-
 मर्थ हो, माटे आ कष्टनुं निवारण थवा.
 तमारीज प्रार्थना सफल थानु ए जाव ठे. १ ए

मूलकाव्य २०.

१ २ ३ ४
 तुहु सामिउ तुहु माय-
 ५ ७ ६
 बप्पु तुहु मित्त^१ पियंकरु ।
 ८ ९ १० ११ १२
 तुहु गइ तुहु मइ तुहुजि,
 १३ १४ १६ १५
 ताणु तुहु गुरु खेमंकरु ॥

१७ १८

हं उह-नर-नारि-

१९ २२ २३

वराज राज निब्जग्गह३।

२३ २४ २५

लीणज तुह कम-कमल-

२६ २७ २८

सरणु जिण पालहि चंगह ॥२०॥

(संस्कृत टीका. २०)

• ॥तुहुशति ॥ तं स्वामी, तं माता, तं मित्त्रं,
प्रियंकरं, तं गतिरनन्यसाध्यरक्षोपायः, तं मतिः त-

म०-२ क. तुहुं सामिउं तुहुं मायवप्पु तुहुं मित्तु पियंकरु तुहुं
राइ तुहुं मइ तुहुं जिताणु तुहुं गुरु खेमंकरु. हउं दुहभर.
ग. तुं सामिअ तुं मायवप्प तुं मित्त पियंकरु तुह गइ तुह
मइ तुह तण तुं गुरु खेमकरु हुं दुहभर. घ. तओ सामिअ
तुं मायवप्प तुहमित्त पियंकर तु गइ तुह मइ तुहुं जिताणं
तुह गुरु खेमंकर हउं दुहभर. ३ ग. राउल निब्जग्गह
लीणु तुह कमकमलु सरणु जिण पालहि चंगह.

मेव त्राणं, त्वं गुरुः क्षेमंकरः । अहं पुनर्दः खन्नरजा-
रितः वराको रङ्गः, राजा ठकुरः चङ्गानां उत्कृष्टानां
निर्जाग्यानां, लीन आश्रितस्तव क्रमकमलमेव शर-
णं अतो जिन पालय ॥२०॥

(गूजराती टीका. २०)

हे नगवन् ! तुहु के० (त्वं) तमो, सामिः
उ के० (स्वामी) सर्व अर्थ संपन्न एवा
पति ठो. तथा तुहु के० (त्वं) तमो, माय-
बप्पु के० (मातापितरौ) माता पिता ठो.
तथा तुहु के० (त्वं) तमो, पियंकरु के० (प्रि-
यंकरं) प्रियकारी एवा. मित्र के० (मित्रं)
मित्र ठो. तुहु के० (त्वं) तमो, गइ के०
(गतिः) गति ठो. एटले पामवा योग्यं ठो.
अर्थात् जे रक्षणा, तमारा विना बीजा को-
इथी पण थइ शक्तुं नथी; एवा रक्षणानो
उपायरूप तमारूज शरणु ठे; ए जाव जा-

एवो. तथा तुहु के० तमो, मइ के० (मतिः)
 मानीए, एटले जांणीए, जेणे करीने ते
 मति कहीए. माटे मतिरूप हो. अर्थात् जे
 जंग्याए. जेटलुं यथार्थ ज्ञान जणाय ठे, ते-
 टलु तमारथीज प्रवर्त्यु ठे. ए नाव जाण-
 वो. तथा तुहुजि के० (त्वमेव) तमोज, ताणु
 के० (त्राणं) रक्षणरूप हो. “कार्य कारणनो
 अनेदोपचारथी रक्षणानु कारण तमो हो.
 अथवा रूप कालंकारनु वर्णन जाणवुं.”
 तथा तुहु के० (त्वं) तमो, खेमंकरु के०
 (क्षेमंकरः) कल्याणकारी एवा, गुरु के०
 (गुरुः) गुरु हो. एटले. “गुकारस्त्वन्धकारो-
 क्ती रुकारस्तन्निरोधकृत् । अन्धकारनिरोधि-
 त्वाद्गुरुरित्यभिधीयते इतिवचनात्” गु, ए-
 र्ज्ञा अक्षरनो अंधकाररूप अर्थ ठे. एटले
 अक्षररूप अंधासने, रु एटले अक्षरनो

रोकवा वाचक अर्थ ठे माटे, रोकनार ए-
 टले नाश करनार एवा ठो. अने हउं के०
 (अहं) हुं जेते डहनरनारित के० (डःख-
 नरनारितः) डःखरूप नारवमे नारवालों
 एटले मबायेलो एवो, अथवा डःखना स-
 मूहवमे नारेलो एटले च्यारे पासथी घेरा-
 येलो, एज कारण माटे. बराउ के० (व-
 राकः) रांक थयेलो एवो, तथा चंगह के०
 (चङ्गानां) उत्कृष्ट एवा. निब्जगह के०
 (निर्जाग्यानां) नाग्यरहित पुरुषोनो, राउ
 के० (राट्) चक्रवर्ती राजा. एटले नि-
 र्जाग्य पुरुषोमां पण जे उत्कृष्टा निर्जा-
 ग्य पुरुषो तेनो राजा कहेतां शिरोमणिरा-
 जा एवोतु तोपण, लीणउ के० (लीनिः)
 तमारे विषे सीन थयेलो. अर्थात् तमने
 आशरेलोतु, माटे तुह के० (तव) तमारां,

कमकमलसरणु के० (क्रमकमलशरणां) च-
रणकमल एज शरण ठे. माटे जिण के०
(हे जिन) हे जिन परमात्मन् ! पालहि के०
(पालय) मारु रक्षण करो. ॥१०॥

अवतरणम्-टी० ननु न कस्यापि मयोपकारः कृत
इत्यपि न वाच्यमिहाह ॥

जा०—“ननु इति वितर्के” हे जगवन् ! कदा-
पि तमो एम कहेशो के, जाई हुंतो, वीतराग
हुं, नें, मेंतो कोइनो उपकार करयो नथी.
माटे मारी प्रार्थना गुं करवा करेठे? एम
पण तमारे न कहेवुं. एवी रीते तर्क करी,
तेनो उत्तर मनमां धारीने स्तुति करे ठे.—

मूलकाव्य. ११

१ २ ५ ४
पइ किवि कय नीरोय,

३ ६ ७
लोय किवि पाविय^१-सुहसय ।

८ ९ ११
किवि मइमंत महंत-

१० १२ १३
केवि किवि साहिय^२-सिव-पय ॥

१४ १५
किवि गंजिय-रिउ^३वग्ग,

१६ १७
केवि जसधवलिय-जूयल^४ ।

१ क. ग. नीरोअ लोअ किवि पाविअ. घ. नीरोगलोय
किवि पाविअ. २ ग. केवि केवि साहिअ. ३ ग. मंजिअरिउ.
घ. गंजिअोरिओ. ४ ग. घ. ड. असधवलिअ भूअल.

३१ ३२ ३०
मइ अवहीरहि^५ केण,

३ए ३०

वास सरणागयवञ्चल ॥२१॥

(संस्कृत टीका. २१)

पश्मिति ॥ त्वया केपि कृता नीरोगा लोकाः ।
केपि प्राप्तसुखशतः । केपि मतिमन्तो । महान्तः सर्वो-
त्तमाः केपि । केपि साधितशिवपदाः । केपि गञ्जित-
रिपुवर्गाः । केपि यशोधवलितभूतलाः कृता इति प्रथम
पदवत्सर्वत्र योज्यम्^१ । मां पुनरवधीरयसि अवगण-
यसि केन कारणेन पार्श्व शरणागतवत्सल ॥२१॥

(गूजराती टीका. २१)

हे जगवन् ! पइ के० (त्वया) तमोए,
किविं के० (केपि) केटलाएक, लोय के०
(लोकाः) लोक जे ते, नीरोय के० (नीरो-

मू०-५ ग. अवहीरिअ. घ. अवहीरह.

टी०-१ म. घ. कृता इति सर्वत्रयोज्यम्.

गाः) रोगरहित एवा, कय के० (कृताः)
 कस्या ठे. वली किवि के० (केपि) केटला-
 एक, पावियसुहसय के० (प्रापितसुखशताः)
 प्राप्त थयां ठे शेकमो सुख ते जेमने एवा.
 तथा किवि के० (केपि) केटलाएक, मइ-
 मंत के० (मतिमन्तः) बुद्धिवंत एवा. तथा
 केवि के० (केपि) केटलाएक, महंत के०
 (महान्तः) महोटा एवा. तथा किवि के०
 (केपि) केटलाएक, साहियसिवपय के०
 (साधितशिवपदाः) साध्युं ठे मोक्षपद ते
 जेमणे एवा. तथा किवि के० (केपि) केट-
 लाएक गंजियरिउवग्ग के० (गञ्जितरिपुव-
 र्गाः) पराजव पमाड्यो ठे शत्रुनो समूह ते
 जेमणे एवा. तथा केवि के० (केपि) केट-
 लाएक, जसधवलियनूयल के० (यशोधव-
 लितनूतलाः) यशवडे धोलुं करयु ठे पृथ्वी-

तल ते जेमणे एवा. एटले सघली पृथ्वीमां
 जेनु यश विस्तार पाम्युं ठे एवा; माटे
 सरणागयवहल के० (हे शरणागतवत्सल!)
 शरणे आवेलाने वत्सल कहेतां प्रिय कर-
 नार 'एवा. पास के० (हे पार्श्व!) हे
 पार्श्वनाथप्रजो! केण के० (केन) श्या
 कारण माटे, मइ के० (मां) मने अवही-
 रहि के० (अवधीरयसि) तिरस्कार करो
 ठो. एटले अवगणना करो ठो? ॥२१॥

अवतरणम्-टी० नच मदवधीरणे तव किमपि कारणम-
 स्तीत्याह ॥

हे जगवन्! मारी अवगणना करवामां
 तमारे कांइ पण कारण नथी. ए प्रकारे
 स्तुति करे ठे-

१ मूलकाव्य. ११

पञ्चवयार-निरीह,

२ ३
नाह निप्पन्न-पञ्चयण^१ ।

६ ४ ५ ६
तुह जिण^२ पास परोव-
यार-करणिक्क-परायण॥

७
सत्तु-मित्त-समचित्त-

८
वित्ति नयनिंदय^३-सममण ।

१२ १३ १०
मा अवहीरिय^४ ऽजुग्ग-

११ १५ १४
उवि मइ^५ पास निरंजण ॥९९॥

१ क. ग. पञ्चयण. घ. पओअण. २ ग. तुं जिण.

३ घ. निदिअ. ङ. नंदिय. ४ क. अवहीरहिअ. ग. अवही-
रिअ. घ. अवहीरह. ५ घ. जुग्गओवि मइ.

(संस्कृत टीका. ११)

॥ पञ्चवयारेति ॥ प्रत्युपकारे निरीह निराकाङ्क्ष
नाथ निष्पन्नप्रयोजन^१ त्वं जिन पार्श्व परोपकारक-
रण^२ एकस्मिन् परायण एकतान^३ शत्रुमित्रसमचित्त-
वृत्ते नृतानिन्दकसममनः मा अवधीरय^३ अयोग्यम-
पि मां पश्य निरञ्जन निष्पाप ॥११॥

(गूजराती टीका. ११)

हे जगवन् ! पञ्चवचारनिरीह के० (हे प्र-
त्युपकारनिरीह !) पारको उपकार करवामां
आकांक्षा एटले फल प्राप्तिना अग्निप्राय-
थी करेली इच्छा तेणे रहित एवा. तथा नाह
के० (हे नाथ !) हे स्वामिन् ! तथा निष्पन्न-
पन्थण के० (हे निष्पन्नप्रयोजन !) सिद्ध
थयुं ते प्रयोजन कहेतां संसारनो अंत क-
रवारूप प्रयोजन ते जेनु एवा. जिण के०

१ ग. घ. निःप्रयोजन.

२ म. घ. परोपकारकरणैकप-

रायण.

३ ग. घ. अवहीरय.

(हे जिन!) रागह्वेने जितनार, एटले स-
मन्नावे वर्त्तनार एवा. तथा पास के० (हे
पार्श्व!) हे पार्श्वनाथ! तथा परोवयारकर-
णिकपरायण के० (हे परोपकारकरणैकप-
रायण!) पारका उपकार करवाने विषेज
एक तानवाला एवा. तथा सत्तुमित्तसमचि-
त्तवित्ति के० (हे शत्रुमित्त्रसमचित्तवृत्ते!)
शत्रुने विषे तथा मित्रने विषे समान ठे,
चित्तनी वृत्ति ते जेमनी एवा. तथा नय-
निंदयसंममण के० (हे नतनिन्दकसममनः)
नत कहेतां नमस्कार करता एवा, अर्थात्
जक्त, तथा निंदक एटले निंदा करनार, अ-
र्थात् अजक्त, ए बेने विषे समान ठे मन
ते जेनु एवा. तुह के० (त्वं) तमो अजुग्ण-
उबि के० (अयोग्यमपि) अयोग्य एवो, पण
मइं के० (मां) मने, मा अवहीरिय के० (मा

अवधीरय) मां अवगणना करो. केम जे, निरंजण के० (हे निरञ्जन) पाप कर्मरूप अंजन जेनें नथी ते निरंजन कहीए. एटले सर्वथा निर्दोष एवा तमे, पास के० (पश्य) मने देखो. एटले मारा उपर कृपा कटाक्ष नाखो; तमारी कृपादृष्टिथी हुं निरंजन थउ, पण अवगणना पामवानुं पात्र न थउ. जेनी दृष्टिमां राग द्वेष रूप अंजन रह्युं ठे तेवा पुरुषे मारा उपर दृष्टि करी, तो पण गुं? अने न करी तोपण गुं? माटे हे निरंजन ! तमो मारा उपर कृपादृष्टि करो; जेथी मारुं सघलु कार्य सिद्ध थाय. एजाव ठे. ॥ ११ ॥

अवतरणम्-टी० किंतु प्रसादकरण एव कारणं वर्त्तत इत्याह ॥

जा०-हे जगवन् ! तमो प्रसन्न थानु एट-

जु आ स्तुति करवानु कारण ठे. एटले
तमारी प्रसन्नतामांज सर्व कार्यनी सिद्धि
रही ठे; एम कहे ठे.

मूलकाव्य. १३

१ २
हज बहुविह^१-इह-तत्त-

३ ४
गत्तु तुह इह^२-नासण-परु^३।

५ ६ ७
हज सुयणह^४ करुणिक-

८ ९ १०
गणु तुहु निरु करुणापरु^५ ॥

१ ग. हुं बहुविह. २ क. घ. गत्त तुह इह. ग. गत्त
तुं इह. ३ घ. नासण पर. ४ क. सुयणण. घ. सुअणह.
५ ग. तुं निरु करुणाकर घ. तुह नरु करुणापर. ङ. तुहु निरु
करुणायर.

११ १२ १३ १४

हउ जिणः पास असामि-

१५ १६

सालु तुहु तिहुअण-सामिय७ ।

१७ १८

१९

जं अवहीरहि८ मइं,

२०

२१

२२

२३

२४

ऊखत इय पास न सोहिय६॥२३॥

(संस्कृत टीका. २३)

॥ हउ इति ॥ अहं बहुविधः स्वतः सगात्रः त्वं पुनर्दुःखनाशनपरः । अहं सुजनानां करुणैकस्थानं दयापात्रं त्वं निरु निश्चितं करुणाकरः । अहं जिन पार्श्व अस्वामिशालो निर्नाथः त्वं त्रिभुवनस्वामी ।

मू०-६ ग. हुं जिण. ७ क. सालु तुं तिहुयण सामिय. ग. सालु तुं तिहुअण सामिउ. घ. साल तुह तिहुअण सामिअ. ङ. सालु तुहुं तिहुअण सामिउ. ८ ग. जं अवहीरहिं. घ. जं अवहीरह. ९ क. सखंतु इउ पास न सोहिउं. ख. सखंत इय पास न सोहिअ. ग. सगंतु इअ पास न सोहिओ. घ. सगंतु इओ पास न सोहिओ. ङ. सखंत इय पास न सोहिओ.

टी०-१ ग घ. करुणापरः

एवमपि सति यदवधीरयसि^२ मां विलपन्तं इदं पार्श्व-
न शोभितं न शोचनम् ॥ १३ ॥

(गूजराती टीका. १३)

हे नगवन् ! हउ के० (अहं) हुं जे ते, बहु-
विधडहतत्तगत्तु के० (बहुविधडःखतप्तगात्रः)
घणा प्रकारना डःख वडे तप्युं ठे शरीर ते
जेनु एवो, नें तुह के० (त्वं) तमो डहना-
सणपरु के० (डःखनाशनपरः) डःखनो
नाश करवांमां तत्पर एवा. तथा हउ के०
(अहं) हुं जे ते, सुयणह के० (सुजनानां)
सङ्गानोनी करुणिक्कठाणु के० (करुणैक-
स्थानं) दया करवानु एक कहेतां एवु बीजु
नही माटे अद्वितीय एवु स्थान रूप एंवो.
नें, तुह के० (त्वं) तमो निरु के० (अव्ययम्)
निश्चे करुणापरु के० (करुणापरः) दयाने

.विषे तत्पर एवा. एटले दयामयमूर्ति एवा.
 अथवा करुणायरु के० (करुणाकरः) दयानी
 खनी रूप, एटले जेम रत्ननी खांणमांथी रत्न
 उत्पन्न थाय, तेम दयानी खांणमांथी दयाज
 उत्पन्न थाय. माटे दयानी उत्पत्तिनु कारण
 एवा. वली हउ के० (अहं) हु जे ते जिण के०
 हे जिन ! पास के० (हे पार्श्व !) हे पार्श्वनाथ !
 असामिसालु के० (अस्वामिशालः) स्वामि
 पणाए रहित एवी रीते शोचतो. एटले सर्व
 प्रकारना दारिद्र्य वडे शोचतो एवो तुं. नें,
 तुहुं के० (त्वं) तमो तिहुअणसामिय के०
 (त्रिजुवनस्वामिकः) त्रणजुवनना स्वामी
 एवा. एटले सर्व प्रकारना ऐश्वर्य वडे शो-
 चता एवा ठो. एम सते पण जं के० (यत्) जे
 ऊखत के० (विलपन्तं) विलाप करतो एवो
 मइं के० (मां) मने अवहीरहि के० (अव-

धीरयसि) अ॒वग॑णना करो ठो. इ॒य के०
 (इ॒दं) ए पास के० (हे पार्श्व!) हे पार्श्वनाथ !
 न सो॒हिय के० (न शो॒जितं) नथी शो॒जतुं.
 अथ॒वा पास के० (प॒श्य) देखो !! इ॒य के० ए
 न सो॒हिय नथी शो॒जतुं. माटे ह॒वे तो जे ते
 प्र॒कारे शीघ्र प्रसन्न थानु. ए जाव ठे. ॥१३॥

अ॒वत॑रणम्-टी० अ॒था॒योग्य इति मा॒मत्र॑धीरयसि तदापि
 न यु॒क्तं यतः ॥

जा०-हे जगवन् ! कदापि अ॒योग्य धारी॒ने
 मारी अ॒वग॑णना करशो तो, ते पण यु॒क्त
 नथी. एम॒ कहे ठे.

मूलकाव्य. १४

५

जुग्गाऽजुग्ग-वि॒जाग,

३

६

७

४

नाह नहु जोयहि तुह-सम ।

१
 चुवणुवयार-सहाव-

२

ज्ञाव करुणा-रस-सत्तम ॥

१२

१३

११

सम-विसमइं किं घणु,

१४

८

९

१०

नियइ चुवि दाह समंतउ१।

१५

१६

१७

इय डहि-बंधव पास-

१९

२०

२८

नाह मइ पाल थुणंतउ२ ॥२४॥

(संस्कृत टीका. २४)

॥ जुग्गाजुग्गोति ॥ योग्यायोग्ययोर्विज्ञागं जेदं
 नाथ नैव गवेषयन्ति त्वत्समाः भुवनोपकारस्वज्ञावो
 ज्ञावोऽज्ञिप्रायो येषां ते । तथा करुणारसेन सत्तमाः

सू०-१ क. दाहुसमंतउ. २ क. मइपालि थुणंतउ.

श्रेष्ठाः एतदेव दृष्टान्तेन समर्थयति । समविषमाणि
किं पश्यति घनो मेघः पृथिव्यां दाहं शमयन् इति
उःखिनां बान्धव पार्श्वनाथ मां पालय स्तुवन्तम् १४

(गूजराती टीका. १४)

हे जगवन् ! जुवणुवयारसहावजाव के०
(हे जुवनोपकारस्वजावजाव!) जगतने उप-
कार करनार एवो ठे स्वाजाविक अजिप्राय
ते जेनो एवा. तथा करुणारससत्तम के०
(हे करुणारससत्तम!) दयारसवडे श्रेष्ठ एवा.
नाह के० (हे नाथ!) हे स्वामिन् ! तुहसम
के० (त्वत्समाः, विजक्तेरलोपः प्राकृतत्वात्)
तमारा जेवा मोटा पुरुषो जे ते, जुग्गा-
जुग्गविजाग के० (योग्यायोग्यविजागम्)
आ योग्य ठे, नै आ अयोग्य ठे; ए प्रका-
रना विजागने. नहु के० (नैव) नथीज,
जोयहि के० (पश्यन्ति) जोता. आ योग्य

पुरुष ठे, माटे एना उपर कृपा करु, नें
 आतो अयोग्य ठे, माटे एना उपर कृपा
 न करु, एवो विचार मोटा पुरुष करता
 नथी. ए जाव ठे. ते उपर दृष्टांत कहे ठे.
 जुवि.के० पृथ्वीने विषे, दाह के० (दाहं)
 दाहने, समंतत के० (शमयन्) शमावतो
 एवो, घणु के० (घनः) मेघ जे ते, समवि-
 समइ के० (समविषमाणि) सरखां स्थान,
 नें उंचा नीची स्थान, तेने किं के० शुं,
 नियइ के० (पश्यति) जुवे ठे? अर्थात् जोतो
 नथी. एटले मेघ वरसात करती वखत वि-
 चार करतो नथी के, आ सारु स्थान ठे,
 माटे इहां वरसवुं. ने, आ सारु स्थान नथी,
 माटे इहां न वरसवुं; एम तमे पण, दुःखि-
 त उपर दया करती वखत सार असारनो
 विचार करता नथी. इय के० (इतिहेतोः)

ए हेतु माटे, डहिबंधव के० (हे डःखिबान्धव!) डःखवाला जनना बंधु समान. एटले जेम बांधव डःखनो नाश करे तेम, डःखित जनना डःखनो नाश करनार एंवा. पासनाह के० (हे पार्श्वनाथ!) थुणंतउ के० (स्तुवन्तं) स्तुति करतो एवो, मइ के० (मां) मने, पाल के० (पालय) पाबन करो. एः टले मारु रक्षणा करो. ॥१४॥

अवतरणम्-टी० किंच योग्यतापि^१ ममास्तीत्याह

जा०—हे जगवन्! वली कदाचित् तमो एम विचारता हशो के, योग्य तथा अयोग्य ए-वो विचारतो अमारे करवो घटे डे. तो, तेवी रीते पण हुं कृपा करवाने योग्य हुं. ते प्र-कारनी स्तुतिने कहे डे.

मूलकाव्य. २५

१२ ७

०

नय दीणह दीणयुं^१,

१३

१०

११

६

मुयवि अन्नवि^२ किवि जुग्गय^३ ।

२

३

४

जं जोइवि उवयार,

५

३

करहि^४ उवयार-समुज्जय^५ ॥

१३

१४

१५

दीणह दीणु निहीणु^६,

१६

१७

१८

१९

जेण तइ^७ नाहिण चत्तउ^८ ।

१ क. ग. दीणय २ ग. ड. अन्नवि. ३ ड. कवि
जुग्गय. ४ ड. उवयार करहि. ५ घ. उवयार समुज्जइ.
६ ड. नहीणु. ७ क. दीणह दीणु नहीणु जेण तइ. घ. दीणह
दीण निहीण जेण पइ. ८ ग. घ. ड. चत्तओ.

१० ११

११

तो जुग्गञः अहमेव,

१३ १६

१५ १४

पास पालहि^{१०} मइ चंगञ^{११}॥१५॥.

(संस्कृत टीका. १५)

नयेति ॥ नच दीनानां दीनतां मुक्ता अन्यापि
 काचिद्योग्यता ज्ञवति यां गवेषयित्वा उपकारं कु-
 र्वन्ति उपकारसमुद्यता महान्तः । अहं च दीनेभ्योपि
 दीनः निहीनो^१ निःसत्त्वो येन कारणेन त्वया ना-
 थेन सक्तः ततोऽतिदीनत्वाद्योग्योहमेवेति पार्श्व पा-
 लय मां चङ्गं जइं यथाज्ञवति^२ तथा ॥१५॥

(गूजराती टीका. १५)

हे जगवन् ! उवयारसमुज्जाय के^० (उप-
 कारसमुद्यताः) उपकार करवाने उद्यमवंत

मू०-८ ग. घ. ड. जुग्गओ.

१० घ. पालिहि.

११ ग. घ. ड. चंगओ.

टी०-१ ग. घ. निःसत्त्वो निहीनो. २ क. स्व. घ. यथाभव-
 ति. ॥२५॥

-थएला एवा महोटा पुरुष जे ते जं के०
 (यां) जे योग्यताने जोड़वि के० (गवेषयि
 त्वा) गवेषणा करीने एटले खोलीने उव-
 यार के० (उपकारं) उपकारने करहि के०
 (कुर्वन्ति) करे ठे. तेवी जुगय के० (योग्य-
 ता) योग्यता जे ते, दीणह के० (दीनानां)
 रंकपुरुषोनी, दीणयुं के० (दीनतां) रंकपणा-
 ने मुयवि के० (मुक्त्वा) मूकीने अन्नुवि के०
 (अन्यापि) बीजी पण, किवि के० (काचि-
 दपि) कोइ पण योग्यता, नय के० (नच)
 नथी. एटले रंक पुरुषनु रंकपणु मूकीने बी-
 जी योग्यता दया करवाने अर्थे खोलवी प-
 मती नथी. ए अर्थ ठे. अने, हुं दीणह के०
 (दीनेभ्यः) रंकथकी पण, दीणु के० (दीनः)
 रंक ठुं. अने निहीणु के० (निःसत्त्वः) अति-
 शे निर्वल ठुं. एटले लघु ठुं. जेण के० (येन)

जे हेतु माटे, नाहिण के० (नाथेन) स्वामि-
 एवा तइ के० (त्वया०) तमो जे तेमणे
 चत्तउ के० (त्यक्तः) त्याग कस्यो एवो. तो
 के० (ततः) ते कारण माटे अहमेव के०
 हुंज, जुगउ के० (योग्यः) कृपा करवाने यो-
 ग्य तुं. पास के० (हे पार्श्व!) हे पार्श्वनाथ,
 प्रनो! चंगउ के० (चङ्गं, यथा स्यात्तथा) क-
 ल्याण जेम थाय तेवी रीते मइ के० (मां) मने
 पालहि के० (पालय) रक्षणा करो. ॥१५॥

मूलकाव्य. १६

१ २ ३
 अह अनुवि जुगय-वि-

४ ५ ६
 सेसु किवि मन्नहि दीणह ।

१ कं. विसेसु कुचि मन्नहि. ४ विसेस किवि मन्नह.
 ६. विसेसु कुचि मन्नहि.

ए १०

११

जं पासिवि^२ उवयारु,

१३

११

६

७

करइ^३ तुह नाह समग्गह ॥

१०

१ए

२०

सुच्चिय^४ किल कल्लाणु^५,

१५

१४

१६

१७

जेण जिण तुम्ह पसीयह ।

२२

२१

२४

२५

किं अग्निणः तं चेव,

२३

२७

२६

२८

देव मा मइ अवहीरह ॥२६॥

• (संस्कृत टीका. २६)

• अहेति ॥ अथान्यमपि योग्यताविशेषं कमपि

मू०-२ घ जं पासवि. ३ क. उवयार कराहिं. घ. ओवयार
 कराहिं तुह. ङ. उवयार कराहि तुहु. ४ घ. सुच्चिअ.
 ५ क. घ. कल्लाण जेण जिण तुम्हि. ङ. किण कल्लाणु
 जेण जिण तुम्हि. ६ क. अग्निं. घ. अमेण.

लघुकर्मत्वादिकं मन्यसे दीनानां यं योग्यताविशेषं
दृष्ट्वा उपकारं करोषि त्वं नाथ समग्राणां एवं तर्हि
स एव योग्यताविशेषः किल कल्याणं ज्ञेयं येन
जिन यूयं प्रसीदथ किमन्येन तमेव योग्यताविशेषं देव
कुरुतेति शेषः मा मामवधीरयत ॥१६॥

(गूजराती टीका. १६)

हे जगवन् ! अह के० (अथ) हवे, अनु-
वि के० (अन्यदपि) बीजो पण कोइ, जु-
गयविसेसु के० (योग्यताविशेषं) योग्यप-
णानो विशेष तेने, किवि के० (किमपि
कांइ पण, मन्नहि के० (मन्यसे) मानोढी.
तो, हे नाह के० (हे नाथ !) हे स्वामिन् !
समग्गह के० (समग्राणां) समस्त एवा,
दीणह के० (दीनानां) रंक पुरुषोनो, जं के०
(यं) जे योग्यताविशेषने, पासिवि के० (दृष्ट्वा-
पि) देखीने पण, तुह के० (त्वं) तमो जे ते,

-उवयारु के० (उपकारं) उपकारने करइ के०
 (करोषि) करो ठो. तो, जिण के० (हे जिन!)
 हे जिनपरमात्मन् ! जेण के० (येन) जेणो
 करीने, तुम्ह के० (यूयं) तमो, पसीयह के०
 (प्रसीदथ) प्रसन्न थानु, सुच्चिय के० (स ए-
 व) तेज योग्यता विशेष जे ते, किल के०
 निश्चे, कल्लाणु.के० (कल्लाणां) कल्याणकारी
 थाय ठे. अन्निण के० (अन्येन) बीजावमे
 किं के० गुं. एटले गुं प्रयोजन ठे? माटे,
 देव के० हे देव ! तं चेव के० (तमेव) तेज
 योग्यता विशेषने करो. पण मइ के० (मां)
 मने मा अवहीरह के० (मा अवधीरयत)
 मां अवगणना करो. ॥ १६ ॥

मूलकाव्य. २७

१ २ ४ ५
तुह पढण न-हु^१ होइ,
३ ६ ७ १० ८
विहलु^२ जिण जाणउ किं पुण^३ ।

ए ११ १२ १५
हन डक्खिय निरु सत्त-

१६ १७
चत्त डक्कहु उस्सुयमण ॥

१३ १४ १ए
तं मन्नं निमिसेण,

२० २१ १८ २२
एउ एउवि^४ जइ लब्भइ^५ ।

१ ड. तुहु पढणु नहु. २ क. घ. विहल. ३ घ. जण
जाणओ किं पुण. ड. जाणु किं पुणु. ४ घ. दुक्खहु सुअ मण
तं जाण निमिसेण एओवि. ड. चत्तु दुक्खहुउ सुयमणु तिम्मन्नु
निमिसेण एउएउवि. ५ क. हउं दुक्खिय निरु सत्त चत्तु दुक्खहु
उसुयमणु ति मन्नउ निमिसेण एउए विज्जइ लब्भइ. घ. हउं दुक्खओ
निरु सत्तचत्त दुस्सहसुअमण निमिसेण एओ एओवि जइलब्भइ
ड. चत्तु दुक्कहु उसुय मणु तिम्मन्नु निमिसेण एउ एउ०

१३ १४ १५

सच्चं जं नुरिकिय-व-

१७ १६ १८

. सेण किं जंबरुः पच्चइ ॥१७॥

. (संस्कृत टीका. १७)

. तुहेति ॥ तव प्रार्थना विफला नैव ज्वतीति
 जिन जानामि किं पुनरहं उःखितो निरु निश्चितं
 संवत्यक्तो निःसंतः उक्कहुत्ति^१ देश्यत्वादरोचको उ-
 रञ्जनीयः उत्सुकमनाः फलं प्रति लोलुपः तेन का-
 रणेन मन्ये निमेषेण अक्षिपक्ष्मसंकोचमात्रेण इद-
 मिदमपि^२ शुद्धज्ञानदर्शनचारित्रं केवलज्ञानापवर्ग-
 लक्षणं यदि लभ्यते एवं च सत्यमिदं यत् बुभुक्षित-
 वशेन किमुडम्बरः^३ पच्यते फलति । अयमग्निप्रायः ।
 यथा अवश्यं स्वकाले पक्ष्यमाणमपि उडम्बरं कश्चित्
 बुभुक्षातरलितत्वादकालेपि फलं प्रार्थयते तथाऽहम-
 पि समयेऽवश्यमीहितं^४ करिष्यन्तमपि ज्वन्तं^५ अति-

मू०-६ किं ओवर.

टी०-१ क. ख. दुक्कु हुत्ति. २ ख. इदमपि. ३ क,
 किमु उडुंवाः ४ क, ख. घ, मनीषितं. ५ ख, भवन्तमपि.

डःखितत्वादधुनैव प्रार्थये ॥२७॥

(गूजराती टीका. ३७)

हे नगवन् ! तुह के० (तव) तमारी, प-
 ञ्चण के० (प्रार्थना) याचना करवीं ते;
 विहलु के० (विफला) निष्फल एवी, नहु
 के० (नैव) नज, होइ के० (नवति) होय.
 एं प्रकारे, जिण के० (हे जिन) हे जिनप-
 रमात्मन् ! जाणउ के० (जानामि) हुं जाणु
 बुं. तो पण, पुण के० (पुनः) वसी, हउ के०
 (अहं) 'हुं जे ते, किं के० शुं ? डस्किय के०
 (डःखितः) डःखवालो, निरु के० (अव्यय ठे.)
 निश्चे रहीश ? अर्थात् डःखरहितज थईश.
 एटले तमारी प्रार्थनाथी मारु डःख निश्चे
 जशे एम जाणुबुं. केम जे तमारी प्रार्थना कोइ
 काले निष्फल थतीज नथी; एटलो अर्थ ठे.
 माटे, तं के० (तत्) ते, मन्नउ के० (मन्ये)

'एटले हुं ते प्रकारे कहेतां आगल दृष्टांत क-
 हुबुं, ए प्रकारे मांनुबुं. सत्तचत्त के० (सत्त्व-
 त्यक्तः) सत्त्व एटले बल, पराक्रम, वीर्य, तेणे
 रहित एवो. तथा डक्कहु के० (अरोचकी, दे-
 शी शब्दः) अरुचिवालो एटले डःखे करीने
 रंजन करवा (रीजाववाने) योग्य एवो तथा.
 उत्सुयमाण के० (उत्सुकमनाः) फल प्रत्ये
 उत्साहवाबुं ठे मन ते जेनु एवो. एटले
 जेम मांदो होय ते अशक्त होय तथा तेने
 अन्नादिकने विषे अरुचि होय तथा ते औ-
 षध करतीज वखत जाणे के, एक निमेषमा-
 त्रमांज आ रोग मटवारूप फल मले !!!
 पण तेवी रीते द्दणमात्रमां क्यांथी मले ?
 एम. आतुरताने लीधे जाणे ठे तोपणा नथी
 जांणतो तेवो हुं पण बुं. ए ज्ञाव. "ते उपर
 दृष्टांत आ प्रकारे जाणवुं." जइ के० (यदि)

जो. निमिसेण के० (निमेषेण) एटले नमे-
 षमात्रज अल्पकाले करीने, एउ, एउवि
 के० (इदं, इदमपि) आ फल, आ फल
 पण लब्धे के० (लभ्यते) पांमीये. एटले
 ज्ञानदर्शनचारित्रिनी शुद्धता तथा तेथी
 उत्पन्न थयेलु केवलज्ञान तेणे करीने पा-
 मवा योग्य एवु मोक्षरूप फल जेते, जो प-
 माय तो, सच्चं के० (सत्यं) पूर्वे कहेलु क-
 णमात्रमां सकल फल प्राप्ति थवारूप ते
 सत्य थाय. अर्थात् शुद्ध ज्ञानदर्शनचारित्रि-
 नी तथा मोक्षरूप फलनी परिपक्वता अंति
 अल्प काले नथी थती, तेम हुं.पण मारा
 समस्त रोगनी शांतिने विषे मांनुहुं. केम जे,
 जं के० (यत्. अव्यय ठे.) जेम, नुस्सियवसेण
 के० (बुज्झावसेण) शीघ्र नोजन करवानी
 इहाए, उंवरु के० (अौडम्बरं) उमेडाना वृ-

ःदनु फल, किं के० गुं. पञ्चइ के० (पच्यते)
 पाके ठे ! अर्थात् नथी पाकतुं, लोकमां एवो
 उखांणो ठे के, गुं उतावले जमेमां पाके !
 तेम उतावले गुं मारा रोग मात्र नाश पां-
 मे ! एम हुं जाणु बु तोपण, आतुरताथी
 वारमवार डःख मात्र मटाडवानु कहु बु.
 एं नाव ठे. पूर्वे.कहेजां निःसत्त्वादि विशेषण
 मोक्षनी दुर्लभ प्राप्ति उपर पण लेवां. ॥३७॥

मूलकाव्य. ३८

१ ३
 तिहुअण-सामिय पास-

३ ४ ५
 नाह मइ अप्पु पयासिउ॥

१२ ६ ११
किञ्जल जं निय-रूव-

ए १० ७ ८
सरिसु न मुणन बहु जंपिन ॥

१८ १ए १३ १४ १६
अन्नु न जिण जग्गि तुह,

१७ १५
समो-वि दखिन्नु-दयासन ।

२० २२ २३
जइ अवगन्नसि तुह-जि२

२३ २५ २६ २४
अहह कह होसु हयासन३ ॥२७॥

(संस्कृत टीका. २८),

तिहुअणेति॥ एवं तावत्त्रिभुवनस्वामिन् पार्श्व-
नाथ मयात्मा प्रकाशितः । स्वङ्खं निजमनीषितं
च निवेदितमितिज्ञावः । ततश्च१ क्रियतां यन्निजरूप-

मू०-२ क. तुहुंजि. घ. तुहंजि. ३ क. कीहाहा सुह यासउ.

टी०-१ ग. घ. निवेदितं ततश्च.

:- सद्दृशं आत्मीयस्वप्नावोचितं यतो न जानामि बहु क-
थयितुं । ननु अन्यं कमपि कमपि प्रार्थयसे अत
आह२ । अन्यो न जिन जगति त्वत्समोऽप्यास्ताम-
धिक इत्यपेरर्थः दाक्षिण्य३ दयाश्रयः ततो यद्यवग-
णयिष्यसि४ त्वमेव तदा अहहेति खेदे कथं न वि-
ष्यामि हताशको विफलमनोरथः ॥१७॥

(गुजराती टीका. १७)

हे तिहुअणसामिय के० (हे त्रिजुवनस्वा-
मिन् !) हे त्रण जगतना धणि ! हे पासनाह
के० (हे पार्श्वनाथ !) हे पार्श्वनाथप्रजो ! मइ
के० (मया) में, अप्पु के० (आत्मा) मारु
स्वरूप जे ते, एटले मारु जेवुं डुःखित स्व-
रूप हतु तेवु. अथवा मारु जेवु मननु वां-
छित हतु तेवुं, पयासिउ के० (प्रकाशितः)
प्रकाश करयुं. एटले कही देखाडयुं. जं के०
(यत्, यस्मात्कारणात्) जे कारण माटे,

२ ग. घ. ननु अन्यं विज्ञपयामि कथमपि किमपि न प्रार्थयसे
अत आह. ३ ग. घ. अधिको दाक्षिण्य. ४ ग. घ. यद्यवगणयसि.

बहु के० घणु, जंपिउ के० (जल्पितुं) कहे-
वानु, न मुणउ के० (न जानामि) नथी
जाणतो. ते कारण माटे, नियरूवसरिसु
के० (निजरूपसदृशं) पोताना स्वज्ञावने
योग्य एवं. एटले तमारा महा दयालु स्व-
ज्ञावने जे उचित होय ते, अर्थात् जेम त-
मने घटतु होय तेम. किज्जउ के० (क्रियतां)
करो. “कदाचित् हे प्रजो ! तमो मारु नि-
वेदन करेलु कार्य (कष्ट मटाम्भवारूप) तेने
नही करो तोपणा हुं बीजा कोइ देवनी तो
प्रार्थना करवानोज नथी एम जणावे ठे.”
हे जिण के० (हे जिन) हे रागद्वेषना जि-
तनार ! एटले जेणे रागद्वेष जित्या ठे, तेने
जगतमां असाध्य कांइ पण नथी एवा तमो
ढो. माटे, जग्गि के० (जगति) जगतने वि-
षे, दखिन्नुदयासउ के० (दाक्षिण्यदयाश्रयः)

- ડહાપણ તથા દયા તેમના આશ્રયરૂપ એવા.
 એટલે જગતમાં જેટલું ડહાપણપણુ છે, તે
 સઘળુ તમારે વિષે રહ્યું છે. ને જેટલી જગ-
 તમાં દયા છે. તે કરતાં અનંતગુણી દયા ત-
 મારા એકલામાં રહી છે. એવા, તુહ કે०
 (તવ) તમારે, સમોવિ કે० (સમોપિ) તુલ્ય
 એવો પણ, અન્નુ કે० (અન્યઃ) અન્ય પુરુષ
 જે તે, ન કે० (નાસ્તિ) નથી. એટલે જગ-
 તમાં તમારા જેવો મહાપણવાલો તથા દ-
 યાલુ કોણપણ અન્ય પુરુષ નથી. તોં અધિક
 તોં ક્યાંથીજ હોય!! જેથી તમને મુકીને તેની
 પ્રાર્થના કરુ!!! એ જાવ. જહ કે० (યદિ)
 જો, તુહજિ કે० (ત્વમેવ) તમેજ, અવગન્ન-
 સિ કે० (અવગણયસિ) અવગણના કરશો
 તો, અહહ કે० (મહાસ્વેદેઽવ્યયમ્) આ મહા
 સ્વેદકારક વાત થશે; કેમ જે, હયાસન કે०

(हताशः) हणार्ई ठे कहेतां नाश पामी ठे-
 आशा ते जेनी एवो हुं. कह के० (कथं)
 कीये प्रकारे होसु के० (नविष्यामि) थईश.
 एटले मारा हाल शा थशे! अर्थात् हुं अ-
 नन्ध गतिवालो तु माटे जरुर मारु कार्य
 सिद्ध करशो ए नाव. ॥१७॥

मूजकाव्य. १ए •

३ ४ ५ ७
 जइ तुह रूविण किण-वि

६ ८
 पेय-पाइण^१ वेलवियन^२ ।

९ १३ १ २ ०
 तुवि जाणन जिण पास,

१० ११ १२
 तुम्हिह^३ हनं अंगीकरिन ॥

१ घ. पायण. २ क. घ. वेलविअओ. ३ घ. नविजाणडे.
 जिण पास तुम्हे ड. तुविजाणु जिणपासु तुम्हे.

१४ १५ १६ १७ १८

इय मह इच्छिञ्जं न,

१९ २० २१ २२

होइ सा तुह उहावणु४ ।

२४ २३

रंकंतह निय-कित्ति

२६ २७ २५

णोय जुझाइ अवहीरणु५ ॥२६॥

भवतरणम्-टी० अथ स्वप्ने श्रीपार्श्वनाथरूपं दृष्ट्वा नम-
ति तदनुसारेण विज्ञापयति.

जा०—हवे स्तुति करतां करतां घणां प्रेमथी
अंतर्दृष्टि थइ, तेथी जांणे स्वप्नावस्थामां श्री
पार्श्वनाथजीनु रूप जोइने नमस्कार करे
ठे. में, तेने अनुसारे विज्ञापना करे ठे.

(संस्कृत टीका. २६)

जइ तुहेति ॥ यद्यपि त्वद्रूपेण केनापि प्रेतप्रायेण

मू०—४ क. घ. तुह ओहावण. ५ क. घ. ड. नेय जुज्जुइ
अवहीरण.

व्यन्तरेण पार्श्वयक्षादिना पार्श्वनाथो मयाऽद्य सा-
क्षाद्दृष्ट इति वञ्चितः तथापि जानाम्यहं जिन पार्श्व
युष्मान्निरहमङ्गीकृतः इति हेतोर्ममेप्सितं यन्न ज्ञव-
ति^१ सा तवाऽपहापना^२ लाघवं ततो रक्षतो निज-
कीर्त्तिमाश्रितवत्सलो ज्ञवानिति^३ प्रसिद्धिः नैव त-
व युज्यतेऽवधीरणा मदवगणना ॥२९॥

(गूजराती टीका. २९)

हे जिण के० (हे जिन!) हे जिनपरमा-
त्मन्! पास के० (हे पार्श्व!) हे पार्श्वनाथ
प्रज्ञो! 'जइ के० (यदि) तुह के० (तव)
तमारा रूविण के० (रूपेण) रूपे करीने
पेयपाइण के० (प्रेतप्रायेण) प्रेत सरखा
किणवि के० (केनापि) कोइ पुरुषे एटले
पार्श्व नामे यक्षादिके, अथवा कोइ व्यंतर
देवे वेलवियउ के० (वञ्चितः) उग्यो तुं. ए-

-टले में आज साक्षात् पार्श्वनाथजी दीठा ए
 प्रकारे उगायो. तुवि के० (तथापि) तोपण
 तुम्हि के० (युष्मान्निः) तमोए हउं के० (अहं)
 हुं, अंगीकरिउ के० (अङ्गीकृतः) अंगी-
 कार करयो तुं. एटले जांणे तमेज मारो अं-
 गीकार करयो एवी रीते जाणउ के० (जा-
 नामि) जांणुअं. इय के० (इति, हेतोः) ए
 हेतु माटे मह के० (मम) मारु इच्छिउ के०
 (इप्सितं) इछेजु कार्य, जं के० (यत्) न
 होइ के० (न जवति) सिद्ध न होयं तो, सा
 के० ते तुह के० (तव) तमारी, नहावणु
 के० (अपहापना) अपभ्राजना एटले
 लघुताई बे. ते हेतु माटे, नियकित्ति के०
 (निजकीर्त्ति) पोतानी कीर्त्तिने रक्कंतह
 के० (रक्तस्तव) रक्का करता एवा त-
 मारी अवहीरणु के० (अवधीरणा) अप-

कीर्त्ति ऐय के० (नैव) नही, जुझाई के०-
 (युज्यते) घटे. एटले यद्यपि कोइ देवे त-
 मारु रूप धारण करी मने जूतु स्वप्न आ-
 प्युं होय नें, तेथी हुं आविने आ प्रकारंनी
 तमारी प्रार्थना करुबुं तोपण मारु बांछित
 सिद्ध न थाय तो, ते पण तमारीज हेलना
 ठे. केमजे अद्यापि न थयेली अवगणना.
 हवे शुं करवी घटे ! अर्थात् नज घटे. माटे
 शीघ्र प्रसन्न थानु. ए जाव ठे. ॥१९

मूलकाव्य ३०.

१ ३ ४
 एह महारिय जत्त,

१ ५ ६
 देव इहु न्हवण-महुसउ ।

७ १०

जं अणलिय-गुणगहण,

८ ९

लुम्ह मुणि-जण-अणिसिद्ध ॥

११ १२ १३

एम पसीय सुपास-

१४

नाह थंनणय-पुरठिय ।

१५ १७ १८

इय मुणिवरु^२ सिरि-अन्नय-

१९

२६

देउ विन्नवइ अणिंदिय^३ ॥३०॥

इति जयतिहुअणस्तोत्रं संपूर्णम् ॥

अवतरणम्-टी० अथ विज्ञप्तिकासर्वस्वमाह ॥

ज्ञा०-हवे विज्ञापनामां कोइ प्रकारनी
अपूर्णता न रहेवा देइने स्तुति करे वे.

१ घ. ड. मुणिवर ३ घ. देवविन्नवइ आणांदिय. ३० इतिश्री
जयतिहुयण स्तोत्रं संपूर्ण ॥ शुभं भवतु ॥ संवत् १६८० वर्षे आसो शुदि १
पं. श्री कमलराजगणि लिखितं ॥ ड. देवसुरविन्नविय. आणांदिय०

(संस्कृत टीका. ३०)

॥एयेति॥ एषा मदीया यात्रा देव एष स्नानमहो-
त्सवः^१ यदनलीकगुणग्रहणं स्तवनं कृतमिति शेषः
युष्माकं मुनिजनाऽनिषिद्धं पाप्मनोऽन्यस्यकस्यापि
राजादेः^२गुणग्रहणं साधूनां सर्वथैव निषिद्धं एवं स-
ति श्रीपार्श्वनाथ प्रसीद स्तम्भनकपुरस्थित^३ इत्येवं
मुनिवरः श्री अभयदेवसूरिर्नवाङ्गविवरण^४करण-
न्दिताभूरिसूरिर्विज्ञपयति अनिन्दितः त्रिलोकलो-
कैः श्लाघितः प्रशंसितः^५ ॥३०॥ इति श्रीजयतिहु-
यणवृत्तिः समाप्ता^६ ॥

(गूजराती टीका. ३०)

देव के० हे देव ! प्रत्यक्ष थयेला पार्श्व-

१ ग. घ. स्नात्रमहोत्सवः २ क. अन्यस्यहि पापिनः रा-
जादेः ३ क. ख. सति पार्श्वनाथ स्तम्भनकपुरस्थित. ४ घ. न-
वाङ्गीविवरण. ५ क. ख. ग. त्रिलोकलोकश्लाघितः ॥३०॥
६ ख. ३० ग्रंथाग्र ३५० ॥ सं. १६६१ वर्षे कार्तिक शु-
दि १२ बुधे जयतिहुयणवृत्ति लिखिता कांस्यपुरे पं सुंदरमुनिना
लिखितं श्री ग. मुनिवरः श्री अभयदेव. घ. ॥३०॥ इति जय-
विहुयणस्तोत्रस्यावचूरि. पं श्री कमलराज गणिलिखितं ॥

माथ देवने कहे ठे. एह के० (एषा) आ,
 महारिय के० (मदीया) महारी, जत्त के०
 (यात्रा)यात्रा जे ते तथा इहु के०(एषः)आ.
 न्हवणमहुसज के० (स्नानमहोत्सवः) स्नात्र
 महोत्सव, तथा जं के० (यत्) जे, तुम्ह के०
 युष्माकं)तमारु, मुणिजणाअणिसिद्धज के०
 मुनिजनानिषिद्धं) मुनिजनने न निषेध क-
 रेजु एवं. अणलियगुणगहण के० (अन-
 लीकगुणग्रहणं) विद्यमान एवा गुणनु ठे
 ग्रहण ते जेने विषे एवं स्तोत्र करयुं. एम
 के०(एवं)ए प्रकारे, एटले आ कहा प्रमाणे
 वृत्तांत ठे माटे, पसीय के०(प्रसीद) प्रसन्न
 थानुं. एटले राजादिकना गुण ग्रहण करवा
 ते मुनिने निषिद्ध ठे. केम जे, ते पापी होय,
 तथा जे गुण तेमां न होय तेवा गुण कहेवा
 पमे, इत्यादिक दोष ठे. एटले आ स्तोत्र

તો મુનિજનને પણ જાણવા યોગ્ય છે. તેથી-
 ગૃહસ્થે તો અવશ્ય પાઠ કરવો એમ સૂ-
 ચના કરી. તથા જે તમારી યાત્રા કરે,
 તથા સ્નાત્ર મહોત્સવ કરે, તથા જે ત-
 મારા આ સ્તોત્રનો પાઠ કરે, તેના ઇપર
 પ્રસન્ન થાતું. ઇત્યાદિ માગી લીધું; એમ
 વ્યંગ્યાર્થની કલ્પના કરી શકાય છે. વલી
 હે સુપાસનાહ કે० (હે શ્રીપાર્શ્વનાથ!) હે
 શ્રી પાર્શ્વનાથપ્રજ્ઞો. તથા હે થંજનપુરાઠિય!
 કે० (હે સ્તંજનપુરસ્થિત!) હે સ્તંજનપુરને
 વિષે રહ્યા એવા, એ વિશેષણ કહ્યું તેણે ક-
 રીને હે જગવન્ તમારી સ્થાપના પુરમાં ક-
 રતું એમ નિવેદન કર્યું જાણવું. ઇય કે०
 (ઇતિ) એ પ્રકારે, અણિંદિય કે० (અમિ-
 ન્દિતઃ) ત્રણ લોકના લોકોયે મનોવાં-
 ઠિત પૂરક એવા પ્રકારનું સ્તોત્ર દેખીને પ્ર-

:-શંસા કરેલા એવા. મુણિવરુ કે० (મુનિવરઃ)
 મુનિમાં શ્રેષ્ઠ એવા, સિરિઅનયદેવ કે० (શ્રી
 અનયદેવઃ) શ્રી અનયદેવસૂરિ જે તે, વિન્ન-
 વડ કે० (વિક્ષપયતિ)વિક્ષાપના કરેહે. ॥૩૦॥

.ઇતિ શ્રીજૈનોયાધ્યાપકશાસ્ત્રિરમચન્દ્રદી-
 નાનાથકૃતઃ પઠનાર્થે શ્રેષ્ઠિગિધરલાલહીરા-
 નાઈકારિતો જયતિહુઅણસ્તવસ્ય બાલાવ-
 બોધઃ સંપૂર્ણઃ ॥

•મુનિવેદાઙ્કચન્દ્રાદ્દે વૈક્રમે દશમીરવૌ ॥

સહસ્યસિતપદ્મસ્ય શ્રીપુરેડયં સમાર્થિતઃ ॥૧॥

પ્રબન્ધચિન્તામણિધર્મચિન્દુશ્રીહારિભદ્રાષ્ટકસંઘપટ્ટાઃ ॥

વૈરાગ્યરત્નાકરસંસ્થિતા યે ભાષાન્તરેણાભિયુતાઃ કૃતાસ્તે ॥૧॥

તદ્વન્થભાષાન્તરપદ્ધિમધ્યગં જાનન્તિવદં શ્રીગિરિધારિકારિતમ્ ॥

ભાષાન્તરાઘ્યં જયતિસ્તવાભિધં તદ્રામચન્દ્રે મયિ તુષ્યતાં પ્રભુઃ ॥૨॥

पुरवणी (परिशिष्ट. १)

रोलावृत्तमवेहि,
 नागपतिपिङ्गलनणितं ।
 प्रतिपदमिह चतुरधिक-
 कलाविंशतिपरिगणितं ॥
 एकादशमधि विरति-
 रखिलजनचित्ताहरणं ।
 सुललितपदमुदकारि,
 विमलकविकण्ठाञ्जरणं ॥१॥

॥ शति बाणीभूषणे ॥

द्विगुणितरविमितकलित-
 कलान्निर्ललितनिबद्धा ।
 मंगलपिंगलनणित-
 गणितकलयमकिलनबद्धा ॥

૧. - એકાદશકલવિરતિ-
 રતિવિદિતગતિરિહ રોલા ।
 યશસા પૂરિતવિશ્વ-
 વિશ્વરસનાસનદોલા ॥૯૧॥

॥ इति चिरंतनज्ञट्टाचार्यकृतवृत्तरत्नावल्याम् ॥

અર્થ-નાગપતિ પિંગલે કહેલું આ પ્રકારનું રો-
 લાનામે વૃત્ત જાણવું. “તેનુ લક્ષણ” પાદપાદ પ્રત્યે
 ષટ્તલે ચ્યારે પાદમાં ચાર માત્રાએ અધિક એવી વિ-
 શપ્રાત્રાનીજ ગણતી આવે. અર્થાત્ ચ્યારે પાદમાં
 બરોબર ચોવીશ માત્રાજ આવે. અને અગીયાર માત્રા
 પૂર્ણ થાય ત્યાં વિશ્રામ કરવો. પછી પાદ પૂરું થાય
 ત્યાં વિશ્રામ કરવો. એવી રીતે ચ્યારે પાદ આવે.
 સકલ જનના ચિત્તને હરનાર સારાં લલિત પદ જેમાં
 હે, એવું વિમલ કવિના કંઠનું આ ભૂષણરૂપ એવું આ
 રોલાનામનુ વૃત્ત જાણવું. ॥૧॥

एवी रीते वाणीभूषणनामे ङंदःशास्त्रमां रो-
 लावृत्तनु लक्ष्ण कथुं हे. ते सघलुं आ स्तुति का-

વ્યોમાં છે.

વલી ચિરંતન ઝટ્ટાચાર્યની કરેલી વૃત્તરત્નાવ-
લી તેમાં તો રોલાવૃત્તનુ વિશેષ લક્ષણ કહ્યું છે. તે
પણ આ કાવ્યોમાં છે; એમ દેખામવાને તે ગ્રંથમાં
કહેલું લક્ષણ લખ્યું છે તેનો. અર્થ-

બમણી ગણેલી એવી રાવિ કહેતાં બાર માત્રા તેણે
કરીને જેનાં સુંદર પાદ બાંધ્યાં હોય, એટલે ચ્યારે
પાદમાં ચોવીશ ચોવીશ માત્રા આવે. મંગલકારી પિં-
ગલાચાર્યે કહેલી ગણતીની માત્રાનું યમકબંધ આવે.
અર્થાત્ પ્રથમ પાદના અંતમાં જે અક્ષર આવ્યો હોય
તેજ અક્ષર બીજા પાદના અંતમાં આવે. ને, ત્રિજા પાદ-
ના અંતમાં જે અક્ષર આવ્યો હોય તે ચોથા પાદના
અંતમાં આવે. સર્વે પાદમાં પ્રથમ અગીયાર માત્રા પૂરી
થાય ત્યાં વિસામો કરાય એવી રીતે અતિ સુંદર પ્રસિદ્ધ
જેની ગતિ છે એવી, ને યશવમે પૂર્ણ કર્યું એવું જે સમસ્ત
જગત્ તેના લોકની જીજ્ઞરૂપ પોતાને બેસવાના ઠિં-
દોલાની પેઠે ગમનાગમન વિલાસ કરતી એવી. રોલા
જાણવી. એટલે કોઈ સુંદર નૃત્ય કરનારી સ્ત્રી, જેમ

ગુપ્તનાગમનથી મનોરંજન કરે તેવી આ રોલા, અર્થાત્
લોલા ચંચલ સ્ત્રી સરસી મનોહર જાણવી. ॥૧॥

પરિશિષ્ટ. ૩

શ્રી અનયદેવસૂરિ, નામના આચાર્યો ઘ-
ણા થયાં હે માટે, આ સ્તોત્રના કરનાર ન-
વાંગીવૃત્તિ કરનારાજ હે; એમ પ્રમાણ આપ-
વાની આવશ્યકતા જાણીને તેજ અનયદેવ-
સૂરિના શિષ્ય શ્રી પ્રસન્નચંદ્રસૂરિની આજ્ઞાએ
સંવત્ ૧૧૩૯ ના વર્ષમાં ગુરુચંદ્રનામા ગ-
ણિયે માગધી જાણામાં રચેલા શ્રીમહાવીરચ-
રિતે તેની પ્રશસ્તિ, મહોટી હોવાથી, ન લ-
ખતાં તેનું સારમાત્ર કિંચિત્ લખું હું.—

ચંદ્રકુલમાં સંજમના નિધિરૂપ શ્રી વર્ધ-
માનસૂરિ થયા. જેણે ઘણોજ શુદ્ધ મુનિમાર્ગ
પ્રકાશ કર્યો હે. તેમના ઘણા શિષ્યોમાં બે
શિષ્યો સૂર્ય ચંદ્ર સમાન ઘણા પ્રતાપી પ્ર-

સ્વ્યાત શ્રયા હતા. તેમાં પ્રથમ મંહા પ્રજ્ઞા-
 વિક જિનેશ્વરસૂરિ થયા. જેથી સ્વરતરગઢ-
 ની ઉત્પત્તિ થઈ છે તે, તથા બીજા પૂર્ણિમા
 ચંદ્ર સમાન શ્રી બુદ્ધિસાગરસૂરિ થયા. જેમણે
 વ્યાકરણ, ટંદ:શાસ્ત્ર, તથા એકાંતવાદને સ્વ-
 ડન કરનારા ઘણા ગ્રંથો કર્યા છે. તેના પ્ર-
 થમ શિષ્ય જિનચંદ્ર નામે સૂરિ થયા. જેણે
 સંવેગરંગશાલા વિગેરે ઘણા ગ્રંથો કર્યા છે
 એટલુજ નહીં પરંતુ સર્વ જનને આશ્ચર્યકારી
 સંયમપ્રવૃત્તિ પાળા કરી છે. બીજા શિષ્ય શ્રી
 અન્નયદેવસૂરિ^૧ થયા. જેમણે અલંકાર-સ-
 હિત, સારાં લક્ષણ (વ્યકરણ) સહિત, પ્ર-

૧ હરિભદ્રસૂરિ કૃત અષ્ટકજીની ટીકા જિનેશ્વરસૂરિયે સંવત્
 ૧૦૮૦ ના વર્ષમાં કરી છે. ને તે ટીકા શ્રી અભયદેવસૂરિયે શો-
 ધી છે. એમ તેજ ગ્રંથમાં લખ્યું છે. કોઈ જગ્યા એમને જિનેશ્વર
 સૂરિના શિષ્ય લખે છે તોપણ બાધ નથી. કેમજે સ્વરતરગચ્છની
 પ્રવૃત્તિ કરતા પહેલાં તેમના શિષ્ય કહેવાતા હશે !

- હઉં દુહ ભર ભારિઉ-વરાઉ રાઉ નિજભગ્ગાહ,
લીણુઉ તુહ કમ કમલ-સરણુ જિણુ પાલહિ ચંગહ. ૨૦
- પમ કિવિ કય નીરોય-લોય કિવિ પાવિય સુહસય,
કિવિ મમમંત મહંત-કેવિ કિવિ સાહિય સિવ પય;
કિવિ ગંજિય રિઉવગ્ગ-કેવિ જસધવલિય ભૂયલ,
મમ અવહીરહિ કેણુ-પાસ સરણાગયવચ્છલ. ૨૧
- પચ્ચુવયાર નિરીહ-નાહ નિપ્પત્ત પચ્ચોયણુ,
તુહ જિણુ પાસ પરોવ-યાર કરણિક્ક પરાયણુ;
સત્તુ મિત્ત સમ્મયિત્ત-વિત્તિ નયનિંદય સમમણુ,
મા અવહીરિય ડ્ગુગ્ગ-ઉવિ મધં પાસ નિરંજણુ. ૨૨
- હઉં બહુવિહ દુહ તત્ત-ગત્તુ તુહ દુહ નાસણુ પરુ,
હઉં સુયણુહ કરણિક્ક-ઠાણુ તુહુ નિરુ કરણાપરુ;
હઉં જિણુ પાસ અસામિ-સાહુ તુહુ તિહુઅણુ સામિય,
જં અવહીરહિ મધં-ઝખત ઇય પાસ ન સોહિય. ૨૩
- જુગ્ગાડ્ગુગ્ગ વિભાગ-નાહ નહુ જોયહિ તુહ સમ,
ભુવણુવયાર સહાવ-ભાવ કરણા રસ સત્તમ;
સમ વિસમધં કિં ઘણુ-નિયમ ભુવિ દાહ સમંતઉ,
ઇય દુહિ બંધવ પાસ-નાહ મમ પાલ થુણંતઉ. ૨૪
- નય દીણુહ દીણુયુ-મુયવિ અન્નુવિ કિવિ જુગ્ગાય,
જં જોમવિ ઉવયાર-કરહિ ઉવયાર સમુજ્જય;
દીણુહ દીણુ નિહીણુ-જેણુ તમ નાહિણુ ચત્તઉ,
તો જુગ્ગઉ અહમેવ-પાસ પાલહિ મમ ચંગઉ. ૨૫

